

20 ОЖИШТОБАЦА

НЕДЕЉНИ ЛИСТ НАРОДНОГ ФРОНТА БЕОГРАДА

БРОЈ 137 ГОД. IV

ИЗЛАЗИ СВАКОГ ПЕТКА

БЕОГРАД, 11 ЈУЛ 1947

ВЛАКОВИЋЕВА 8, ТЕЛ. 23.003 и 20-443

ЦЕНА БРОЈУ 2 ДИН.

Радна дисциплина у установама и предузећима услов је за испуњење Плана

За време старе Југославије о дисциплини на раду бринуо се само послодавац, преко својих директора, пословођа, партивођа и других. Фабрика је била средство за богаћење власника фабрике, средство за експлоатацију радничке класе. За време окупације она је била не само средство за експлоатацију радничке класе, него је била средство за помагање окупатора, за национално и социјално угњетавање нашег народа. Због тога је било природно да су радници и намештеници у фабрикама и установама радили само толико и само онда када су и колико морали. Налуштање радног места за време рада, доласке на посао касније, налуштање радног места пре завршетка рада — то су биле омиљене мере сваког, а нарочито свесног радника. Рад је за нас био проклетство, понижење. Он је служио за богаћење власника фабрике, за јачање моћи експлоататорске класе, за јаче угњетавање радних људи и зато никада свесни радници и намештеници, као ни наше синдикалне организације, нису питање радне дисциплине постављале као своје питање.

Ослобођењем наше земље, преласком власти у руке народа, прешла су и средства за производњу у руке народа. Фабрике и установе постале су својина државе, својина радних људи и наше земље. Рад служи за подизање материјалног благостања радних људи, за бољу и срећнији живот наших народа, служи за подизање економске и одбрамбене моћи наше домовине. Однос према раду се променио. Рад је постао средство не само за побољшање материјалног живота радних људи, него је рад највећа част и мерило предности сваког појединца, мерило љубави према својој домовини и својега народа. Због тога је разумљиво да брига о радној дисциплини сваког појединца није више брига само управе фабрике и техничких руководиоца којима је поверено да руководе фабрикама и да организују производњу; то је брига и самих радника, намештеника, појединаца и наших синдикалних организација. Борба за испуњење плана, за извршење дневних производних задатака на сваком радном месту, то није само ствар појединца, то није ствар само управе предузећа, то је брига, дужност, част и понос читавог радног колектива. Питање испуњења плана је дужност сваког појединца не само према свом радном колективу, већ и према својој породици, према својим друговима, према својој фронтској организацији, према читавом народу и својој држави. Фронтска организација се поноси својим члановима који су у производњи први. Мерило вредности сваког фронтца је његово залагање на раду, на испуњењу Плана.

Већ од самог ослобођења огромна већина радних људи схватила је промене које су се извршиле у нашој земљи и променила свој однос према раду. Радна дисциплина у нашим фабрикама и установама била је из дана у дан јача. Синдикалне организације извршиле су огромну улогу у преваспитању радника и намештеника, у подизању њихове класне и патриотске свести, у јачању радне дисциплине и радног елана. Али, поред огромних успеха, поред високог радног елана огромне већине радника и намештеника још увек има појава кршења радне дисциплине од стране појединаца. Ово нарушавање радне дисциплине појављује се у разним формама и због разних узрока. Иако се овде ради о мањем броју људи, ипак је нужно да упознамо и узроке и форме нарушавања радне дисциплине. Изнећемо овде неке од тих форми и узрока.

Има још случајева у свакој фабрици и установи да понеко доцније дође на посао, да је то доцније било у највише случајева из алкавог односа према раду и према задацима. Још већи је број оних, који, када уђу у фабрику или установу, проведу пет, десет па и петнаест минута „припремајући“ се за рад. Полако свучу клозет, облаче радно одело, оду у клозет, попуше цигарету итд.

За време рада можете наћи групе људи у ходнику, клозету, дворишту и другде, како „у пролазу“ поразговоре по који минут (на што би се могло указати у „Октобарској слободи“). Пре времена напуштање рада било при завршетку радног дана или за ручак, прање руку на рачун радност времена и томе слично, гледање на сат при завршетку радног дана, одузме појединим људима по неколико минута од радног времена. На пример, чиновник Народног одбора Четвртог рејона, који ради на овери преписа, има обичај да по 20 минута пре завршетка радног времена прекине рад, јер се мора припремити за излаз. Њега се не тиче што је нека странка тога дана напустила своје радно место да би свршила неки посао у Народног одбору, и ако не сврши тога дана, он одговара: „Изволите доћи сутра, на мом сату скоро ће 1, не могу више никог да приимам“. Разговори на радним местима о ствари које се не односе директно на посао, одлажење на телефон, као што се телефонски разговор односно на синдикални рад, било какав разговор, изгубљено радно време, украдено радно време од производње, па макар се радило о минутима и секундима — то је

крађа радног времена својега народа, то је отежавања испуњења Плана.

Неки то чине због тога што су алкави, недовољно свесни вредности сваког минута. Зато што не виде да укупни збир тих минута у једној фабрици, у једном граду, у читавој нашој земљи представља губитак огромних финансијских средстава, огроман губитак материјалних добара. Не виде колико је потребно да производна средства, машине и алати буду искоришћени до максимума. Они не виде да ће то отежати испуњење плана. Известан број људи прече, али се пропусти минуте и сате због тога што не осећају нама, што би хтео да имамо мање, да не остваримо наш план. Срећа што ових других има врло мало, али се против њиховог немарног односа према задацима, против њих, морамо борити.

Остаје велики задатак на синдикалним организацијама и Фронту да преваспитавају све радне људе, да радни задатак за сваког буде највећа светиња, да буде ствар која ће му бити део његовог живота и да мерило вредности буде за све људе, како се односе према раду, према производним задацима.

У току прошле и претходне недеље одржане су у свим рејонима Београда конференције грађана, на којима су народни одборници поднели реферате о свом досадашњем раду. Конференције су организоване по градским изборним јединицама, што значи да их је одржано две стотине у целом Београду. То су уједно биле прве конференције ове врсте после избора за народне одборе који су извршени 27 априла ове године. На њима су чланови Градског народног одбора и рејонских одбора упознали грађане са најважнијим питањима и одлукама народне власти у току последња два месеца.

Као што је познато, Градски народни одбор је у том међувремену одржао три редовна заседања, на којима су донета важна решења, која су бесумње од највећег интереса за сваког појединца, за све наше грађане. Иако је о томе штампано више пута писала, ипак је било природно да сами народни одборници непосредно информишу своје бираче о донетим одлукама и резултатима досадашњег рада. С друге стране, грађани су на овим конференцијама могли тражити објашњења и дати кори-

ПОЛАГАЊЕ РАЧУНА НАРОДУ.

Прве конференције грађана са новим одборницима власти

сне предлоге у погледу спровођења у живот одлука народних одбора. То је уједно остваривање у пракси демократских принципа нашег законодавства, по којима су народни одбори дужни да се у извођењу локалних и општих задатака ослањају на иницијативу и широко учешће народних маса и на организације радног народа.

Најважнија питања о којима се на овим конференцијама говорило била су буџет и инвестициони план за 1947 годину, који су донети на Трећем редовном заседању Градског народног одбора. Питање распореда кредита и извођења радова предвиђених инвестиционим планом, наиме питање изградње Београда, уско је везано са свакодневним животним потребама широких слојева грађана, у првом реду радних људи. Народне власти предузимају сва мере да, изграђујући наш град, задовоље најпрече потребе народа, да исправе грубе грешке ненародних режима у прошлости, који су развој Београда потчињавали законима капиталистичког газдовања и изграђивали га у интересу експлоататорске клике, које су биле на власти. Отуда је тим више потребно да народ да иницијативу при решавању овако важ-

них питања, као што су подизање нових станбених зграда, решење саобраћајних проблема, изградња водовода и канализације, подизање културних, здравствених и социјалних установа, размештај школских зграда, уређење улица, паркова, физкултурних терена и других објеката. С друге стране, узонавајући се са планом предвиђених радова и значајем тога плана, могу се боље учити и задаци који стоје пред свим масовним организацијама и појединим њиховим члановима у погледу учешћа у извршавању плана.

Да ли су ове конференције у свему одговориле својим задацима? И раније, пре избора, народни одбори су чешће полагали рачун на народу о свом раду. Тај стални контакт са грађанима преко конференција, савета и других форми рада, показао се веома корисним за правилно решавање најважнијих питања власти. Добро организоване конференције постигавале су одличне резултате. Ове прве конференције новозабраних народних одборника са својим бирачима требало је, у неку руку, да имају и свечани карактер. А затим, и сам значај питања која су била на дневном реду, био је велики. Али, ваља истаћи да оне нису у потпуности одговориле свом циљу. Узрок је у недовољној или сасвим слабој припреми и организацији конференција. Сада се већ може говорити о низу пропуста, који су запажени, а који су са мало труда могли бити отклоњени. Пре свега, учешће бирача на конференцијама је подбацило, а и социјални састав присутних није одговорио правом стању на терену. Радници, омладина и уопште радни људи били су слабије заступљени. Дискусије по изнетим рефератима готово није ни било, већ се све свршавало на „јасно је...“ Можда је било места на којима су конференције, и по броју учесника и по садржини рада, биле успешније од других, али при крајњој оцени оне не могу измањити општу слику.

Овде је главни недостатак слабо ангажовање наших организација на припреми и популарисању конференција. Ако на већим конференцијама није било ниједног члана Народне омладине или врло мали број радника и намештеника, то значи да омладински одбори и управе синдикалних подружница уопште нису своје чланство обавестили о њима. Најбољи наши омладинци и омладинке налазе се, истина, у омладинским радним бригадама на радним ван Београда, али још увек има доста одличних омладинца који раде по предузећима и установама и станују у нашим улицама.

У крајњој линији може се говорити и о слабом ангажовању активности Фронта и чланова руководства у основним организацијама, који су организовање и ових конференција схватили као свјет „технички“ задатак. Ако су на неки начин и обавештавали чланство о њима, то је најчешће било „преношење“ директива или једнострано позивање станара преко настојаника зграда на конференцију. Наравно, тако се и могло десити да на неким местима од око 1000 бирача свега 60 до 80 присуствује конференцији, а да свега један, двојица или ниједан учествује у дискусији по рефератима.

Конференција грађана са одборницима власти нису свакодневна појава. Оне се одржавају по правилу неколико пута годишње, према указаној потреби и по најважнијим питањима. Савети и комисије при извршним одборима народних одбора треба да допринеу успешном извршењу задатака из подручја појединих грана државне управе. Конференције имају, сем осталог, за циљ да покажу и доследно спроведу истинску демократичност народних одбора, њихову сталну и пуну блискост са широким масама. Зато је потребно њиховом припремању и организацији посветити највећу бригу, улжити максимум труда и политичког знања од стране руководиоца наших организација. А и на грађанима да се схвате карактер наше народне власти и да узму пуног учешћа у њеном раду преко већ устањених и одговарајућих форума.

Милош МИЛИЧКОВИЋ

Слаба организација исхране грађевинских радника

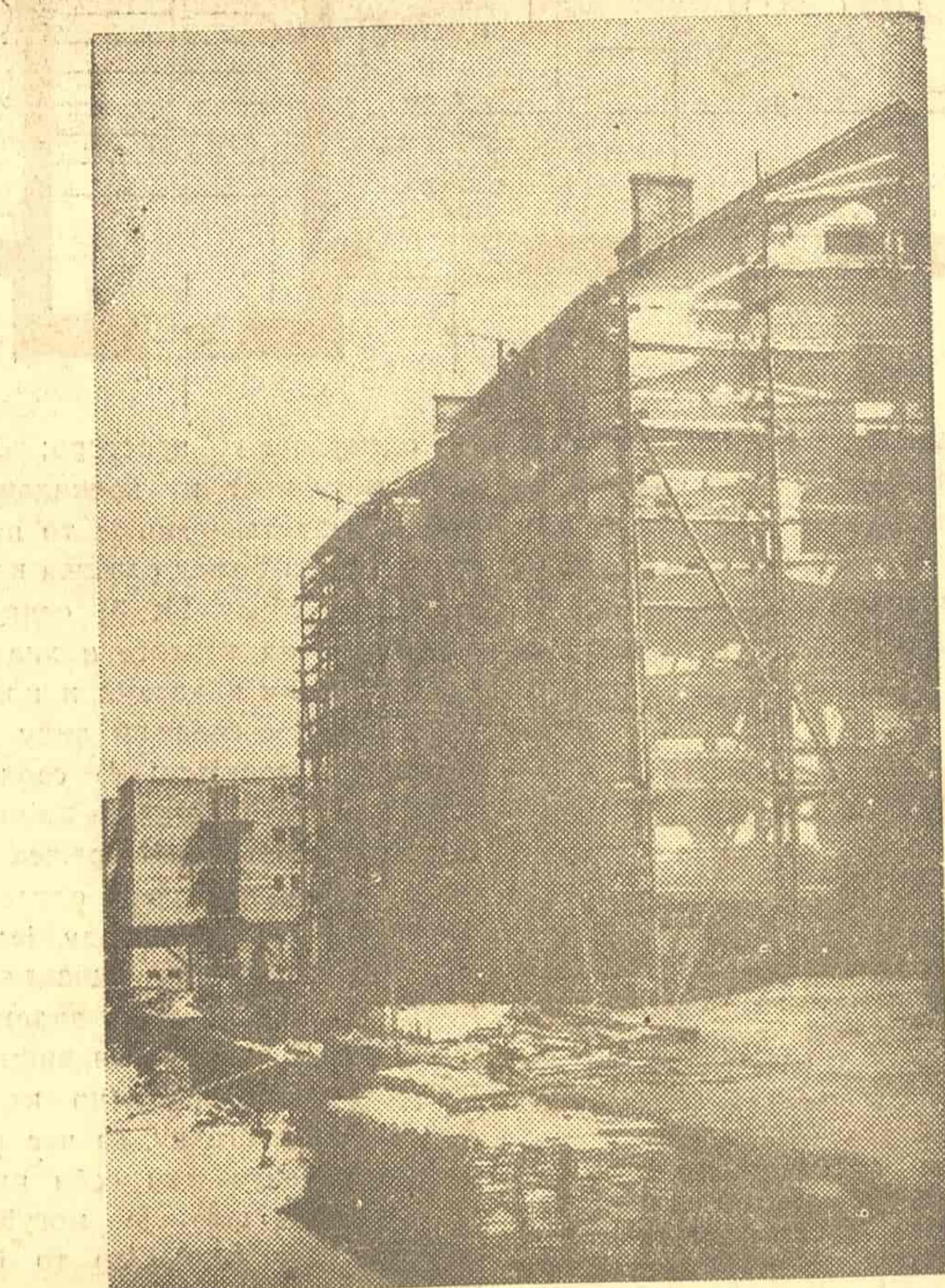
Старање и помоћ антифашистичкиња Београда знатно би допринела побољшању

Народне власти су предвиделе низ олакшица за снабдевање грађевинских радника. Међутим, те олакшице се не користе довољно, а то се рђаво одражава на живот грађевинских радника у Београду. Ово се најбоље огледа у слабој организацији рада по менаџама грађевинских радника.

Руковођење менаџом поверено је економију менаџа. Управе предузећа, међутим, као и синдикалне подружнице немају увида у њихово снабдевање и немарно се односе према недостацима у организовању исхране. Грађевински радници имају своје захтеве и потребе, а не води се рачуна да ли их храна задовољава не само по квалитету, него и по врсти јела. Многи економи раде бирократски, примају само она редовна предвиђања следовања основних намирница и не траже олакшице за набавку нерационалираних артикала. Уместо да користе све изворе снабдевања и да се уз помоћ управа предузећа саветују са органима за снабдевање, они набављају намирнице без плана и не тиче их се никакви захтеви радника.

Ови захтеви су некада минимални и лако им је удовољити, али преко њих се бирократски прелазе. Уместо да им се, на пример, пружи више пасуља, макарона, гершле и друге теже хране, издаје им се храна од свежег поврћа, која не задовољава њихове потребе и на коју нису навикли. А за то има помоћи. Поготову зато што у чиновничким менаџама абонирци одбијају тешку храну и траже свежје поврће. Исто тако, радницима се за доручак даје чај или кафа, а то је слаба храна с обзиром на тежак рад који обављају. С друге стране, остају неподигнута многа следовања конзерви меса које би много више задовољавале, а које нису скупе. Исто тако код „Ветсерума“ се покварило 1200 кг. салама, а нико је није затражио за грађевинске раднике. У сваком случају јевтиније су од хране коју радници иначе морају да купују по разним народним кујама, на што издају велике суме а што претставља опасност и за њихово здравље.

Већина њих жели да се боље храни па ма исхрана у менизи била и нешто скупља. Свакако би требало настојати да се пружи две врсте јела — скупља и јевтинија, тако да радници који су волни да уложе више добију и пристојне оброке добре хране.

На Северном Булевару гради се пет четворспратних станбених зграда, које треба да се заврше у овој грађевинској сезони. На слици завршни радови на једној згради

У великом броју предузећа не постоји ни координација рада између синдикалних подружница и управе предузећа. На циглима „Авада“ бивши управник није уопште обраћао пажњу на захтеве цигларских радника, иако су они били минимални и односили су се са њима на измену јеловника, а не на неке веће издатке. Тек кад су радници почели да напуштају посао, установило се да су њихове претставке остајале у фијокама чиновника и да по њима није поступано. Исто тако, тек на иницијативу Месног и главног одбора грађевинских радника повећано је следовање хлеба цигларским радницима на приватним цигланама и на циглима „Македонија“. А то питање су одавно могле да реше управе и синдикалне подружнице у сагласности са органима за снабдевање.

Исто тако, не врши се контрола над трошковима менизи. У првину да уложе више добију и пристојне оброке добре хране.

девање, треба их у потпуности и користити. На томе треба да се заложе управе предузећа и синдикалне подружнице, а исто тако у организовању рада по самим кухињама, велику би помоћ могле да пруже наше антифашистичке, не само својим радом, него и саветима и бригом да се храна спрема са потребним састојцима и да буде укусна.

Д. ПЕРИЋ

Више конкретне помоћи грађевинским радницима

Поред обавезе за помоћ грађевинским радницима све организације Народног фронта узеле су обавезу да помогну побољшању живота грађевинских радника у овој сезони. Грађевински радници су сезонски радници, веома заостали, са огромном већином неписмених. Задатак организације Народног фронта био је да свестрано помогне културно, здравствено и стручно уздизање грађевинских радника. Та помоћ је веома разноврсна. Она се огледа у културно, просветном раду, у организовању алфаветских течајева, у приредбама културно-уметничких друштава и културних група, здравственом просвећивању, у бризи за боље животне услове радника, прању рубља, одела итд.

По свим рејонима створене су екпне фронтца која одлазе с времена на време и обилазе грађевинске раднике. Поред бриге коју су за грађевинске раднике показале народне власти изграђујући радничке станове, фронтска организација требало је да пружи велику помоћ у културном уздизању грађевинских радника.

Међутим, сва брига и помоћ организација Народног фронта још није довољно конкретна и успеси на том пољу су у многим случајевима недовољни. Течајеви за неписмене раднике обухватају још увек веома мали број радника. Акција за сузбијање неписмености међу грађевинским радницима до сада уопште не задовољава и није показала нарочите успехе. Прошло је више од три месеца ове грађевинске сезо-

(Наставак на другој страни)

(Наставак са прве стране)

ПОВОДОМ ВЕЛИКЕ ИЗГРАДЊЕ СТАНОВА

Проблем рационалног стана

не, а већина грађевинских радника није окупљена на течајевима за неписмене. Организације Народног фронта треба више да се активирају и да преко својих екипа, које обилазе радилишта, убере и окупе све раднике на течајеве. Сувише се много организује: планира, предвиђа, а веома мало има стварног рада и успеха у описивању грађевинских радника.

Један од облика помоћи у културном уздизању грађевинских радника треба да буду приредбе културно-уметничких друштава и разних културних група на радилиштима. Те приредбе би требало да буду чешће. Предвиђено је да се на сваком градилишту припреми једна приредба недељно, али се то не испуњава.

Филмско предузеће требало би такође да чешће даје претставе по радилиштима. Понегде се претставе за раднике из целог рејона приказују на једном месту, а познато је да радници често неће да иду далеко од својих радилишта. Због тога је потребно чешће приказивати филмове на самим радилиштима, како на већим тако и на мањим.

Леп пример другарске пажње према грађевинским радницима показали су радници колектива „Анђа Ранковић“. Они су грађевинским радницима на Дунаву поклонили радио-апарат, који су радници одушељено примили. На већим градилиштима, као што је на Јужном Булевару, у Професорској колонији итд, могле би и друге организације да се угледају на овај пример и да чине сличне поклоне грађевинским радницима.

И поред тога што се прикупљају књиге и брошуре у извесним рејонима и дају грађевинским радницима, тај рад још није довољан. Требало би да организације Народног фронта прикупљају књиге и брошуре за грађевинске раднике, али да пази да њихов садржај буде приступачан и разумљив радницима.

Што се тиче бриге за материјалне услове живота грађевинских радника, она се често своди на одлажење фронтних екипа на радилишта и разговоре с радницима. Организација АФЖ-а могле би по становима грађевинских радника да сваке недеље скупљају рубље и да га перу, као што се већ ради у извесним рејонима. На тај начин грађевински радници ће осетити стварну помоћ организација Народног фронта.

Требало би такође да организације Народног фронта укажу помоћ и домовима за ученике у грађевинарству. У домовима се троши сваке недеље око 3000 динара на пране рубља ученика. Организације АФЖ-а могле би узети обавезу да перу рубље ученицима сваке недеље, а сума предвиђена за ту сврху могла би се употребити за побољшање исхране у домовима.

Као што се види, помоћ грађевинским радницима треба да буде конкретнија и треба да се појача. То је важан задатак организације Народног фронта и саставни део борбе за остварење Плана.

УЧЕНИЦИ У ГРАЂЕВИНАРСТВУ

имају услова за свестрано образовање

Остварење инвестиционог плана Извршног одбора у 1947 искикује, поред осталог, и много већи кадар грађевинских радника. Грађевинска предузећа, као и сам Извршни одбор, стављени су пред задатак да што пре оспособе нове стручне кадрове, који ће бити у стању да реализују постављени план.

Поред курсева за оспособљавање полуквалификованих радника, који су одржани у овој сезони, први пут се пришло и систематском уздизању квалификованих зидара, тесача, молера и осталих радника. Извршни одбор је основао дом ученика у грађевинарству. Први ученици доведени су из прве групе Смаце са Омладинске улице Шамац — Сарајево. На тај начин створена је могућност да се под стручним надзором издиже кадар нових грађевинских радника.

Да би се над ученицима имао бољи надзор и да би им се пружи-ла већа помоћ у њиховом стручном уздизању, централни дом ученика у грађевинарству прикључен је предузећима. Тако данас имамо један дом при предузећу „Комград“ у радничкој колонији на Дунаву и један дом при пре-

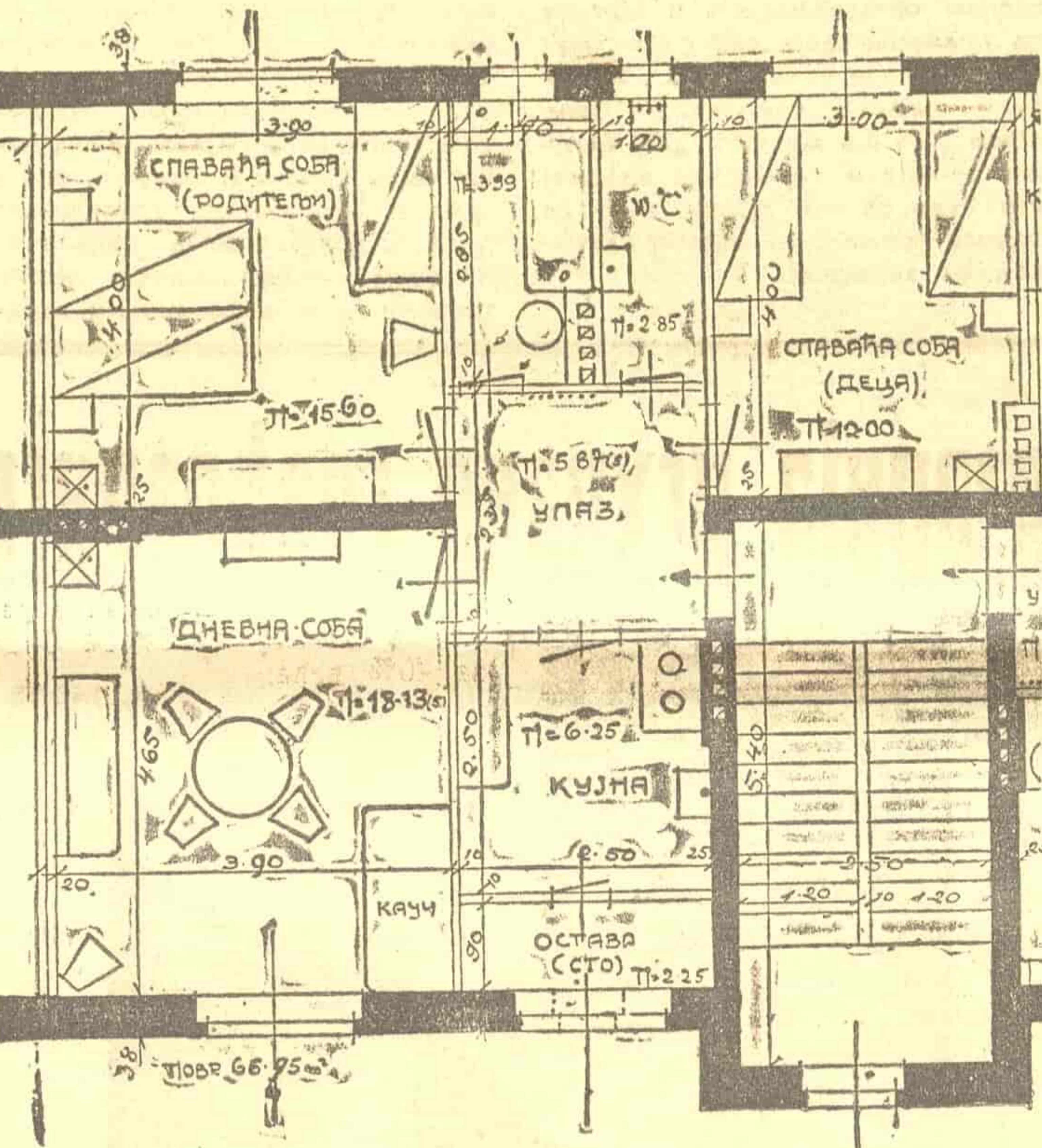
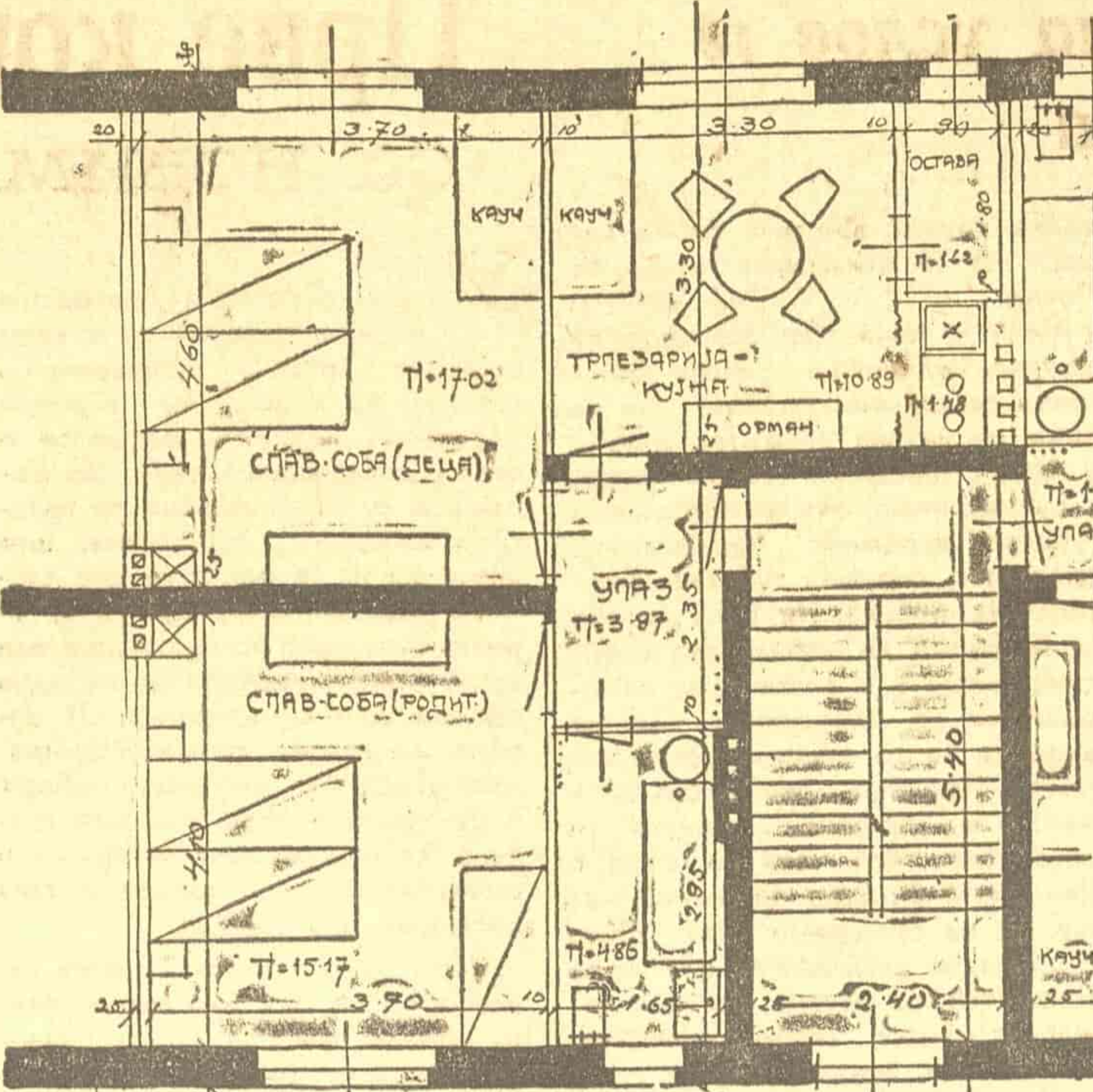
у Петогодишњем плану једно од најважнијих места заузима изградња станова. Програм конкурса за идејну скицу станбених зграда предвиђао је три врсте станова: са једном, две и три собе. Главни проблем, по нашем мишљењу, био је проблем кујне. По програму, површина кујне износила би шест метара квадратних, за двособне и трособне станове, а за једнособне била је предвиђена тав, кујна-решо, то јест један минимални простор. Кујна од 6 м² може се још и допустити за станове од три собе, јер је у њима предвиђена трпезарија (1 дневна соба), али за станове од две собе, и још више за оне од једне собе, требало би правити веће кујне, то јест толике да се у њима може обедовати и обитавати. Таква кујна, коју смо назвали трпезарија — кујна, служила би у исто време и као дневна соба и износила преко 10 м². У двособним становима предвидети једну собу као „дневну собу“ сматрамо за луксуз, јер би много рационалније било сматрати обе собе као спаваће (једну за родитеље, другу за децу), а од кујне правити „дневну собу“ односно трпезарију — кујну. На слици 1 ми смо показали решење, које сматрамо за рационално. Да би кујна имала још више карактер трпезарије и дневне собе, ми смо ставили штедњак и чесмену шољу у нишу, која их помоћу једне завесе заклања од осталог простора. У исто време ставили смо и један кауч који може да послужи као једна постеља више. На овај начин добили смо седам постеља у једном двособном стану, а на површини од свега 54,92 м²! На слици 2 показали смо решење стана са три собе. Оно што сматрамо као новаторство у овим решењима то је решење оставе.

Она није више као досад вертикална, већ хоризонтална са висином од 90 сантиметара као и висина парапета. Ова диспозиција не смета више простору кухиње и служи у исто време као кухински сто (слика 1 и 2). Затим, ова остава се може комбиновати са кухинским орманом. Затим још се ту може уздизати ледењак и, најзад, један део површине стола изнад оставе може се употребити као чесмена шоља. Ето, колико користи имамо од ове нове диспозиције оставе, која

је раније стварала толико тешкоћа архитектама при решавању основа станбених зграда. Остава је, додајемо, осветљена специјалним прозором (50x50 цм), а изнад оставе налази се велики прозор (150x160 цм) као да оставе и нема.

Остаје нам још један проблем

и у једнаком размаку (4—5 метара). По другом решењу, које смо и ми усвојили, зграда се по дужини дели спољним зидовима и једним унутрашњим, то јест хоризонталама. Ми сматрамо да је ово друго решење боље, јер 1) даје већу слободу архитекти у комбиновању

да решимо. То је проблем конструкције. На конкурсима смо видели два решења. По једном од њих, спољних конструктивних зидова нема, већ само унутрашњих, управних на спољне

и одмеравању простора; 2) даје могућност и прекидања тих хоризонтала ако је то потребно ради бољег решења пла на (види слику 2); 3) осигурава собе од топлоте и хладноће дебелим зидовима и прави уштеду у средњем зиду у погледу материјала; 4) своди ширину степеништа на најмању меру. Оно прво решење, које је на конкурсима однео победу, одузима слободу једном архитекти у решавању плана, јер су размаци зидова фиксирани. Затим степениште постаје веома раскошно итд. Али све то настрану, за нас је главно не спутавати себи руке и решити што је могуће рационалнији план, јер то је важније од извесне конструктивне преваге диспозиције.

Што се тиче самих станова, сматрамо да би требало напустити станове од три собе, (тј. две собе и дневна соба) и оставити их за доцнија времена. Ово је потребно тим пре, јер наше решење двособног стана са трпезаријом—кујном скоро исто вреди као и трособни стан са малом кујном (од 6 кв. метара), а разлика је у коштању огромна. (Прекло 12 кв. метара по стану!) Такође, требало би фаворизирати једнособне станове у којима комотно могу да живе три лица (кауч и две постеље) и који успешно замењују двособни стан са малом кујном у којој се може обедовати. Сматрамо да је ново решење оставе умногоме помогло да се добије више у простору и да се поје новим путевима у решавању станбеног питања.

Др. М. Б.

ЗАДАЦИ ТРГОВИНЕ У ПОДИЗАЊУ ЖИВОТНОГ СТАНДАРДА

РЕОРГАНИЗАЦИЈА ТРГОВАЧКЕ МРЕЖЕ И ДИСТРИБУЦИЈЕ

Изградњом тешке индустрије, како је то подвукао претседник Савезне планске комисије А. Хебранг, створиће се продукционо-техничка база за преобрај свих грађанских привреда. Али то не значи да се истовремено не води брига о потребама широких народних слојева. Најважнији наш задатак у Петогодишњем плану је стварање довољно јаке и технички савремено опремљене индустрије јер се тиме омогућава и решење свих осталих задатака у привредном и културном преобрајању наше земље. Упоредо с тим, с порастом производње у индустрији и пољопривреди, повишава се материјални и културни ниво народа. У плану материјалног и културног подизања народа трговина добија посебне задатке; она треба да се приближи народу, потрошачу; да омогући непрекидну циркулацију робе од произвођача до потрошача; да се несметано и непрекидно спроводи план робног промета. Наша дистрибуција показала је, несумњиво, велике успехе, али је, исто тако, неоспорно да у њој постоји прилично бирократизма и стихијности.

„Радном народу који се залаже за испуњење плана морамо по сваку цену обезбедити оно што му припада и што му наша земља може дати. Бирократизам, који проузрокује застој робе, објективно је уперен не само против најнепосреднијих животних интереса наших радних маса, него и против самог плана.“ (Б. Кидрич).

Наша трговачка мрежа налази се пред новим крупним задацима. Уводи се планска дистрибуција на основу продукционих и годишњих производних планова. Тиме ће бити уклоњени многи досадашњи недостаци као бирократизам, слаба оперативност, застој робе у циркулацији итд.

У планској дистрибуцији не може се догодити да, на пример, у Савцу и неким другим сиромашним крајевима стоје велике количине обуће док се у обућу оскудева, како је то навео у свом реферату помоћник Министра трговине и снабдевања Народне Републике Србије на конференцији повереника за трговину, која је недавно одржана. То је могло да се деси само због тога што је подела вршена сразмерно према броју становника, механички, по кључу, а не према потребама сваког локалног тржишта и куповној моћи потрошача. Ових дана спроводи се реорганизација трговачке мреже у Народној Републици Србији, како би могла брзо и оперативно да одговори својим планским задацима. Основна разлика између досадашњег и новог начина дистрибуције састоји се у томе да се сада предвиђају глобални, оквирни планови. Дистрибутер, трговац неће више добити одређену количину робе по врсти и квалитету. План предвиђа групу артикала, и у границама одређеног контингента дистрибутер, трговац може да изабере ону врсту робе која одговара укусу и потребама потрошача. Важна разлика је и у томе што су планови израђени за дужи временски период.

Реорганизација даје предвиђа укидање трговачких база, гростичких радњи, без обзира да ли је у питању приватник, државно предузеће или задружна организација. Предузећа овакве врсте постала су непотребна, сувишна и гломазна; у данашњим условима она могу само успоравати циркулацију робе. Детаљиста треба да се непосредно повеже са фабриком и да се на тај начин искључи непотребан посредник, који успоравља циркулацију, изазива застој, непотребно задржавање робе. Укидањем гростичких трговачких радњи-стваришта створиће се ближа веза између произвођача и потрошача. Поред тога, нова организација трговачке мреже обезбеђује пуну независност сва три трговачка сектора. У досадашњем раду често је постојао несклад између њих; долазило је и до неправилних односа који су ишли директно на штету потрошача. Све се то сада уклања. Срески и градски магацини снабдевање своје продајнице; на исти начин срески и задружни пословни савези снаб-

деваће своје месне задруге. На територији Народне Републике Србије остаће само 6 државних трговачких стоваришта која ће снабдевати приватни сектор, а државни и задружни само изузетно и то робом специјалног асортимента. Према новом начину пословања задружних организација, задруге ће снабдевати само своје уписане чланове. Све остале потрошаче снабдеваће производнице среског магацина и приватни сектор. Приватни сектор неће бити у зависности од среског или задружног стоваришта; он ће се, као што је речено, снабдевати директно из специјалних државних стоваришта.

Новом организацијом трговина се укључује у план; у нашој земљи целокупна привреда се спроводи плански и природно је да таква мора бити и трговина која има и велике и одговорне задатке у Петогодишњем плану.

Општедржавни план налаже да се снабдевању широких потрошачких народних слојева посвети највећа пажња и да се, у вези са задацима повишења животног стандарда у току спровођења Петогодишњег плана, повећа вредност целокупног промета робе за 1,8 пута према 1946 години. Петогодишњи план Народне Републике Србије, који је конкретизација општедржавног плана и његова даља разрада у складу са могућностима НР Србије, предвиђа да се убрза промет робе и да се отклони њено непотребно нагомилвање по трговачким предузећима. План захтева да се најрационалније организују услови и начин продаје.

Новом организацијом трговачке мреже и дистрибуције то ће се постићи; створиће се правилнији однос између сва три сектора, који су, у новој организацији трговачке мреже потпуно независни. Према речима помоћника Министра трговине и снабдевања Народне Републике Србије, наши руководиоци трговине у локалним народним властима морају се ослободити неправилног схватања у односима према задружном и приватном сектору. Задружни сектор се ослања на државни сектор, помаже државном сектору и као такав има широке могућности да развије пуну иницијативу и да води борбу против свих експлоататорских и шпекулантских елемената. Приватни сектор не претставља хомогену целину; наша народна власт води борбу против шпекулантских и експлоататорских елемената у подручју приватног сектора, али радни део приватног сектора треба укључити и више ангажовати у промету робе.

Државни и задружни сектор досад су се, углавном, бајали расподелом планиране и радионисане робе. Међутим, њихова је дужност да организују шире пословање, да поред планираних контингента развију што више свој промет, обухватајући робу у слободном промету, робу локалне индустрије, занатства и кућне радности.

У новој организацији трговачке мреже „сви су сектори равноправни и не сме бити никаквих ограничења ни у погледу рејона ни у погледу предмета којим се тргује.“ У нашим новим друштвеним и економско-политичким условима трговина треба да служи широким потрошачким масама и да буде стална веза између произвођача и потрошача. Та веза може се одржавати било преко државног и задружног сектора или преко приватног сектора, наиме радног дела приватног сектора. Сва три сектора у трговини морају се руководити једним циљем: да развију здраву утакмичу борбу, бољег и благовременог услуживања потрошача. Наши радни људи улажу напоре да изврше задатке који се пред њих поставља Петогодишњи план. Трговина, као део плана, има своје задатке који су предвиђени у плану материјалног и културног подизања народа. Извршујући своје задатке, она извршује део плана, чини свој допринос у повећању животног стандарда народа. Јер план захтева, и тако мора бити, да се правилном услуживању потрошача посвети највећа пажња.

Једна страна суђења шпијунској банди

Суђење банди издајника и шпијуна на челу с Гвозденим Алексием и Боривојем Пантелићем, које је у среду отпочело у Окружном суду за град Београд, баца светлост на још једну шачицу отпатка од наше радне и стваралачке целине. Али то је само једна страна процеса. Друга приказује саучеснике и покретаче овог олоша са оптуженичке клупе.

Говори се обично о лицу и налицју једне ствари. Међутим, уколико је реч о чињеницама које се показују на овом процесу, о двема странама тих чињеница, може се говорити само о налицју. Те чињенице су, дакле, медаља са два налицја, подједнако тамна, гадна, прљава. Прво налицје су домаћи изроди с њиховим недељима упереним против обнове и изградње наше земље, управљеним на то да угрозе слободу и независност наше отаџбине. Друго налицје су наши инострани непријатељи, чијем грабљивом окупацијом сметају наше истинске слободу и независност и наши напори да радом и ствараном учврстимо скупо плаћене тековине.

У послератном периоду подизања земље из рушевина ми смо се покатак сретали с Алексием и Пантелићима. Гвозден Алексис и Боривоје Пантелић се, по дубини понора у који су пали, по гађењу које код народа изазивају издајничка дела, нукоколико не разликују од те своје бедне и малобројне сабраће која су већ добила што су заслужила. Ништа ново претстављају ни њихови инострани покретачи и саучесници, јер ово свакако није права прилика да се осведочавамо о дивљој мржњи империјалиста. Али начин на који се у овом случају испољила та мржња необичан је и изузетно гнусан и гадан чак и у поређењу са оним низом гнусоба и гадости које смо доживели од њих.

Прича о вуку у јагњећој кожи изгледа некако невина пред чињеницама које се, у вези с делатношћу америчког војника Флорек и америчког официра, откривају на процесу. Да би прича о вуку могла да се примени на овај случај, вуку би морао да има не јагњећу кожу већ анђеока крила, а још и босиљак у шапци. Јер овај шпијунски пакост са разјаленом крвожедном чељусти обављао је своју вучју работу парадирајући с нечим што је толико велико и свето да је доликовало само људима доиста чистим и светлим.

Наши народи неће заборавити оне јуначке синове америчког народа који су у рату против фашизма, потпомажући нашу борбу за слободу, као авијатичари нашли смрт по нашим пољима и планинама. Они који су нам после ослобођења дошли и рекли да, по жељи родитеља палих јунака, траже ове светле гробове наишли су на наше гостопримство и пуну предусретљивост. Иако су недра наше земље с истом пажњом и љубављу чувала кости америчких јунака као и синове нашег рођењег тла који су пали за слободу, ми смо имали пуно разумевања за жеље родитеља, браће и сестара наших америчких ратних другова.

Међутим, империјалистички вуку не зна за светиње, већ само за свој апетит. Чланови Уреда за проналазак гробова палих америчких авијатичара — Флорек и компанија — су се светлином само послуждали да би остварили своје гадне, злочиначке циљеве, са којима не само да не би могли да се уброје у свеце већ превазилазе све паклено што може да се замисли.

Под изговором да трагају за гробовима палих авијатичара, империјалистички агенти су тражили могућност да се повежу с бедним остацима домаћих изрода. У мржњи према нашем народу, према његовој слободи и независности, они су давали оружје и одлазили на састанке с четничким бандитима, убицама америчких авијатичара, који су најчешће губили живот баш од зликовачке четничке каме. Распитивали су се и о аеродромима на које би могли да спуштају помоћ убицама.

Недела империјалистичких грабљиваца не запрепаштају наше народе. Али декор који су у овој прилици били изабрали за свој прлави посао изузетно повећава наше гнушање.

Истина о гробарима који су, заклањајући се за гробове јунака, ковали планове о стварању нових гробља, због монопола штампе који је у рукама пословаваца ових гробара, тешко ће допрети до америчких маса. Али добро би било да допре, јер је ово изразит пример који показује како нас велике и свете ствари везују за амерички народ и како нас одвратни криминал раздваја од носилаца империјалистичке, поробљивачке политике.

Како живе и раде радници из Јулиске Крајине

У многим београдским предузећима раде радници из зоне А Јулиске Крајине. Има Словенаца, а више Италијана. Они су због свог антифашистичког става пребијани, затварани и злостављани у фашистичкој Италији, а исто тако и по доласку окупационих власти од стране цивилне полиције. Због тога су морали да напусте родни крај и дошли су да живе у окриљу Југославије, за чију изградњу раде и чији напредак треба да и њима обезбеди бољи живот.

Народне власти у Београду чине много за њихово збрињавање и прихватање, али још увек није им се могао обезбедити онакав живот какав се жели и какав ће им се пружити у будућности. Многе породице станују у радничким склоништима где немају никаквих услова за добар живот и велики део прихода односи им само плаћање станарине. Али, њих то не деморалише. Они знају да станбени проблем постоји и за домаће раднике, осећају да су на свим пољима равноправни са грађанима Југославије и зато све тренутне незгоде подносе са стрдљивошћу и истрајношћу.

— Чини нам се да се за нас још и више чини него за домаће раднике — каже Лунгини Туљо, радник Бродоградилшта, То нарочито изненађује Италијане, јер у Зони А новине пишу свашта о Југославији.

Али, Лунгини је био партизан у Словенији, знао је он за све лажи реакције. Зато је с поуздањем дошао у Југославију. Био је на прузи Брчко—Бановићи, радио у предузећу „20 октобар“ и на Бродоградилшту у Београду. — „И свуда сам нашао исти систем у раду и понашању. Слобода је одувек била њи-

хов идеал. А слободу цени највише онај који се за њу бори. Заваривач и вођа посла у Бродоградилшту Ернест Зупан Словенац из Горице такође не може да добије стан за своју породицу која је остала на Ријеци. Али, о томе тек на крају прича. Он је срећан и задовољан, иако је далеко од свога краја и своје породице. Двадесет пет година није смео да говори матерњим језиком. Никада није имао сталног намештења. Живео је увек под присмотром. По доласку окупационих власти два пута је био хапшен и, на крају, морао је да бежи.

— За нас је сада рај, — каже он. Радимо са својим друговима у предузећу, са истим циљем да подигнемо Југославију. Радимо посао који волимо, а кад засира сирена за престанак рада, идемо на ручак и знамо да ћемо га сигурно имати.

— Сви су они врло добри и вредни стручњаци и заслужују сваку пажњу — прича председник синдикалне подружнице Бродоградилшта.

Али и управа Бродоградилшта и синдикат створили су им услове за рад. У управу подружнице ушао је и њихов претставник, који износи на решавање све проблеме у вези са животом радника из Јулиске Крајине. На Бановом Брду станују сви заједно у посебној, лепој вили, где имају сав потребан конфор. Ово је за сада решило проблем њиховог смештаја, али још им треба обезбедити станове за породице. На томе морају настојати и управе предузећа и синдикалне подружнице, јер иначе управе предузећа морају да исплаћују посебне додатке за породице, који се крећу између 1000—1500 динара месечно. Сами радници да-

ли би радо добровољне часове за оспособљавање неке порушене зграде на Чукарици, у којој би се сместили њихове жене и деца.

Станбено питање је најболније

Случај Бродоградилшта може се истаћи за пример, али друга предузећа нису се довољно старала о збрињавању радника из Јулиске Крајине и њихових породица. У Земуну, на пример, две породице са децом станују по подрумима, а три у радничком склоништу, док им ствари стоје у Дому културе. Није такав случај само кад су у питању породице. Те су тешкоће у неку руку оправдане лошим станбеним приликама уопште, али има и пропусти због алкавог рада управа и синдиката. У столарском предузећу „На-Ма“ један од радника избеглица није добио стан, иако је самац. Читавих 5 месеци морао је да спава у берзи рада и на крају је напустио рад и прешао у предузеће које му је обезбедило стан. Још је гори случај са Бертоња Луђаном који је седам дана радио у обућарској радионици „Филип Кљајић“ и три дана у Фискултурној задрузи, а још није добио ни стан, ни карте за снабдевање. Они су већином дошли без ичега и не познају још живот у Југославији, нити су упознати са својим дужностима. Потребна им је свакодневна морална и материјална помоћ да то схвате. Уз то, посебни њихови проблеми одвајају их од рада синдикалних подружница по предузећима. Они се окупљају по својим кружоцима и у Црвеном кутићу у Месном синдикалном већу. Али, то није довољно. Синдикалне подружнице би морале да их окупљају у својим просторијама, да им пруже могућности да уче наш језик и да их уведу у све проблеме предузећа и синдиката. Било је случајева да се и на самим радилиштима није водило рачуна о њиховим условима за рад. Тако је на градилишту у Професорској колонији, ревизијом норми, утврђено да њихова зарада на зидану треба да буде за 40% већа.

Марћело Русан је ударник

Тамо где су се подружнице више zaloжиле, радници из Јулиске Крајине лакше су чватили и тешкоће на које су наилазили. Тамо где је с њима успостављен бољи контакт, показали су и боље резултате у раду. А на неким местима они су се осетили усамљени, само мисле на своје личне проблеме и деморалишу се. Али, много је већи број оних који правилно схватају данашње услове живота у Југославији. У столарском предузећу „20 октобар“ радник Марћело Русан постао је ударник у првомајском такмичењу. Он каже:

— У Јулиској Крајини били смо компактни. Сви смо били угњетавани и јединствени у борби. Али по доласку овамо било је малолудних, које су тренутне незгоде збуниле. Неки су очекивали да у Југославији више нема никакве борбе, пошто је власт у рукама народа. Очекивали су сувнише лак живот. Не схватају да се баш сада треба још чвршће борити и да је борба сада суровија. Народну власт треба учврстити још више, и ми Југославију морамо подизати и изградити. Сад је најтежа борба, али баш она ће и донети праву плодове.

Марћело се својски бори с недаћама. Он живи у малом тескобном стану од два одељења. С њим ту живје још две породице. Немају никаквог намештаја, чак ни стола ни столице.

Слушајући разговоре са радницима из Јулиске Крајине, радник Бродоградилшта Тома Лоренци, који је 1919 године морао да бежи из Јулиске Крајине у Југославију, упоређивао је пријем салашњих избеглица са оним на који је он наишао у бившој Југославији. Фашисти су му запалили кућу као антифашиста, у Југославији називали су га Италијаном и није могао да се запосли.

— Мене су на сваком кораку питали: „Зашто си дошао?“, — каже он, а данашње избеглице браћа дочекују са: „Добро дошао!“ А у овом рату сам дао сина.

Лоренци је дао сина у борби против фашизма, а данашње избеглице из Јулиске Крајине даће своје знање и свој рад за срећан живот своје браће и синова у слободној Југославији.

Станбене зграде за грађевинске раднике на Јужном Булевару

АБИТУРИЈЕНТСКИ КУРСЕВИ — НОВИ ИЗВОРИ СТРУЧЊАКА

Абитуријентски курсеви стекли су у нашој земљи велику популарност. Ови курсеви за једну школску годину дају слушаоцима солидну стручну спрему на основу које они у предузећима могу да постану руководиоци комерцијалне службе.

Од ослобођења у Београду су организована два течаја, на којима је 110 кандидата положило завршне испите. Поред овога у Ваљево и Зајечару завршило је 30 кандидата овај курс. У школској години 1946-47 јавило се око 120 кандидата. Од тога броја на завршним испит изишло је 68. Материјал је доста тежак и преполовљен број слушаоца јасно показује саву тежину курса и саву његову вредност. На курсу се предају следећи предмети: једнообразно рачуноводство, примењена математика, политичка економија, основи права, технологија са познавањем робе, кореспонденција, организација администрације предузећа, основи привредног пословања и привредна историја са историјом народно-ослободилачког рата.

Главни предмети су примењена математика, једнообразно рачуноводство, познавање робе и политичка економија. Настава је организована као на факултету. Школска година подељена је на два семестра. На крају свакога семестра полагају се колоквијуми из свих предмета. Ако слушаоца положи обавда колоквијума, тек тада иде на завршни испит. Досад су се на абитуријентски курс примали завршени матуранти, понекад и студенти, чиновници, а услед недостатка стручњака и ученици са шест разреда гимназије. Нарочита предност курса је у томе, што при упису нема ограничења у погледу старости кандидата. Многи чиновници долазе на ове курсеве. Прошле године три адвоката саршшила су с успехом курс и корисно

се укључили у привредни план. За многе службенике било би корисно да кроз абитуријентски курс повећају своја стручна знања.

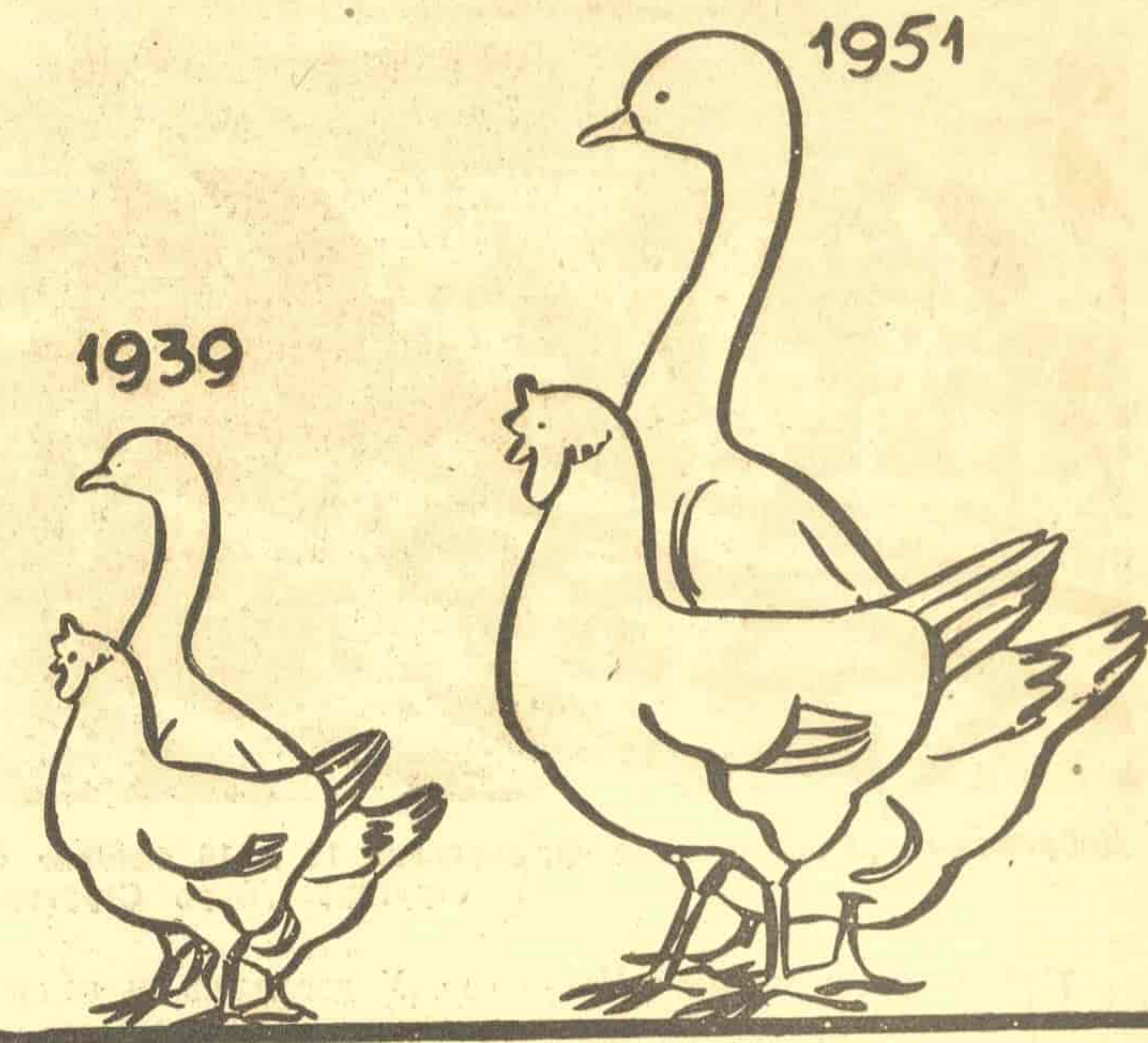
За нову школску 1947—48 годину, школске власти мисле да отворе нове течаје у Новом Саду и Нишу. У Ваљево и Зајечару неће се курсеви даље одржавати ради недостатка предавача. У Београду је све спремно за почетак рада. Међутим, има један важан проблем коме народне власти морају прићи што пре. Наиме, слушаоци су досад плаћали доста високу школарину од 2100 динара. Далеко већи број посетилаца био би када би настава била бесплатна, или бар јевтинија. Када се узме у обзир да завршени слушаоци абитуријентског курса са својом спремом не изостају ништа иза најбољих ђака трговачких академија, нормално је да се овим курсевима мора посветити пуна пажња.

Потреба за стручним кадровима је велика. Омладинске организације много ће учинити ако што више својих чланова са завршеном матуrom упуте на ове курсеве. Многи се студенти жене и аутоматски напуштају студије. Они се обично тада запославају, али на послу не користе много, јер немају стручне спреме. За ове случајеве абитуријентски курс треба да им да спрему с којом ће моћи ише да користе својој земљи.

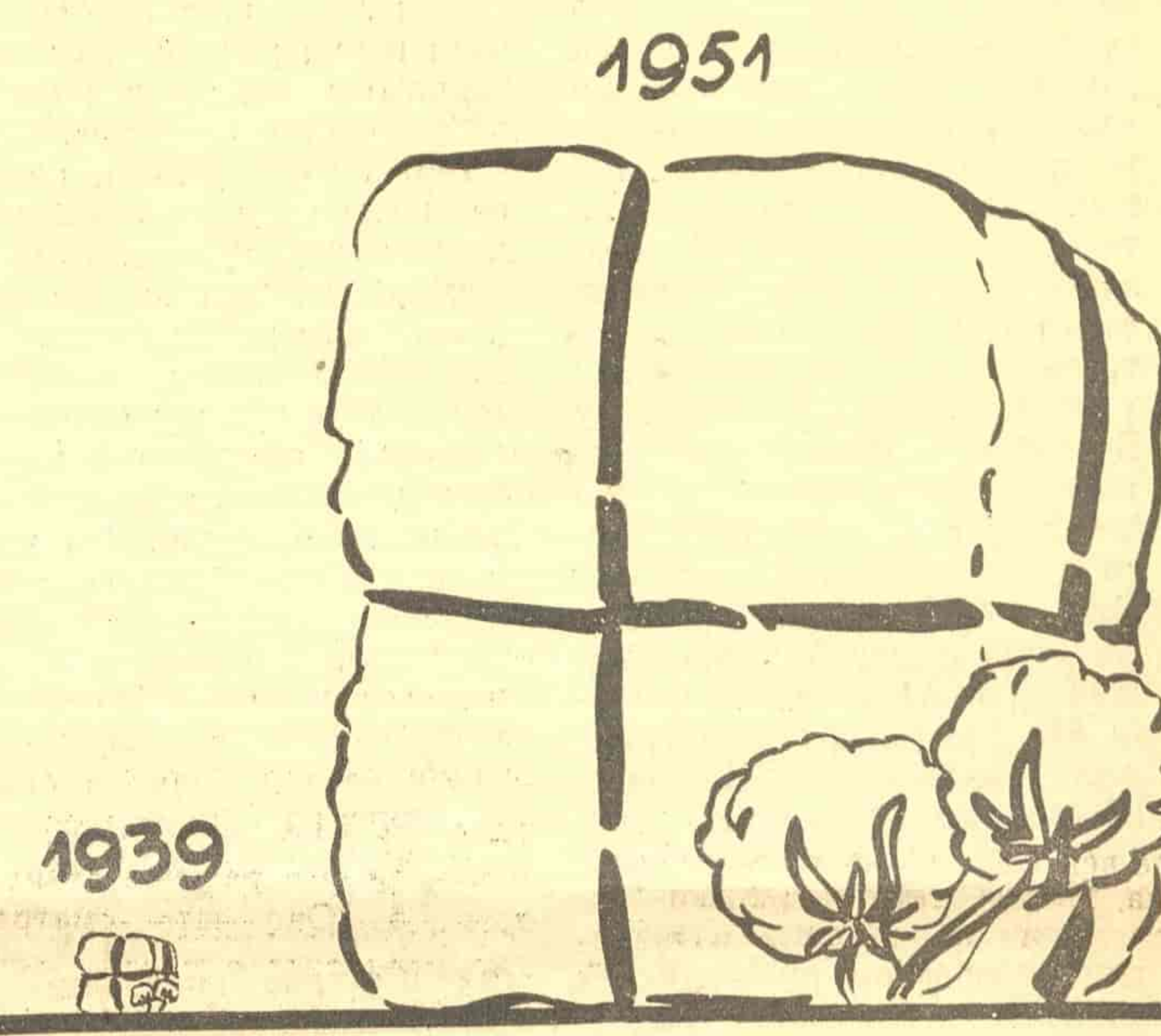
За наше будуће руководиоце предузећа, према речима министра Кидрича, тражиће се људи који технику свога посла познају у прсте. Једнообразно књиговодство, познавање робе и организација и пословање предузећа не у чи се у гимназији. Абитуријентски курсеви дају ту спрему и у нашим данашњим условима њих треба да заврше наши будући руководиоци предузећа.

Младен ГАВРИЋ

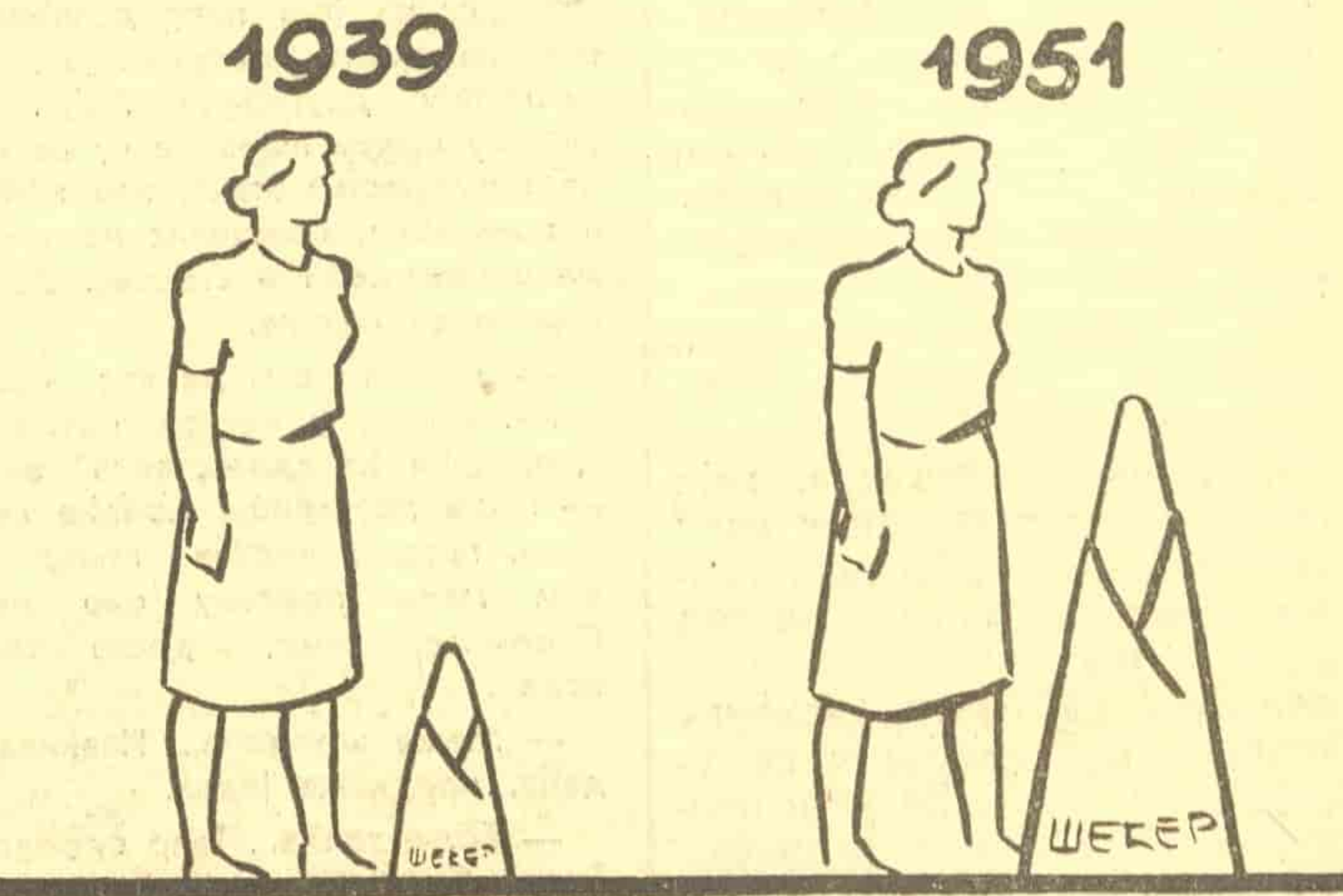
Наша земља у СВЕТЛОСТИ ПЕТОГОДИШЊЕГ ПЛАНА

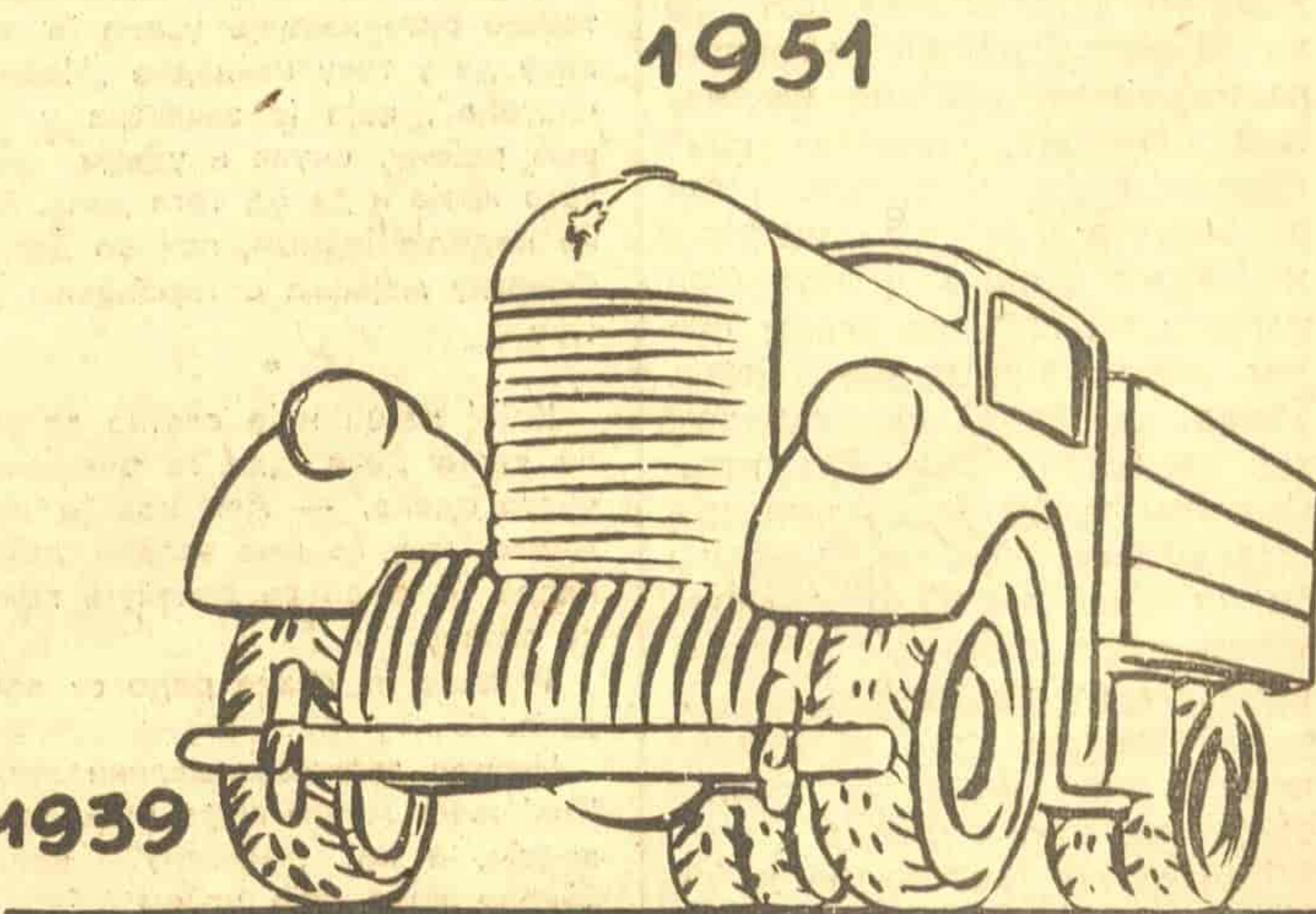
Усавршеним гајењем живине повећаће се број пернате живине од 22.450.000 из 1939 године на 31.300.000 комада у 1951, што претставља повећање за 140%. Овако велики број пернате живине утицаће знатно на даље побољшавање исхране становништва.

Петогодишњи план предвиђа проширивање суптропских култура, првенствено дувана и памука. У 1939 години памуком је било засејано у нашој земљи свега 6.000 хектара земљишта. У 1951 години под памуком ће се налазити 25.000 хектара земљишта, чиме ће производња овог важног индустријског артикла бити повећана за 415%. Повећање производње памука омогућиће знатно повишење производње текстилне-памучне индустрије а с тиме у вези и побољшано снабдевање грађанства.

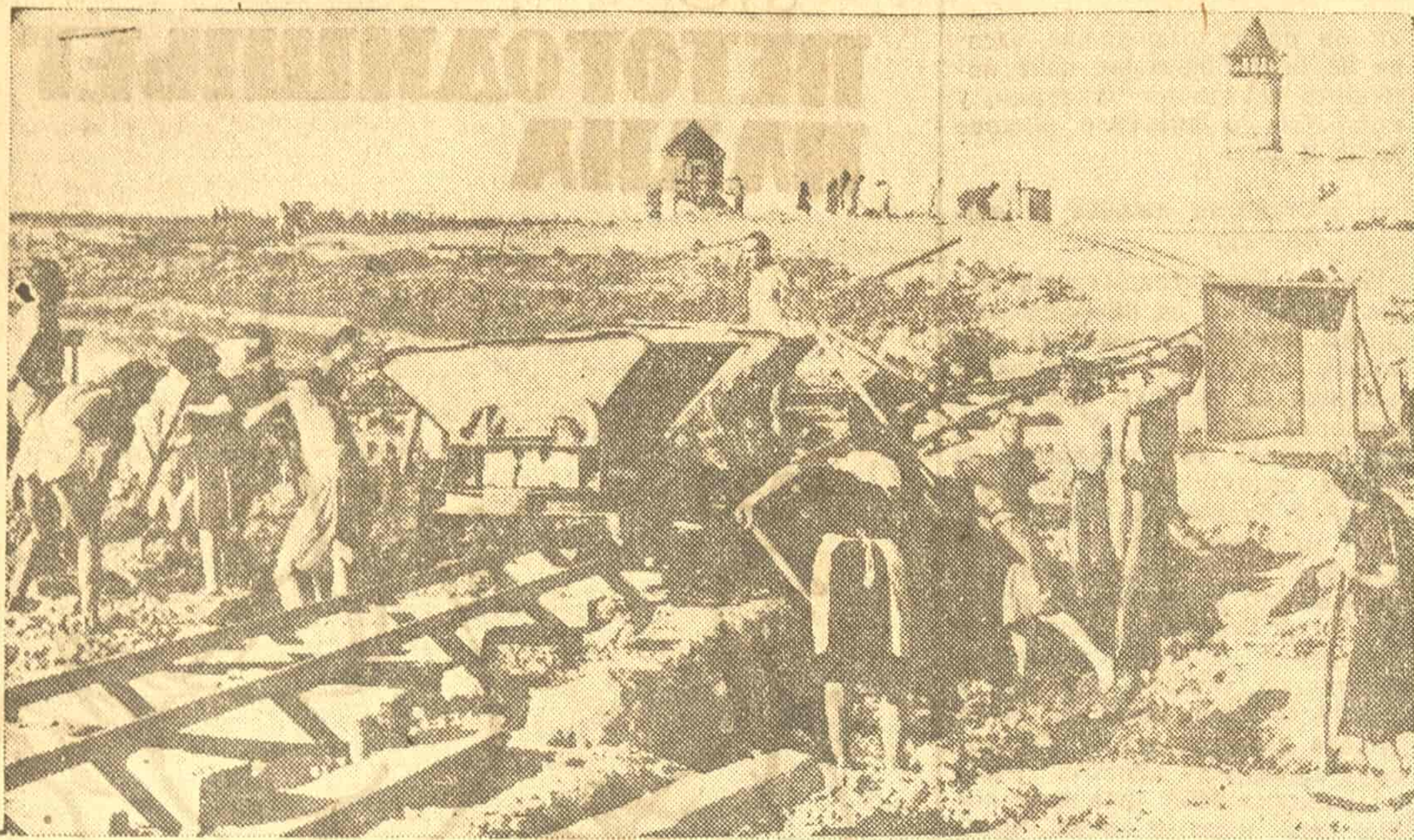

Петогодишњи план предвиђа повећање производње шећера у односу на 1939 годину за 208%. Док је 1939 године произведено укупно 11.033 тоне шећера, у 1951 години биће произведено 80.000 тона шећера. Повећана производња шећера омогућиће и повећање следовања шећера на сваког становника. У 1939 години производило се на сваког становника 6,9 килограма шећера а у 1951 години на сваког становника производће се 14,4 килограма за годину дана.

Пре рата се аутомобили у нашој земљи нису уопште производили. Подизањем аутомобилске индустрије у 1951 години постићи ће се годишња производња од 6.000 камиона.

Добровољне радне акције фронтоваца велики допринос грађевинској делатности

Добровољне радне бригаде фронтоваца 14 и 19 основне организације на раду на каналу стругаре „Буро Стругар“

Пред организације Народног фронта Београда стављени су пред почетак грађевинске сезоне велики и обимни задаци: да учешћем добровољних радних екипа помогну грађевинску делатност у првој години Плана. Радне акције немају више онај масовни карактер као што су имале прошле године на рашчишћавању рушевина и уређењу града. Радне акције је требало прилагодити новом, планском начину рада, те су по свим рејонима образоване мање радне бригаде фронтоваца које се према потреби пребацију да помогну радове на градилиштима, у Београду и Земуну образовано је ове године укупно 355 добровољних радних бригада са 12.438 фронтоваца. Број бригада није у свим рејонима једнак. У Седмом рејону бригаде обухватају свега 540 људи, док је највише људи обухваћено у Петом и Шестом рејону. Ово је donekle последица слабе агитације за добровољне радове.

Радом ових екипа и њиховим распоредом руководи секција за добровољне радове при Градском одбору Народног фронта. На састанку са руководиоцима истих секција по рејонима одређује се колико је на ком градилишту потребно добровољне радне снаге у једној недељи. Секција за добровољне радове је до сада руководила и радовима на уређивању града, услед чега се смањивао ефекат радова по појединим рејонима. Тако је, на пример, Трећи рејон у јуну месецу дао највише добровољних радних сати али је ефекат радова у овом рејону био слаб, јер су фронтовци радили на уређивању града. Услед тога је пре извесног времена издвојена и образована засебна секција за уређење града.

Фронтовци Београда, који су до сада показали у свим радним акцијама велики радни полет и пожртвованост, дали су и у овој години знатан допринос на брзом одвијању грађевинских радова и на уређивању града. Највећи проценат добровољних радника су жене, а има извешан број и мушкараца.

Добровољне радне бригаде раде свакодневно на 20 већих и мањих градилишта по Београду и распоређују се према напред састављеном плану секције за добровољне радове.

Пошто су у питању грађевински радови, на свако градилиште одређује се око 50 до 80 људи, јер би сувишна радна снага, збијена на малом простору, давала слаб ефекат рада. Међутим, има градилишта где су могућне масовније акције и где баш постоји потреба за већим бројем добровољне радне снаге.

Такав је случај са каналом код стругаре „Буро Стругар“. Свакако да би једна или две омладинске бригаде, уколико би их било могуће довести, много брже очистиле и избациле земљу из овог канала и тиме помогле да предузме испуни свој план и смањи трошкове производње.

Сви су ови радови на добро вољној бази и учествовање и редовно долажење зависи од добре воље грађана. Већина људи, који су уписани у бригаде, редовно долази на по-

сао. У досадашњим радовима фронтовци Београда дали су укупно 388.110 радних часова.

Извесни руководиоци на градилиштима не примају радо учешће добровољне радне снаге. Често се изговарају да им то квари дневни план и тачну евиденцију. То су већином људи који не схватају нови начин рада и сав значај окупљања народних маса на добровољним радовима.

Поред свих успеха, не би се могло рећи да нема и недостатака у организовању ових акција. Они нису велики и активним радом могу се отклонити. У неким основним организацијама води се слаба агитација за долазак на добровољне радне акције. Фронтовци, који су уписани у поједине радне бригаде, једноставно позивају на рад и нема никаквог политичког рада и политичког објашњавања значаја сваке акције. На тај начин се руководиоци бригаде своде на обичне позиваре. У основним организацијама треба појачати политички рад са људима уписаним у бригаде и стално привлачити но-

ве и нове људе. У акцијама ће нићи нове активности Народног фронта као што је било и у досадашњим радним акцијама.

Дешава се да услед слабе координације руководилаца бригада са руководиоцима градилишта екипе понекад до-

Фронтовци 10 и 12 основне организације Четвртог рејона на добровољном раду на изградњи Дома културе

ђу узалуд. Разлози су различити (недостатак материјала, премеравање (итд.) услед којих нема посла за бригаде. Руководиоци бригада и секција за добровољне радове треба да одржавају тесну везу са градилиштима на која су одређени, да се овакви случајеви не би дешавали а и да би се посао унапред што боље организовао. Тесна веза са градилиштима омогућиће такође да се на радове не доводи већи број људи него што је потребно.

Такође је потребно да руководиоци секција буду у тесној вези са комуналним оделима својих рејона, који имају преглед и план радова и који такође могу помоћи у организовању посла. Скоро у свим рејонима дешава се да је секција за добровољне радове спала на једног или два човека, од 7 до 8 колико их укупно има. Ово има и за последицу преоптерећености појединих људи, што није правилно и смета добро одвијање посла.

Све ове слабости активности основних организација треба да настоје да отклоне, да појачају рад и да активирају што већи број људи ради што веће помоћи у испуњењу овогодишњег грађевинског плана.

Земунски колонисти на добровољном раду

ФРОНТОВЦИ ЗЕМУНА У ИЗГРАДЊИ СВОГА ГРАДА

На конференцијама 12 основних организација Народног фронта Земуна, дали су грађани своје обавезе за период од 1 јуна до краја 1947 године. Тако је на основу предлога самог грађанства израстао реалан шестомесечан план Народног фронта града Земуна.

Земун има 52 радне јединице са 1229 чланова. Свака јединица има свога десетара. Од првићених 77.929 часова, које ће фронтовци дати до краја године, обавезе су подељене на рејонске, градске и републиканске.

За рејонски рад даће 59.920 часова и радови ће се изводити на оправци зграда, уређењу канализације, изградњи водовода, паркова и оправци калдрме. Укупно су организована 33 градилишта.

За радове градског значаја грађанство ће помоћи убрзању радова на циглани „Дунав“. За 4 месеца они ће сложити 6 стотина хиљада цигла под шупе и при томе дати 12.000 часова.

У радове републиканског значаја спала помоћ на изградњи ливнице. Обавеза гласи да се до 30 новембра да 6.000 часова у преношењу земље, његом товарињу и набијању.

Посебна, али врло драга обавеза земунских фронтоваца је да од прихода са приредби пошаљу стотину најсиромашнијих пионира на летовање.

Шта су досада урадили фронтовци из Земуна, најбоље ће осветлити бројке. То је свакако тачно, али ко је имао прилике да их у недељу 6 јуна посматра на раду, добио је најбољи одговор. Они су већ у току месеца јуна на свим градилиштима дали 24.132 радна часа. На циглани „Дунав“ 168.800 цигла пренето је под кров, а 1.400 радних часова узидано је у темеље ливнице. За тих 1.400 часова они су превезли 56.000 цигла на даљину од два километра, набили 150 простора метра земље и пренели 190 кубних метара шодера. Обавезу према пионирима испунили су да премаше и 137 недељи отишло је на летовање. То су само резултати за месец јуни.

По земунским градилиштима

Рани јутарњи часови недеље... На улазу у Земун група од стотину људи копала је темеље нове станбене зграде. Прву земљу још могућу од кишца, хитро товаре на своја кола, 20 земунских коњица. Бескорисно сељење у кавама замењено је радом на градилишту.

Друга група чланова фронта првог, другог и трећег одбора основне организације са службеницима Комуналног одела постављала је бетонски тротоар са Земунске железничке станице до Команде ваздухопловства. 30% радова је извршено. Грађани ће имати тротоар и неће више ломити ноге дрско јаруга. Трећа група радила је на циглани „Дунав“. Поред овога, поправљен је подвожњак у Вишеградској улици и калдрмисана је улица Војводе Мишића и Сибињанина Јанка. Затим је планиран плач у Титовој улици и нивелисана земља на парцели „Лазик“. Укупно 508 чланова фронта искористило је јутарње часове да својим радом измене изглед Земуна.

На радовима се истичу жене. Највећи број чланова на терену даје четврти одбор. Од мушкараца вредни су колонисти. Они редовно недељом дају по 400 часова.

Младен ГАВРИЋ

ЗДРАВСТВЕНА ЕКИПА АФЖ-А НА ПРАКТИЧНОМ РАДУ

„Сада могу да седнем пред капију“ ...

Корисна акција у „Недељи чистоће“

У рано јутро, кад коки зраци сунца још нису доспели у уско дворште, отворила је дрвени капију другарица Анђа. На ширину шарки појавиле су се главне црнпурстих жена, иза пољава и простирки, обешених на вратима бочних соба и станова. Заклопарале су нануле.

— Дошла сам да вас обавестим. Данас, у четири, после подне, доћи ће здравствена екипа, — наше другарице. Понеће салуна и прашка против гамаде, да вам мало помогну око деце. Спремите, само, доста топле воде...

— Може и хладне... Навикла су деца, предлаже једна.

— Боље топле... Тако су рекле... Топле боље пере, знаш и сама...

— Топле, топле, прихватају остале. Спремићемо.

И прате Анђу до вратница. Тако је она зашла у неколико дворшта Гундулићевог Венца, где живе сиромашни људи са много деце. Поранила је да затекне жене, јер се оне касније разилезе на пијаце, на посао, у суседство.

Здравствена екипа. Прве фронтовске организације узела је обавезу да у току наредне „Недеље чистоће“, која је заказана у Првом рејону, окупа и уреди децу тога краја и да од тога дана, сваке недеље једном, поново дођу и помогну мајкама оптерећеним децом.

Којој мајци није слатко да окупа своје дете, да га очешља и чисто одене, — Али кад је деце много, кад се има ваздан другог посла — радо се дочекује помоћ са стране.

И жене из екипе радо су дочекале.

Насред дворшта велики лавор. Крај њега много кофа са хладном водом, а на „мангалу“ велики бакрач воде која кључа.

Деца позив нису чекала. Спале су шарене хаљине најнеобичније кроја и црнпурста тела почела су да се тискају око лавора. Прска вода и кипи сапуница.

Док се једно купа, остали тапкју околу, по бари. Нестрпљиви су. Окупани и обрисани редознало посматрају како им у косу силају ружичасти прах. Стрпљиво подноси чељшање.

— Види дугих ноката, узвикује једна од жена. Понећемо идући пут маказе...

— И повести берберина, додаје друга. Сад, леги, треба им скинути ове шубаре.

То фронтовке стичу искуство на терену. Имају пуно планова. Све су то мајке и разумеју шта значи помоћ. И њима је често потребна.

— Ко је сад на реду, питају. Јер, како би било којој од жена да јој се дете заобиђе и прескочи.

Мала Естма је синула. Има девет година, али води домаћинство док мајка пере каванско рубље. Одевена у недавно добијену хаљину од Црвеног крста, глати је рукама:

— А сад смем да седнем пред капију...

То је за Естму врхунац здравстволства. Сваке вечери седају пред капију мајка и сусетке. Чакају мужеве с рада. А њу не пуштају:

— Бежи унутра, мусава си...

Сад је Естма чиста. Носи столицу и седа поред излизаног каменог прага. Здовољно гледа око себе. Ту пролазе људи, камиони и кола. Протрчи пас, мачка скочи на плот. Све то Естму занима. Ето, седи „као велика“ и ужива што није мусава.

За то време Драган, трогодишњи трбушаст дечак стоји у реду пред лавором.

— Па тебе смо купале, узвикује ознојена жена из екипе... Што си се скинуо?

Драган посрамљено покрива лице рукама и одлази гомили скинута рубља. Он је једноставно хтео још једном да се пробрка у сапуници и да осети како га поливају лончићем чисте воде...

У броју 66, у великом дворшту, исто тако. Прскање воде. Ки-

кот деце. Запрашивање „Ди-ди-ди-ом. Само Циганка Јелица склала своју децу:

— Могу ја и сама... Шта ћете ми ви?

Она има троје, али их не држи чисто. Зато су јој крклава. И ако живи од мајчине зараде, не посвећује време деци.

— Млада је, луда, веле сусетке, доводећи своју децу. Цео дан лештајује...

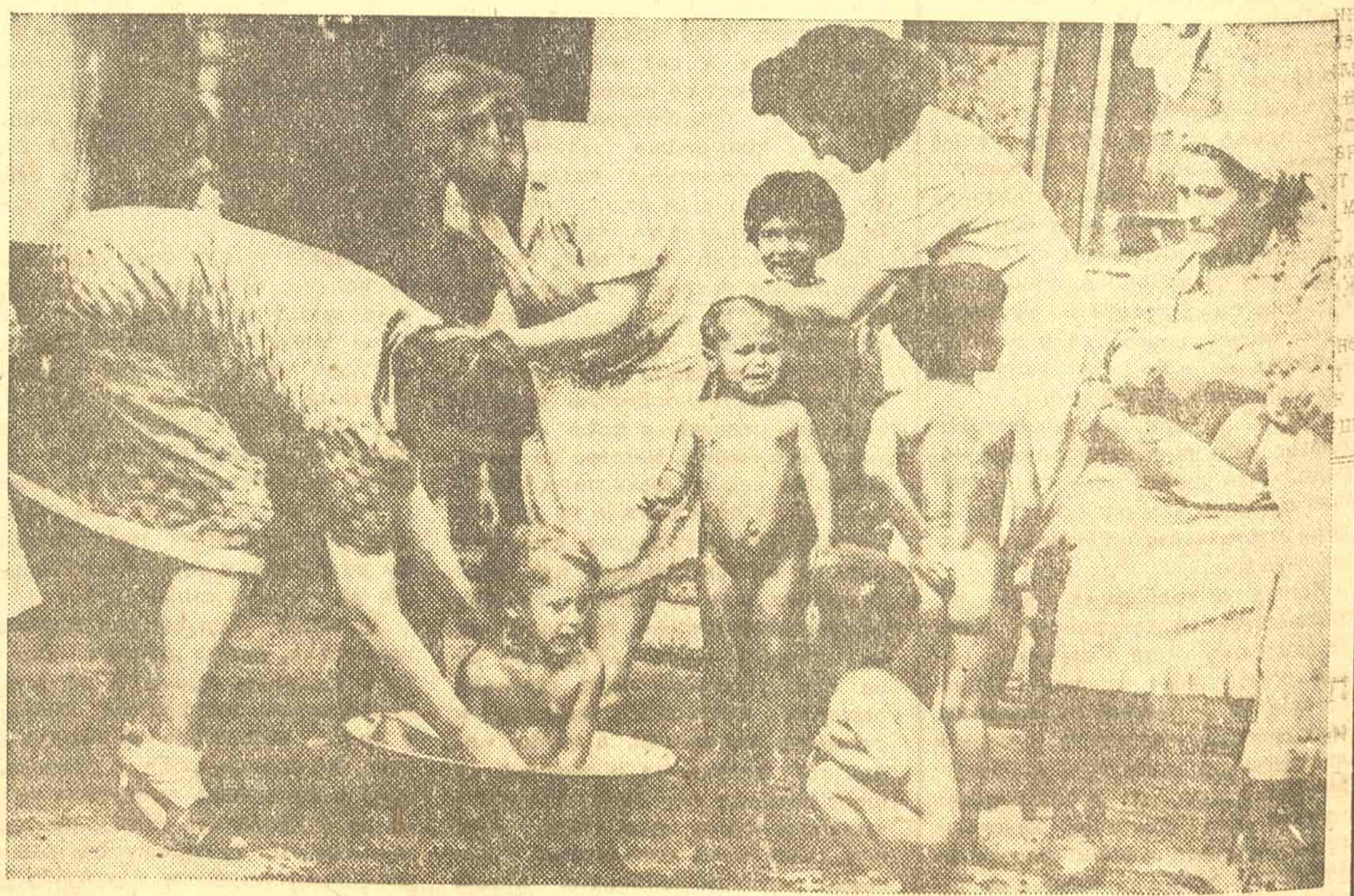
— Нека, и она ће видети да је ово добро, веле стара жена, па скинувши повезачу моли:

— Саспи, де, и мени мало тог црвеног прашка у косу.

Евидентар екипе стиже са једног састанка. Она узма податке.

— Колико их је окупано? Али, ко ће да побрзоји? Пробрзавају и жене из екипе, и мајке, никако да се сложи рачун.

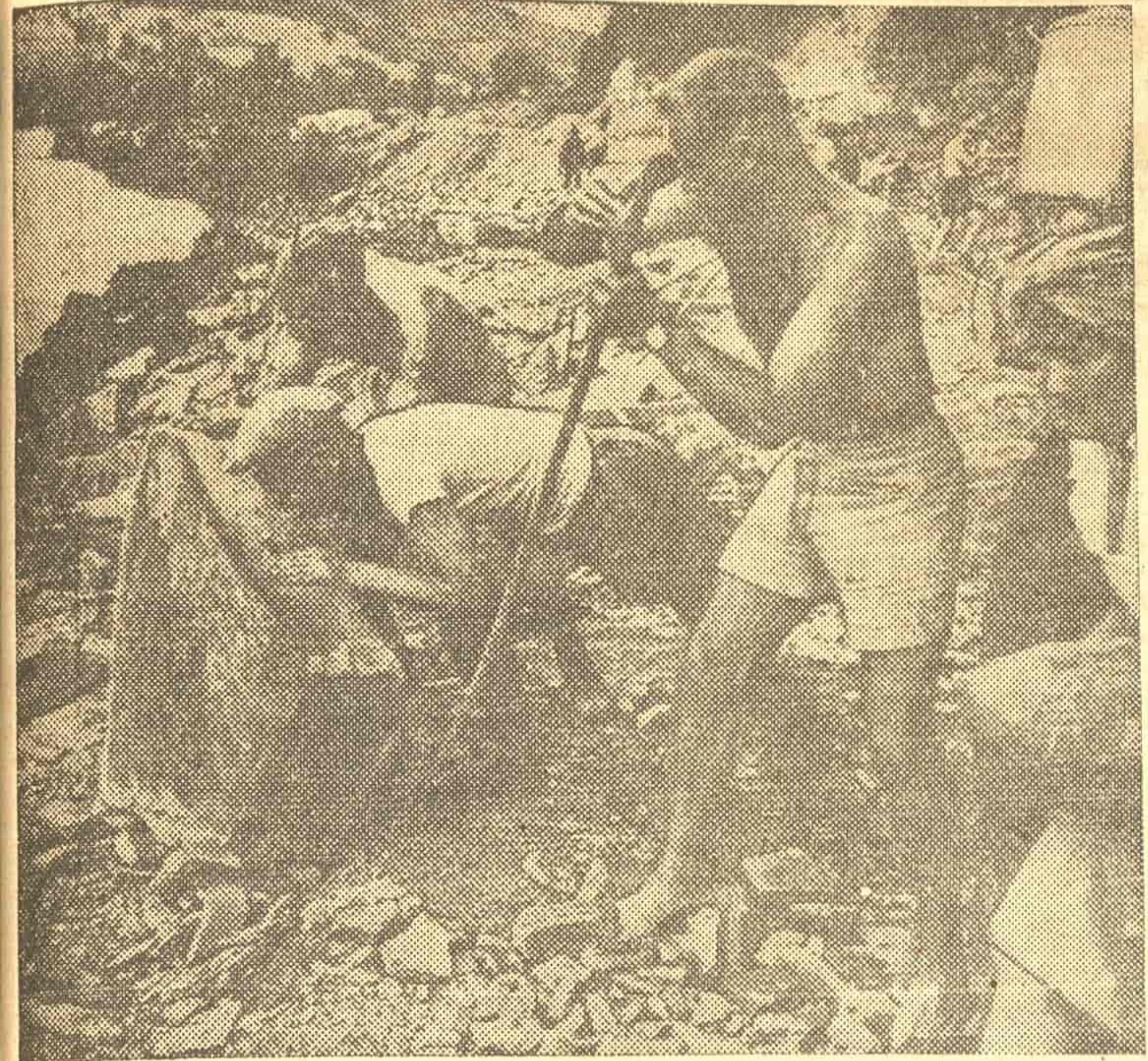
Ј. Л.

Жене из здравствене екипе АФЖ-а, и саме мајке, помажу женама из оквира своје фронтовске организације, оптерећеним великим бројем деце

Радни хероизам омладине на прузи Шамац—Сарајево

Први дан београдских студената на Прузи

Рад са каменом није лак

— Сад да чујеш кад нагари... Повећој групи, која се за час ту створила, трчећи се придружила група нових оmlаdинаца. И бојом тела, које се тек зацрвенело, и изразом лица отскакали су од Зајечараца. Хтео сам да питам оног оmlаdинца који ме је зауставио ко су ти, али ме је он претекао:

— Погле' то су ти студенти из Београда. Данас су први пут изишли на рад, рекао је. Онда ме је изненада мунуо и, смејући се, наставио да прича:

— Грдно ли се плаше мина! Уосталом, и ми смо тако првих дана. Кад треба да се испале, бежали смо колико нас ноге носе. Мислиш, све ће тебе да закачи. Сада, сада је већ дружчије.

То је био мој први сусрет са студентима на Прузи. Пришао сам њиховој групи. Поново је почело да пуца.

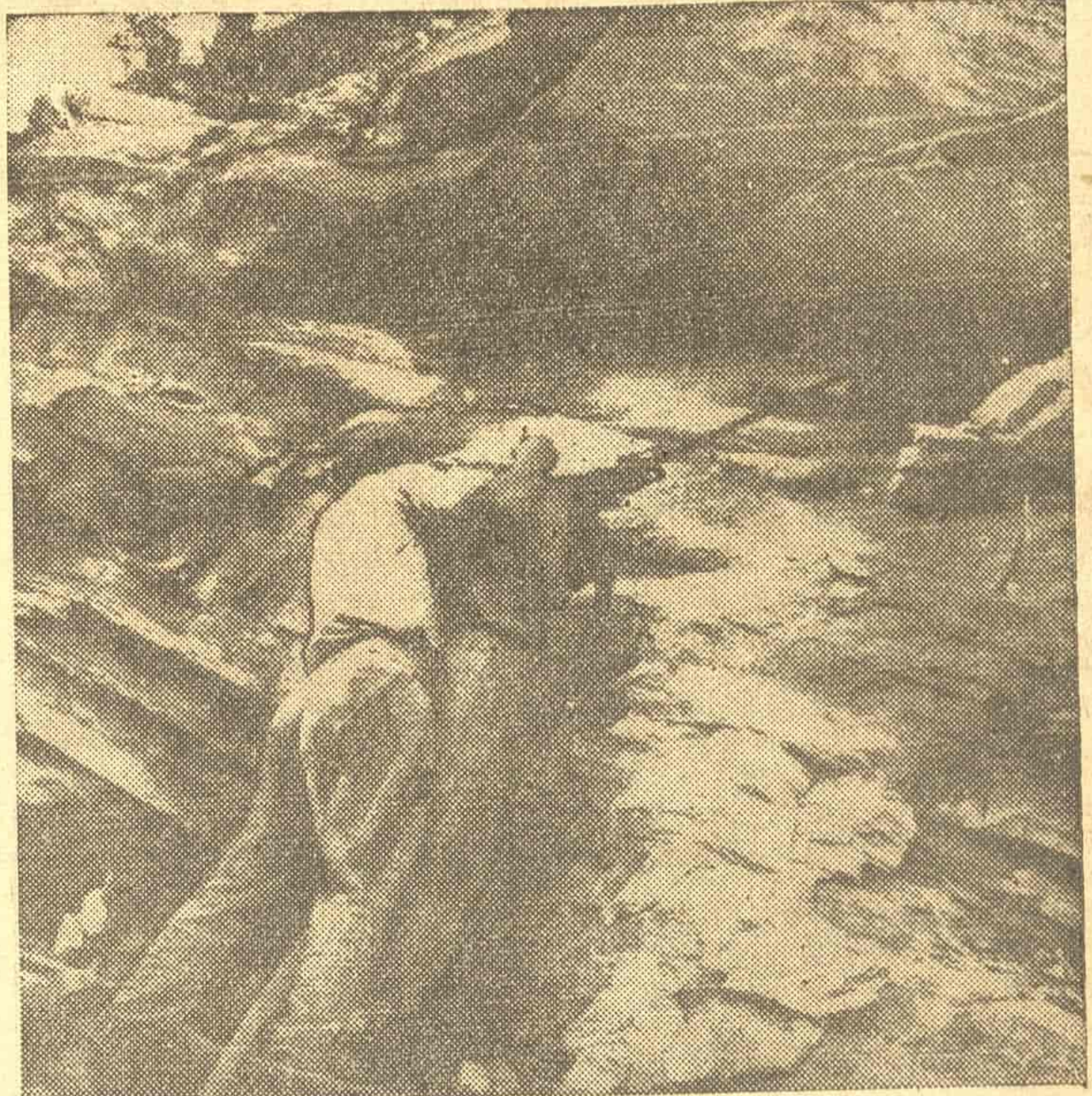
— Мораш, брате, да се склониш више, прича један студент неколицини која се окупила око њега. Догод не упознаш докле лети камење.

Када је последња мина пукала, дат је знак за повратак. Опасност је прошла. Група студената се одвојила од Зајечараца и отишла на своја места. Преко шина, прекривених балванима да се не би исквариле, нагомилало се камење које је мина избацила. Свако је узео своја колица и почео да товари. Брзо су пунили колица и гурали их до насипа где су их истоварали. За кратко време шине су биле чисте. Воз који је чекао у Лашви, могао је да прође.

У средину радилишта дотрчао је до команданта бригаде оmlаdи, дебелишкasti студент, стао мирно, поздравио стиснутим песницом и рекао:

— Друзе команданте, прва норма је пала. Однели смо 73 колица земље и камења. Ускоро за овом групом, која је прва пребацила норму, дотрчали су и други да реферирешу — норма је пала.

Обишао сам цело радилиште где су студенти радили. Завиљујући је елан којим су почели да раде. Још невини, ненаучени на рад са стењем, јурнули су, мислећи да ће тај недостатак савладати пожртвовањем. И већ после три сата рада посустали су, уморили се. Када је дат одмор од 10 минута, сви су поседали на камен, бришући зној. Чуо сам

Компресорима се буше мали отвори у које се стављају мине

једног оmlаdинца који је рекао:

— Знаш, брате, први дан! Почетак је увек тежак, али за пет — шест дана, док навикнемо...!

Да, за пет — шест дана док навикну. Као ови Зајечарци до њих, и они ће открити део по део пркосне Поганице, да направе пролаз својој прузи.

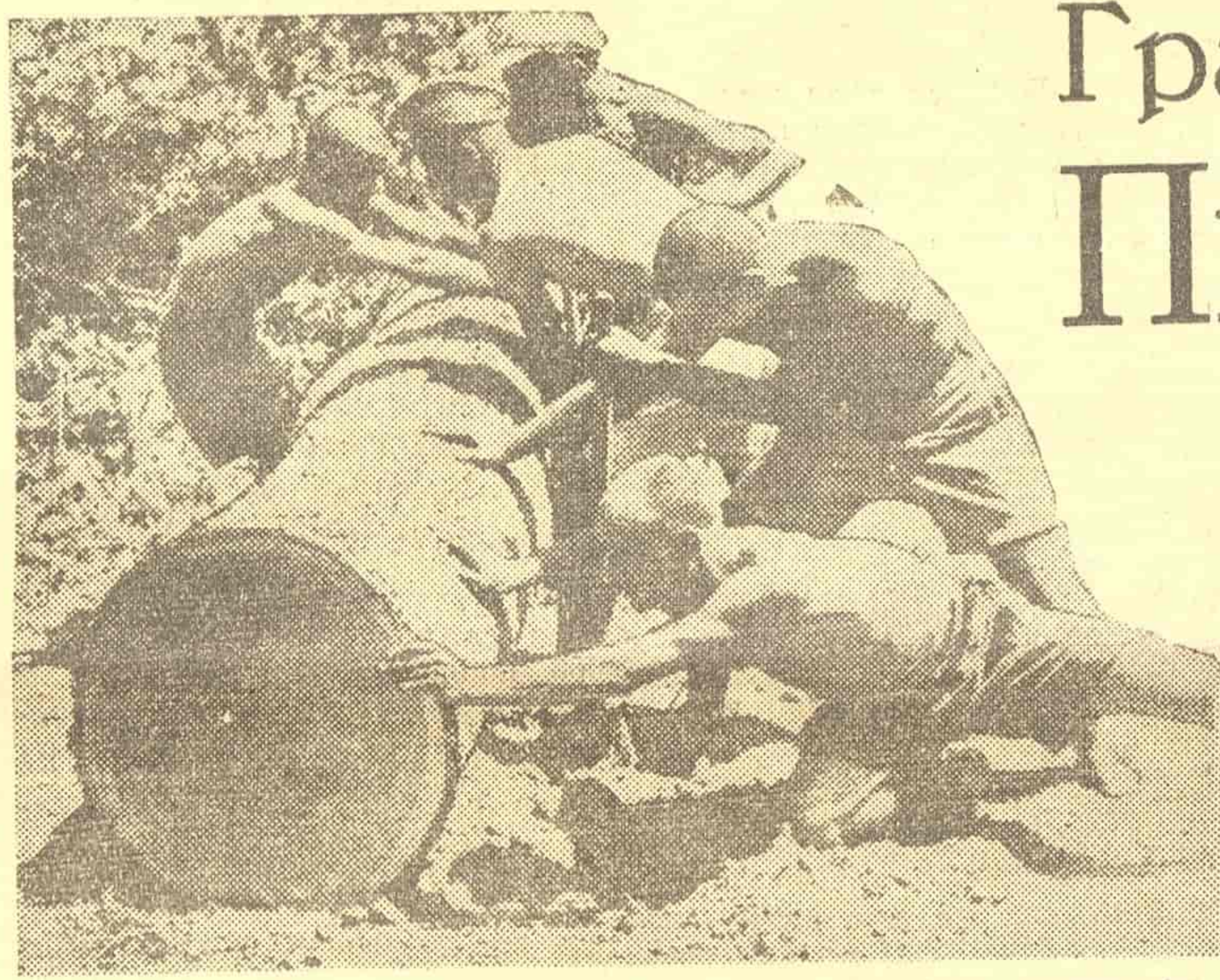
Руке су још слабе, неочврсле. Месецима су држале само књигу. Али за пет — шест дана, када навикну...! Као и друге десетине хиљада оmlаdинаца — јурнеше на Пругу.

А за два месеца... — Пиши, бићемо ударна бригада. Вала, пробрћемо Лашву..

Душан СЛАВКОВИЋ

Пет оmlаdинских бригада на раду за своје најмлађе другове

Гради се прва Пионирска пруга у нашој земљи

Оборено дрво оmlаdинци уклањају на вивци трасе, одакле ће га однети шумари

»Пионирска железница, која води у пионирски град, — то је била лепа успавањка, лепа деџа бајка, са којом су деца успављивана и варана у блиској прошлости код нас. Данас то није више бајка, то постаје стварност».

(Из говора Нипка Петровића на свечаном отварању пионирске пруге).

Тек је седам дана минуло, а траса будуће Пионирске пруге носи на себи већ видљиве трагове рада. Седам дана, то је релативно кратак период, али када ради много руку, и то руку наше оmlаdине, онда је ефекат рада такав да се изглед радилишта мења, не само сваког дана или недеље, него свког часа.

Гради се Пионирска пруга. Прва пруга овакве врсте у нашој земљи. Гради је оmlаdина за наше пионире. Пионир и мају већ свој град, своју републику, а ускоро ће, захваљујући труду и раду оmlаdине, добити своју малу пругу, која ће бити искључиво пионирска. Хтели су и пионир да учествују у радovima, да и они граде. Али оmlаdина је одбила помоћ пионира. Није

лак посао копати земљу, гурати колица, равнати насип по највећој жељи. Два пионира су била најупорнија. Молили су да буду примљени и најзад су

узети у штаб. Један је курир, а други трубаџ.

Како пролази дан

У пола пет ујутру, далеко по Кошутњаку раздежу се звуци трубе. Устајање. Сунце већ провирује кроз дрвеће шуме која опкољава штаб. Свугде тишина, само звуци природе, слични неком зујању, лебде кроз ваздух. Испред штаба, високо дигнуту руку, са трубом у устима, мали дечак свира устајање. То свира пионир који је примљен у штаб за трубаџа. Чим труба умукне одјекну из свих барака гласови градитеља Пионирске пруге. Цео пропланак око барака оживи. Настаје весело довикивање, умивање, прскање. После петнаест минута гимнастике, доручак и нешто пре шест бригада и бригадирке одлазе на рад да тачно у шест сати започну.

На Пионирској прузи ради пет бригада две студентске и три средњошколске. Бригаде су распоређене дуж целе трасе будуће Пионирске пруге. Свака бригада има свој логор. Логори се налазе усред шуме, близу места где бригада ради. Живот у логору је најживљи увече, кад се бригадири разговарају, дискутују о претеклом дану, или певају.

Бригаде раде од 6 до 12. Од 12 до 1 ручак, од 1 до 3 спавање или одмор, од 3 до 6 учење. Готово сви оmlаdинци су дали обавезу да ће положити неки испит у идучем року. На радилишта ће долазити професори појединих факултета, који ће помагати студентима у савлађивању материјала. После свакодневних обавезних часова учења, од 6 до 8 часова оmlаdинци се баве физкультуром и културно-просветним радом. Од 8 до 9 је вечера, а у 9 спавање.

На једном радилишту

Дубоко из увале у шуми, изнад Пионирске републике, допире жагор. Малене стазе

воде кроз жбуње и шибље ка ували, одакле се све јасније и јасније чују гласови. Још се не види ништа, јер је шума овде густа, а стаза непрестано вијуга. Најзад, шума постаје ређа и стаза излази на чистину. На дужини од читавих 200 метара, толико се бар види од шуме, оmlаdинци и оmlаdинке, опалећи сунцем, раде. Чисте трасу будуће Пионирске пруге од хумуса, од шибља, ваде пањеве, раскрчјују шуму.

— Ово је бригада »Соња Маринковић«, бригада студената агрономије. Имамо пет чета у бригади, прича заменик команданта бригаде, од којих три раде на чистињу трасе, а две на земљаним радovima.

Иако је већ било близу подне, и летње сунце готово палило, оmlаdина је живо радила. Уз весела добаљивања, рад је лакше текao.

Једна група оmlаdинаца вадиле из земље пањ великог дрвета. Руке енергично замахују, искачу мишићи, тела се повијају, а пањ стоји. Тешко је ишчупати га из земље, јер се својим корењем дубоко зарио у њу.

— О-рук, довикују оmlаdинци. И док зној лије с чела, низ плећа и груди оmlаdинаца, тело упркос врућини постаје гипкије, покрети руку бржи и снажнији. А пањ још стоји. Понеки оmlаdинац мало предахне, опљуне већ жуљевите

дланове, дохвати крамп живље и снажно га зарије у срце дрвета. Читав сат и по је мала група од пет оmlаdинаца јуришала на дрво. И дрво је, најзад, пало.

— Канту зноја си могао да накупиш од нас, прича један од петорице, али главно да је дрво пало.

Док се ова петорица одмарају у хладу шуме, трасом се разликују звуци рада. Сви раде вредно, хитро и спретно. По-каткад покоји оmlаdинац, наслоњен на ашов, застане. Ви-соко дигнуте главе посматра небо и дубоко удише ваздух шуме.

— Свеж ваздух, милина. Про-сто мирише. Само да хоће сунце мало да се смири.

— Где су, бољан, ове водоноше? Осуши ми се грло, жали се један. Издалека допире глас девојке - водоноше: »Ко хоће воде, другови, воде«.

Свежа, хладна вода занета прија. Пријатно је осетити нешто хладно у телу кад сав горњи и чини ти се да земља и све око тебе гори од сунчеве јаре.

— Овамо, другарице, погубосмо од жеђи, смеје се неколицина. А ти и не хајеш за нас.

Неколико девојака имају само дужност да разносе воду. Оне ипак имају доста посла, јер бригадири зачас ожедне, треба донети много воде.

Сунце пали. Просто гори земља под ногама. Опалена тела оmlаdинаца извијају се, руке лете кроз ваздух. Ударају, копају, чисте трасу, крче шуму.

На делу где се изводе земљани радovi, ври. Колица шкрипе, преносећи земљу, Ашови се дубоко заривају, пре-врћу земљу. Тамо где је малачас био нераван терен, постаје раван; где је био природан насип, ствара се усек, а природан усек се затрпава и ствара насип. Све то раде оmlаdинци под руководством стручњака, који су тачно предвидели шта где треба да буде. Стручњаци све предвиђају, само једно не могу. Никад не могу да предвиде када ће изванредан посао, који раде оmlаdинци, бити готов. Увек се преваре у предвиђању. Јер, то оmlаdина ради. А оmlаdина уме, хоће и воли да ради.

Подне. Уморни бригадири напуштају радилиште и одлазе на ручак. Иако уморни, певају при одласку, и њихова песма одзвања далеко.

Гради се Пионирска пруга. Та Пруга ће бити нова радост у низу многих и многих радosti које ће се пружити нашој деци. Та пруга ће бити не само радост деце, него и нова велика победа градитеља Пионирске и других пруга.

Јованка ТЕРЗИН

На земљаним радovima врло је живо

Излетници

Посетите ресторан ЛИВАЦ — РАКОВИЦУ где ћете имати одличан мени и расхлађена разноврсна пића. Од 15 јула т. г. отвара се нови Народни ресторан „З ГРОЗДА“ бивши „ШУМАТОВАЦ“ Стаљинградска ул. бр. 31.

Становништво Карабурме снабдева се водом из бунара

Карабурма данас

Карабурма — Црна бурма некада је било запуштено место обрасло коровом и шикаром. За време Турака било је то злогласно место које су људи помињали са страхом и зебњом. Ту су Турци убили затворенике.

Карабурму нису насељавали све до краја првог светског рата. После рата ширио се велики град, ницале су фабрике на Карабурми, а упоредо с тим и станови за раднике.

По брежуљцима поред Дунава од Вланице све до Роспи Њурије, Сланачког пута и циглана пружа се насеље Карабурма. То је типично београдско предграђе. Са кривудама стрмим улицама, раштрканим кућерницама, учерицама, малим нехигијенским становима, куће су просто наслагане једна на другу, нахерене и испуцале. Уз неке куће су мање баште. Идући даље вишичним путем, пружају се парцеле земљорадника — баштована, који овде гаје поврће.

Карабурма има само једну једносpratницу. Иначе су све приземне зграде са једном собом или са собом и кухињом, у којима живи четири, пет па и више душа.

Карабурма чини прелаз између града и села. У овом насељу живи преко 6.000 радних људи. Она је могла постати само онда кад су газдовали капиталисти.

Карабурма је постала стихички Зидана је неплањски, на терени који илужи на Дунаву и који је подводан на више места. Услед тога трошине куће испуцају, спилоне су паду, у неким подручјима има воде, а станови су влажни и нездравни.

Карабурма нема канализације ни водовода. Грађани се снабдевају водом са бунара. Има много кафана. Али то нису кафане, већ неугодне, прљаве, нехигијенске издбине чији власници гледају да што више новца измаме од радника. У њима се радни новци не може одморити и освежити.

Један дан на Карабурми

Живот на Карабурми почиње већ у четири сата ујутру. Цело насеље оживи у то време. Радници се спремају и одлазе на посао. Пред пијацима и продавницама отежу се редови. Домаћини журе на пијаци, деца у школу, мајке — раднице одводе децу у обданиште. Од 4 до 7 часова ујутру Карабурма ври. Тандручу кола селска — баштована који доносе воће и поврће на пијаци.

Око седам часова све замре. По улицама и двориштима, такорећи, нема живе душе. Тек ту и тамо промавне неки старац или старица. Нена деца, чији су родитељи на послу, играју се.

После два сата поподне поново оживе улице, радници долазе с посла и купују по пиљарницама намирнице и воће. И опет се Карабурма утиша. Људи се одмарају. Мало доцније излазе добровољне радне екипе да поправљају улице.

Предвече се Карабурма одмара. Људи седе испред кућа, омиладина понегде пева, чује се жагор деце.

Рад фронта

Радни свет Карабурме, после испорног рада у производњи

кратког одмора, иде свако поподне да ради на уређењу Вишњичке улице. Изиће увек 100 до 200 људи. Прошле године масовним радом насули су шугом и некако поправили рђаво путеве у својим улицама.

Двадесет пета основна организација на Карабурми добила је у месецу мају прелазну заставницу од одбора Фронта Другог рејона као најбоља. Заслужили су је неуморни радници. Неписмених има доста. Пошто скоро сви раде у производњи неписменост се сузбија кроз синдикалне организације. Али на том пољу нема још потпуних успеха, фронт треба да појача рад.

Зграда и просторија за приредбе нема. Она која сада тамо постоји, то је тесна и мала баштана. Синдикална дом, који ће се зидати на Карабурми, решиће питање просторија за културно-просветни рад.

Проблеми Карабурме

Терен Карабурме је подводан и илужи на Дунаву. Урбанисти ће решити у оквиру реконструкције Београда шта ће бити са Карабурмом.

Али Карабурма има проблема који би морали и могли да се реше одмах.

Карабурма нема дозвољено уличних електричних светиљки. Лети је још јасно-такво, али зими је тешко путати по мраку. Грађани су на конференцијама тражили да им се у све улице уведе електрично осветљење и да добију више сијалица. И још увек чекају...

Здружне продавнице су отворене од 6 до 12 часова пре подне а у шест часова почиње рад по фабрикама. Продавнице би требало да су отворене од 5 часова ујутро. Често и у 6 часова још нема робе, а домаћини морају дуго у реду да чекају. Задруге се нису добро повезале са баштованима и они одnose робу на удаљеније пијаци.

У 2 часа по подне, кад радници излази из фабрика, заједнице продавнице су затворене и да тада сви одлазе да купују код приватних пиљера.

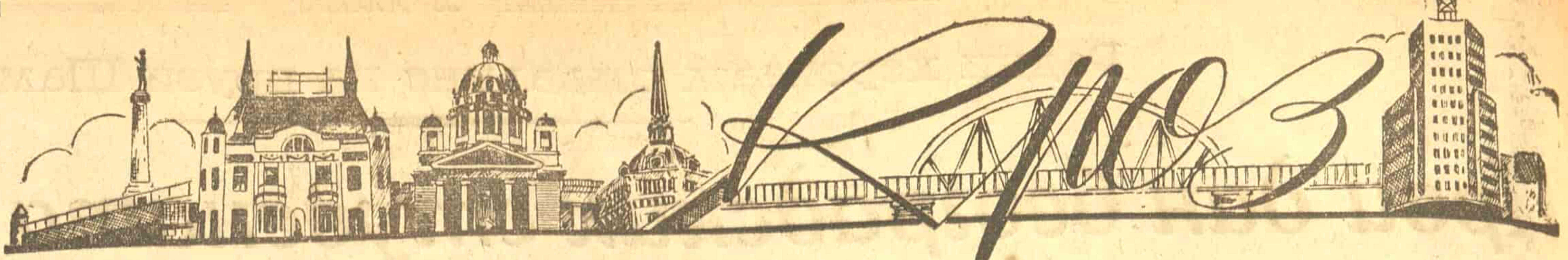
Кафана има и сувише. Све су ружне, неугледне и прљаве. Треба би отворити приступан и чист градски ресторан, где ће радни људи добити јевтино пиће и моћи да се одморе.

Карабурма нема лекара. Грађани кажу да неће нико у њихов крај; зато би требало да се власти позабаве овим проблемом.

Као привремена мера, предвиђено је овогодишњим инвестиционим планом Градског одбора да се изврши дренажа дунавске падине. На карабурми ће се ископати ровови у које ће се сливати сва сувишна вода и одводити у Дунав. На тај начин у подручјима кућа неће се више сакупљати вода, нити ће се влажити зидови станова.

Главни проблеми Карабурме недостатак канализације, водовода, слаби путеви, изградња бољих и лепших станова — решиће се реконструкцијом Београда у току Петолетке.

Филип АБИМОВИЋ

Фронтловци критикују

Зашто Градска кафилерија не ради непрекидно

Ко је 8 јула пролазио улицом Мајке Јевросиме (део између Влајковићеве и Палмотићеве улице) око један час поподне, могао је видети како пред кућом број 25 лилсаво један коњ. Газда га је резигнирано напустио, кад се уверио да му нема помоћи. Трзао се јадан коњ, а пролазници су га обилазили без већег интересовања.

Око четири часа поподне, у време најжешће жеге, на угинулом коњу већ су биле хиљаде муха. Нико се није постарао да се леш одвезе, или да се бар нечим покрије, због спречавања ројења муха. Свест о потреби предузимања хигијенско-санитарних мера у оваквом случају — као да је била сасвим замрла у овом централном делу града.

Иако нисам становник те улице, одлучио сам да интервенишем. Позвао сам телефоном око четири и по часа Градску кафилерију, чија је дужност, поред осталог, да склања угинуле животиње с улица. Нико пре мене није обавестио кафилерију о догађају у улици Мајке Јевросиме. Кад сам упозорио службеника, који је ваљда био дежурни, да би црклог коња требало одмах одвести због смрада и муха, добио сам одговор да се до ујутру не може ништа учинити — јер кафилерија поподне не ради! Елем, због кафилеријског радног времена животиње у нашем граду не би уопште смеле пркавати, јер нема ко да их склони!

Надувени леш прележао је

на истом месту, непокривен, целу ноћ — усред Београда, као у неком забаченом селу.

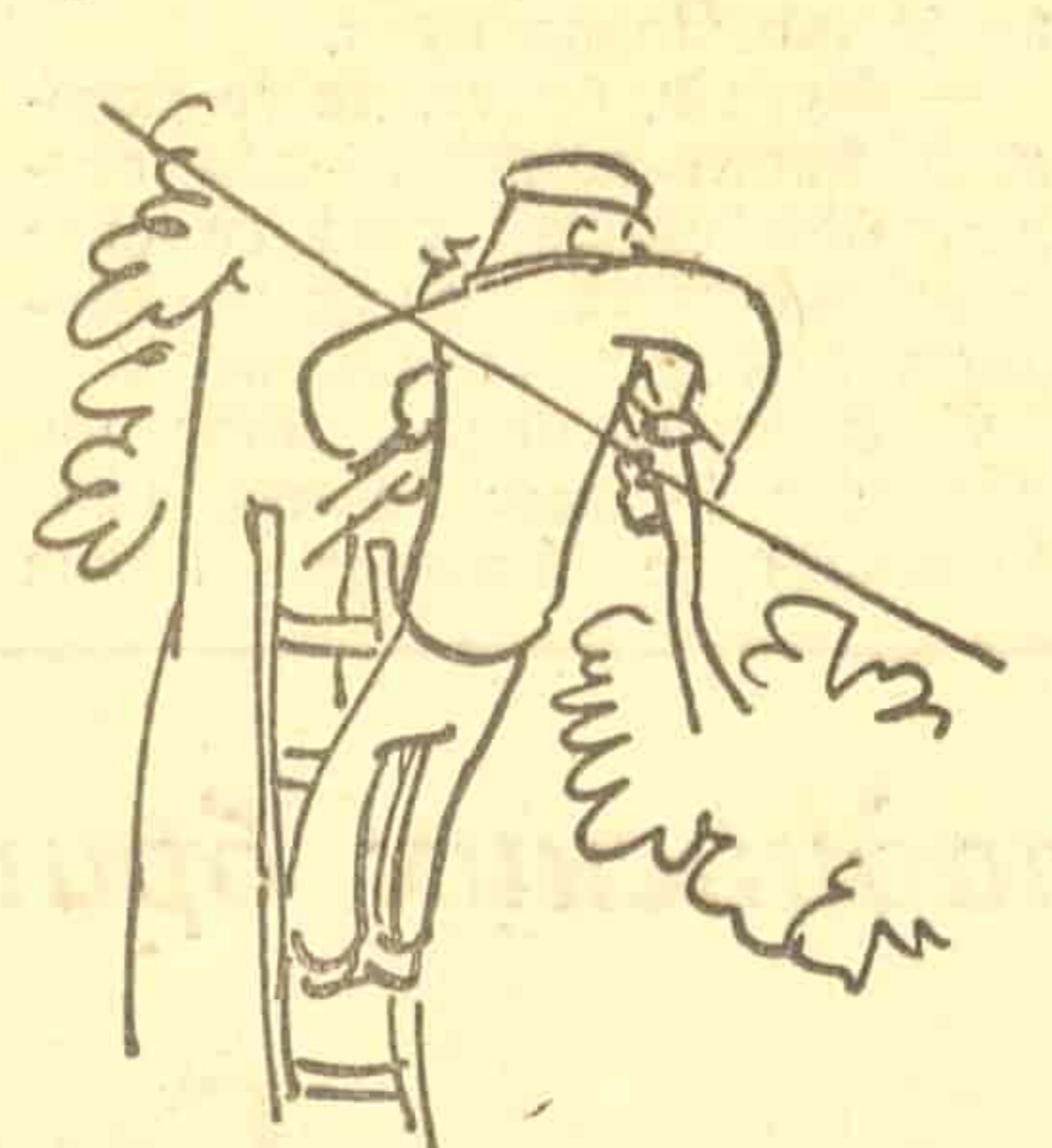
Зар се сме десити да Градска кафилерија главног града не ради перманентно, нарочито у доба овако јаких врућина?

Зар овако важна комунална установа, може да се правда — две и по године после ослобођења — нестацијом превозних средстава, а можда чак и радног особља?

Јован АТАНАКОВИЋ

Грубо уништавање шума

Означају шума и зеленила довољно се говори. Не само да народне власти предузимају пошумљавање, него и грађани дају много доброволјних часова у овим ра-

дovima. Разуме се да има доста и таквих грађана који немилосрдно уништавају и упропаћавају дрвеће, али је чудно када то раде и поједини службеници приликом вршења дужности.

У насељу Раковица (Миљаквац) дошли су једнога дана неки службеници да обезбеде

телеграфске стубове и жице од додира грана и дрвећа. Они су гране ломили рукама и сада на све стране стрче патрљци грана.

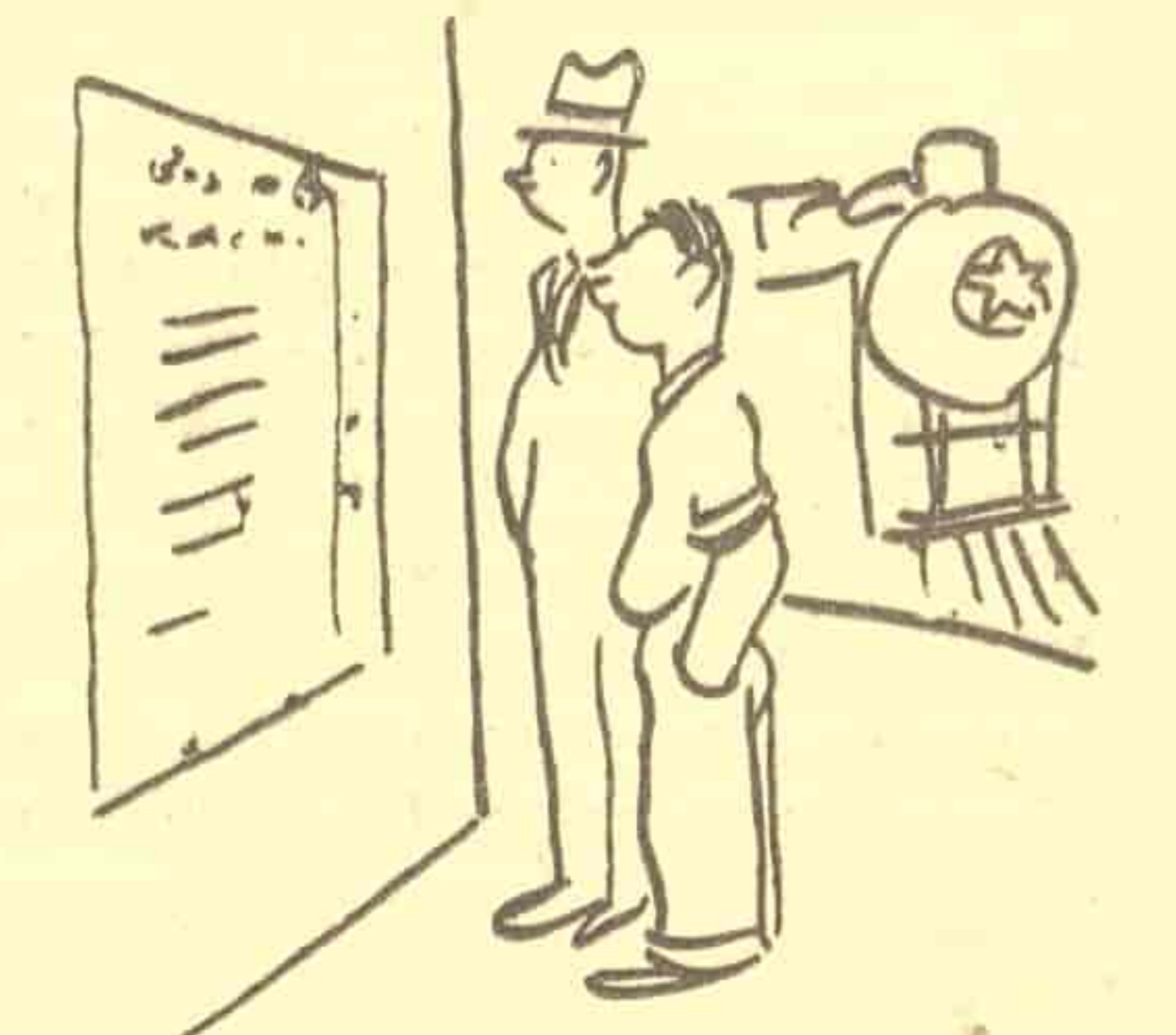
Наравно да је за правилно функционисање телеграфа потребно обезбеђење жица и стубова и потребно је да се уклоне гране које сметају. Али, то треба радити у рано пролеће, тестерама и макалама, тако да се круне дрвећа уреде на одговарајући начин, а не сада у лето, када то шкоди шумама и када после таквог рада остају рђави призори на дрвећу.

П. ПЕТРОВИЋ

Обавештења о доласку возова

Пред сваки долазак воза, на железничкој станици чека много света. Неки долазе да сачекају своје рођаке и познанике, а многи долазе и службено.

Међутим, још увек се дешава да воз не дође на време, а они који чекају не могу да се обавесте о томе колико воз касни. Разлог је тај што се табла на којој се бележи закашњење, налази на улазу и они који су већ изишли на перон, морају да се враћају на улаз и да се тамо обавештавају. Врло често се деси да воз баш дође у то време када они изиђу са перона и тако онај кога чекају, у међувремену и изиђе.

Ово би се могло решити врло лако постављањем једне табле на излазу или јављањем на неки други начин.

Павле КУКИЋ
Чарла Чаплина 10

Други службеник — други прописи...

Дана 18 јуна ове године путовао сам у Малу Моштаницу. Са собом сам водио и ловачког пса. Благајница на београдској железничкој станици обавестила ме је да за пса треба да платим пола карте и ја сам тако поступио.

Међутим, у возу, кондуктер при прегледу карата није уопште тражио карту за пса. Опоменуо сам га на то, али он ми је одговорио да за пса нисам морао ни да вадим карту, пошто је релација мала.

Овај догађај ме је мало збунио, па како нисам познавао прописе о плаћању превоза за ловачке псе, при повратку из Мале Моштанице поново сам питао благајника да ли треба да вадим карту за пса. И он је рекао да је не морам узимати.

Ослањајући се на ова два обавештења: кондуктера воза број 315 од 18 јуна и благајника у М. Моштаници — карту за пса нисам извадио. Али, на велико чуђење, у возу ми

је затражена карта и за пса. Кондуктер Ружички, који је тада био на служби, наплатио ми је 30 динара на име казне и 5 динара на име карте за пса. Испричао сам му све што ми се дешавало и навео да сам у Београду платио пола карте. На то ми је овај млади службеник, кога је тек обучавачао неки старији кондуктер, показао књигу из које се видело да се за пса заиста плаћа свега 5 динара.

Сутрадан, опет сам ишао у Малу Моштаницу и водио пса. Опет ми је благајница у Београду наплатила пола карте тј. 9,50 динара. Није помогло никакво објашњење. Био сам принуђен да упитам једног кондуктера зашто постоје две тарифе: једна на станицама, а друга по возовима. Добио сам једно, изгледа тачно, обавештење. Наиме, да благајнице мрзи да пишу за пса карту од 5 динара и много им је лакше да издају половину путничке карте, коју имају спремљену. Наравно, свеједно им је што се путник на тај начин штети.

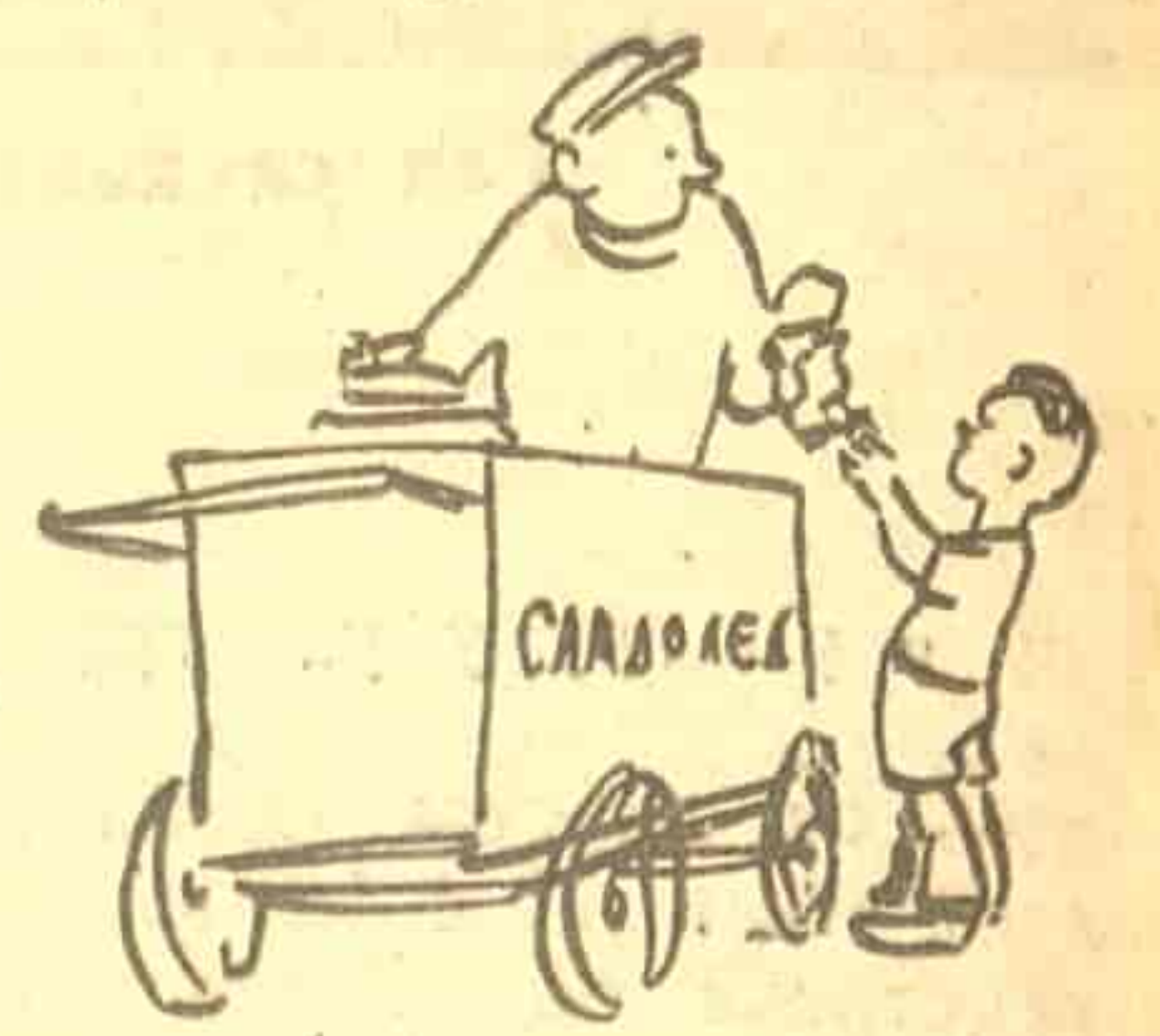
Чудно је да један стари кондуктер тако аљакво врши службу и даје тако произвољна обавештења, док кондуктер који је тек дообмислан (као Ружички) и можда први пут на дужности, може тачно да поступа.

Бранко СМИЉАНИЋ
Димитрија Туцовића 39

Контрола уличних продаваца сладоледа

У недостатку посластичарница, у појединим крајевима града, још увек се појављују улични продавци сладоледа и лимунаде са својим колицима. Они обично стоје пред физкултурним теренима, купатилима и школама.

Сладолед се продаје углавном отворен, а лимунада се пије из једне чаше која се не пере. И иначе, код ових трговаца не може бити речи о испуњавању најосновнијих хигијенских прописа. Старији избегавају куповање ових производа на улици, али деца редовно наседају уличним продавцима.

У интересу свих грађана, требало би избегавати куповину слаткиша на улици, а исто тако најдежни би требало да се позабаве отварањем специјалних продавница на купатилима и физкултурним теренима. У сваком случају, органи за здравствену службу треба редовно да контролишу да ли се сви продавци придржавају издатих прописа о продаји слаткиша и напитака по улицама.

П. П. ЦЕТИЊСКА 2

Чишћење улица за време најживљег саобраћаја

Прошле недеље отпугвала су београдска деца коју је Извршни народни одбор послао на летована. Тих дана је пред београдском железничком станицом било веома живо. Од раних јутарних часова па све до девет часова пре подне стаљно су се сливале живе колоне деце, која су одлазила на летована и отпороак. Пред улазом у станицу и на самом тргу врлио је од ужурбане деце. Међутим, баш у то време, кад су деца пролазила, три чистача од којих два станична и један улични, мирно су размахивали брезовим метлама и дизали облаке прашице, не обзирајући се уопште на децу.

Простор пред Железничком станицом свакодневно пређу хиљаде људи. Разумљиво је да се тај простор задрља. Али не би се смело дозволити да тај простор остане дуго неочишћен, као што се то дешава у последње време. Преко станичног трга пролазе свакодневно и болесни и здрави људи. Климама које носе болесни људи и клицама прашице коју дику чистачи, може да се зарази и најздравији пролазник, а поготову дете. Зато би требало укинути праксу чишћења улице метлом. Треба би обезбедити црева за свакодневно поливање трга. Ако би се станични трг сваког дана по неколико пута поливао, свакако да би се многе болести избегле, а наша деца не би морала да гутају прашину.

Љубица ПОПОВИЋ
Деце летовалиште Аранђеловац

Кажњавање лица која бацају хартију по улици

Овога се месеца одржавају недеље чистоће по многим рејонима и та је акција за сваку похвалу. Међутим, постоји нешто што није предвиђено, а што би се могло спровести и изван недеље чистоће, у интересу уредности нашега града.

Ми смо сведоци, свакодневног бацања хартија, кутија од цигарета, трамвајских и аутобуских карата, на тротоаре, у олукe и на травњаке. Због тога је наш град неуредан. Треба само погледати травњак иза Албаније код аутобуске станице: мноштво хартија и карата... Тако је и на другим местима.

Стога сматрам да би требало организовати дане кад омладина или старији пионир дежурају по улицама и наплаћују пенал за сваку бачену хартију. То би допринело чистоћи града, а сакупљени новац би се могао користити тамо где је најпотребнији. Ова би контрола допринела

и васпитавању грађана у том смислу.

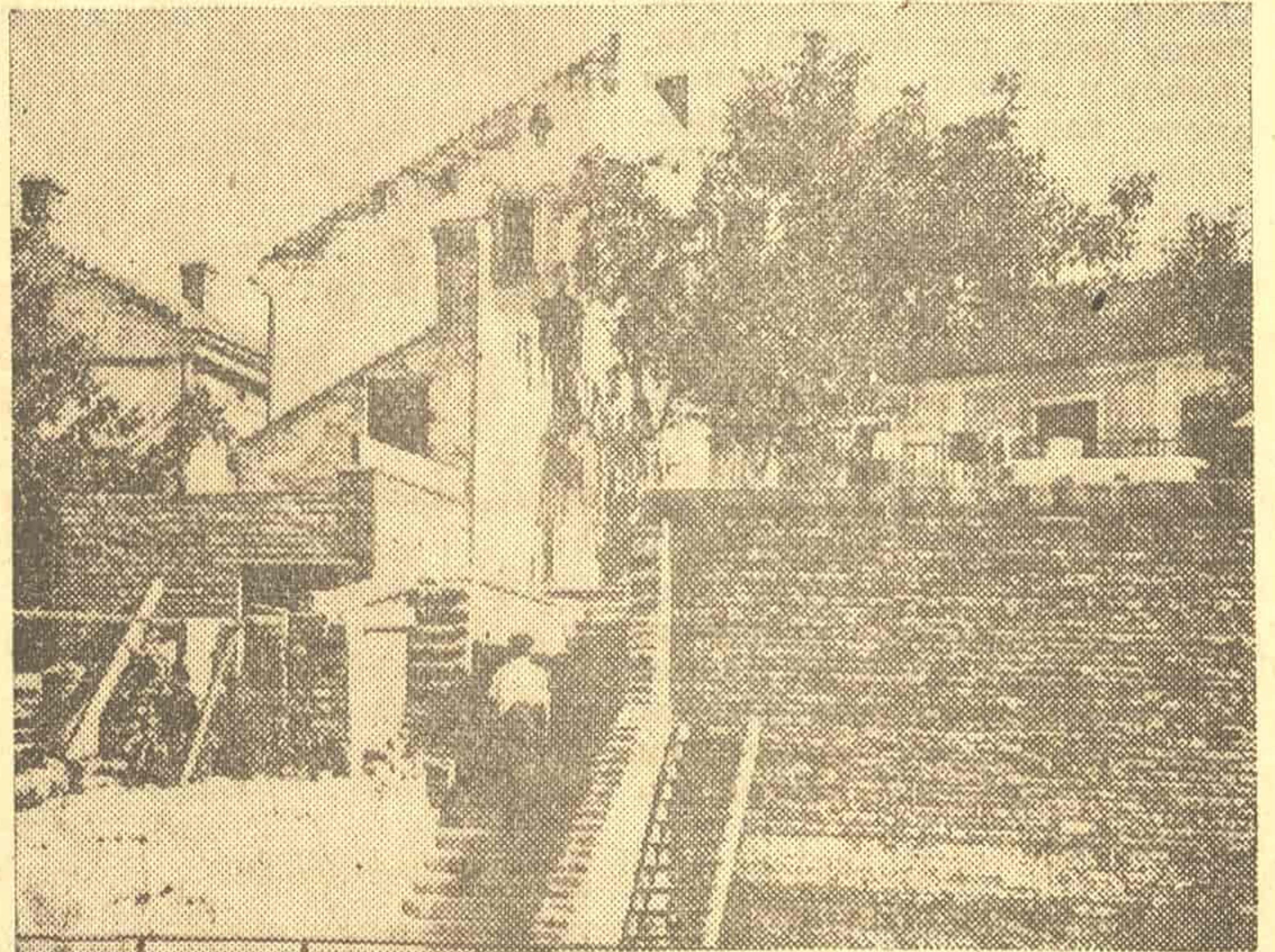
Даница ШЕВИЋ
Доситејева 21

У свему је потребна умереност

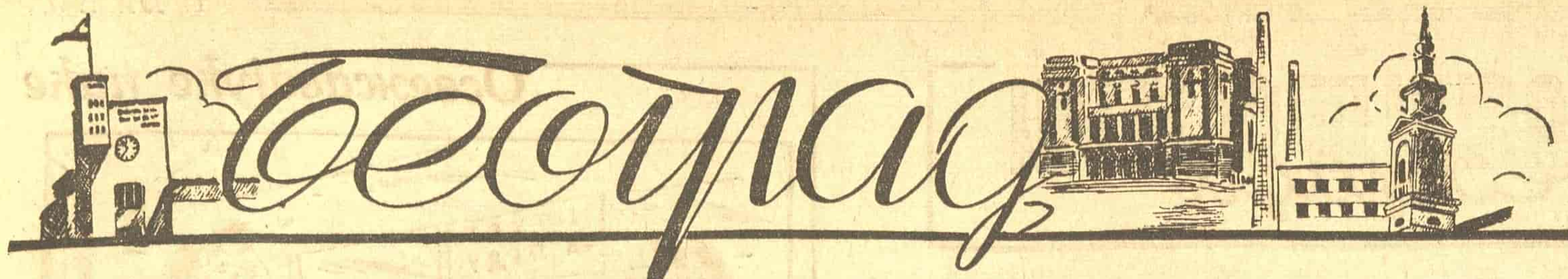
Са свога прозора са задовољством посматрам студенте који живе у згради у Загребачкој улици број 1, која је својина Београдског универзитета. Поподне се за ни вредно уче и спремају се за свој будући позив. Кад падне вече, чује се свирка и песма из њихових соба. То је симпатично и пријатно, али ипак — све има своју меру. Наиме, ови млади људи, који иначе уједињују рад и забаву, заборављају да у њиховој околини има и других радних људи, који увече треба да имају одмор.

Они готово сваке вечери певају до поноћи, или пуге грамофоном да се цела улица ори. Исто тако дозивају се са балкона и слично.

Р. ЂОКИЋ

Куће слепене једна уз другу, на перифериском насељу Карабурма

НЕЗДРАВЕ ПОЈАВЕ КОЈЕ ТРЕБА У КОРЕНУ УНИШТИТИ

Проблем спекулације у Београду

Нема сумње да је Београд за протеклих шест месеци ове године далеко боље снабдевен него што је то био случај за исти период прошле године. Ово побољшање осетило се не само код снабдевања текстилом и обућом, већ и код артикала за исхрану, па било да се говори о онима који су под контролом расподеле или о онима који су у слободном промету. Но, и поред овога побољшања, још увек се на београдским тржиштима запажају појаве спекулације. То је карактеристично не само код промета индустријских артикала, већ и код промета оних предмета који се налазе у слободној продаји.

У последње време примећена је промена дознака и јединица за текстил и обућу и то не само на територији Београда, већ и по унутрашњости. Овакве дознаке спекуланти користе, захваљујући чињеници да су оне једнообразне у Београду и у унутрашњости. Било да се дознаке издате у Београду користе за подизање робе у унутрашњости, било да дознаке добијене у унутрашњости буду употребљене у Београду, све ове неправилности уносе пометуња при правилном снабдевању и расподели продуката.

Мора се констатовати чињеница да се спекулација најчешће појављује код трговачких артикала исхране. Спекулација месом врши се на тај начин што месари, имајући дозволу да доваљају јагњеће месо у слободној продаји, том приликом увозе велике количине не само јагњећег већ и говећег, свињског и телећег меса. То месо износи се после на пијацу и продаје „испод тезе“.

Спекулација млеком узела је огромне размере, тако да јој је за сада скоро немогуће стати на пут. Једини начин да се спекулација овим артиклом спречи, јесте забрана продаје млека по кућама, појачана контрола и продаја само на зато одређеним пијацама. Сопственици млекарских радњи у Београду највећи су кривци што долази до спекулације млеком, јер, продајући млечне производе по данашњим ценама, млеку — приватници — имали би рачуна да литар млека плаћају чак и до 20 динара, због тога што они обично скину с млека кајмак, изваде путер и од остатка праве јогурт.

Јаја нема на пијаци у довољној количини нарочито због недовољне активности предузећа која се баве довозом овога артикла (Живино-промет). Природно је да на ослабљени довоз јаја утиче и смањење броја пернате живине, али све ове околности искористили су спекуланти и природно је да се јаја могу добити, али само на црној берзи.

Нова врста спекулације је спекулација хлебом. Пекари-приватници уобичајили су да отсецају бонове који нису искоришћени и помоћу њих правдују своја следовања брашна. Поред овога, велики број пекара — приватника искоришћује веће количине брашна него што им је то дозвољено, тако да се уноси пометња у правилно снабдевање грађана. Чест је случај да се количине брашна, добијене за седам дана, утроше за три дана, а у остале дане се грађанима говори: „Нема хлеба“. Пекари са овим вишком до кога успевају да дођу било узимањем неискоришћених купона, било печењем рђавог хлеба, спекулишу на тај начин што хлеб продају кафетијама. Општа је појава да се хлеб уопште не издава. На тај начин радници Гранапа имали би свој недељни одмор, а с друге стране из-

бегли би се редови пред пекарама.

Спекулација се протеже и на неправилности при продаји алкохолних пића. Обична је појава да се лажно означају квалитетне особине алкохола и квалитет ракије повисује за 5—6 степени, а вина за 2—3 малигана.

Поред спекулације артикла исхране, појављује се низ пљачки радног народа при продаји индустријских артикала. Често се за извесне артикле тврди да су из „старе производње“, док је та роба уствари шверцована из иностранства. У ове артикле спадају свилене мараме, чарапе, женско свилено рубље, обућа итд. Код обуће спекулација се најчешће врши сандалама и гуменом обућом донесеном из Македоније, којој се додају и количине робе набављене од црноберзијанаца у Београду.

Код других индустријских артикала (на пример гвожђа), шпе-

кулисање се углавном врши на тај начин, што се потрошач обманује. Њему се покажу одобрене јединствене цене за артикле који су по својим димензијама и моделу скупљи од оних које он купује. Необавештени потрошач наседа оваквим подвалама.

Код занатских услуга спекулација се врши на тај начин, што се просе читаво море речи и похвала квалитету, бојом изради (шивење одела, рубља, молавање просторија, вршење инсталатерских услуга) и некаквом додавању „свог материјала“ при изради тражених предмета. Кројачи наплаћују своје услуге скупље, правдујући се недостатком прибора за одело, молери се жале на несташицу фарбе, која мора да се купује на црној берзи, инсталатери на недостатак материјала.

Свим овим облицима спекулације треба додати и трговину робом која се налази ван

редовног трговачког промета, робом које нема у новој производњи. Ту спадају све врсте машина: рачунске, писаће, машинице за обраду дрвета итд. Најобичнији вид продаје ових артикала је продаја у комисион, продаја „личне својине“.

Главни узрок што се спекулација појавила у Београду у оваквом обиму јесте недовољно савестан рад контролних органа, који се често претварају у пискарала по канцеларијама, уместо да сву своју активност усредсреде на контролу пијаца и трговина. Поред овога, узрок спекулације јесу и сразмерно благе казне којима су кажњавани спекуланти, затим небрижљивост пијачних органа, несавесно потпомагање спекуланата од стране грађана који плаћају недовољно високе цене и, најзад, недовољно ангажовање наших масовних организација на хватању и онемогућавању рада спекуланата. Док су прошле године наше масовне организације учествовале у борби против спекулације и дале свој значајан удео у смањењу спекулације, ове године је то учешће изостало.

Да би се овој немилостивој појави спекулације стало коначно на пут, неопходно је потребно да се појача рад контролне службе и увећа број службеника на терену. Задруге и државна набавна предузећа морају да појачају довоз животних намирница, чиме би се спречила даља спекулација овим артиклама. Бољом организацијом државног и задружног сектора, постигло би се побољшање снабдевања грађана, а самим тим задао би се тежак ударац спекулантима. Масовне организације треба да учествују у раскринкавању и хватању спекуланата, који коче правилан рад органа за снабдевање. Само на тај начин спекулација, која се у последње време у Београду појачава, биће коначно ликвидирана.

Транспортни радници на обали Саве истоварују цемент

ПОСЛОВАЊЕ АГЕНЦИЈЕ ЗА ТРАНСПОРТНИ РАД за протеклих шест месеци

Почетком ове године Одељење рада Извршног одбора града Београда формирало је, у сарадњи са синдикатом, Агенцију за транспортни рад, која је својом организацијом обухватила обалске раднике у Београду. То није био једноставан задатак, јер се требало ухватити у коштак са старим радним наредбама обалских радника, навикнутих у бившој Југославији да раде до потпуног исцрпљења, са произвољним залагањем, неодређеним радним временом и променљивом зародом.

Агенција за транспортни рад ставила је обалским радницима у изглед друге перспективе. Њима је по постојећој уредби загарантовано осмочасовно радно време, награђују се за свој рад по прописаној тарифи, имају социјално осигурање. Радници за одређено радно време обављају послове по постојећој норми рада и за обављене послове имају право на зареду према прописаним тарифним ставовима. У случају чекања на почетак и наставак рада, имају право на штету од стране која је крива за чекање. Уредбом о раду и радним условима транспортних радника регулисан је свестрано радни однос обалских радника, тако да је њихов радни и материјални положај данас далеко бољи него што је био у бившој Југославији, што се јасно види из следећих података:

Агенција за транспортни рад при Одељењу рада Извршног одбора стварно је почела да ради 14 фебруара ове године. У фебруару су основане четири испостава: Сава, Дунав, Земун и Чукарица са 277 транспортних радника. Просечна зарада једног радника износила је 1455 динара у овоме месецу. Агенција је радила у фебруару са губитком од 35.656 динара. У марту се повећао број радника на 349. Просечна месечна зарада једног радника износила је 3545 динара. И у овоме месецу расходи Агенције били су већи од прихода, те је Агенција радила са губитком од 10.531 динар. У априлу ове године на истом броју испостава повећао се број радника на 447. Просечна месечна зарада износила је 4234 динара по једном раднику. У месецу априла Агенција је својим приходима покрила

све расходе и остварила чисту зарadu од 20.549 динара.

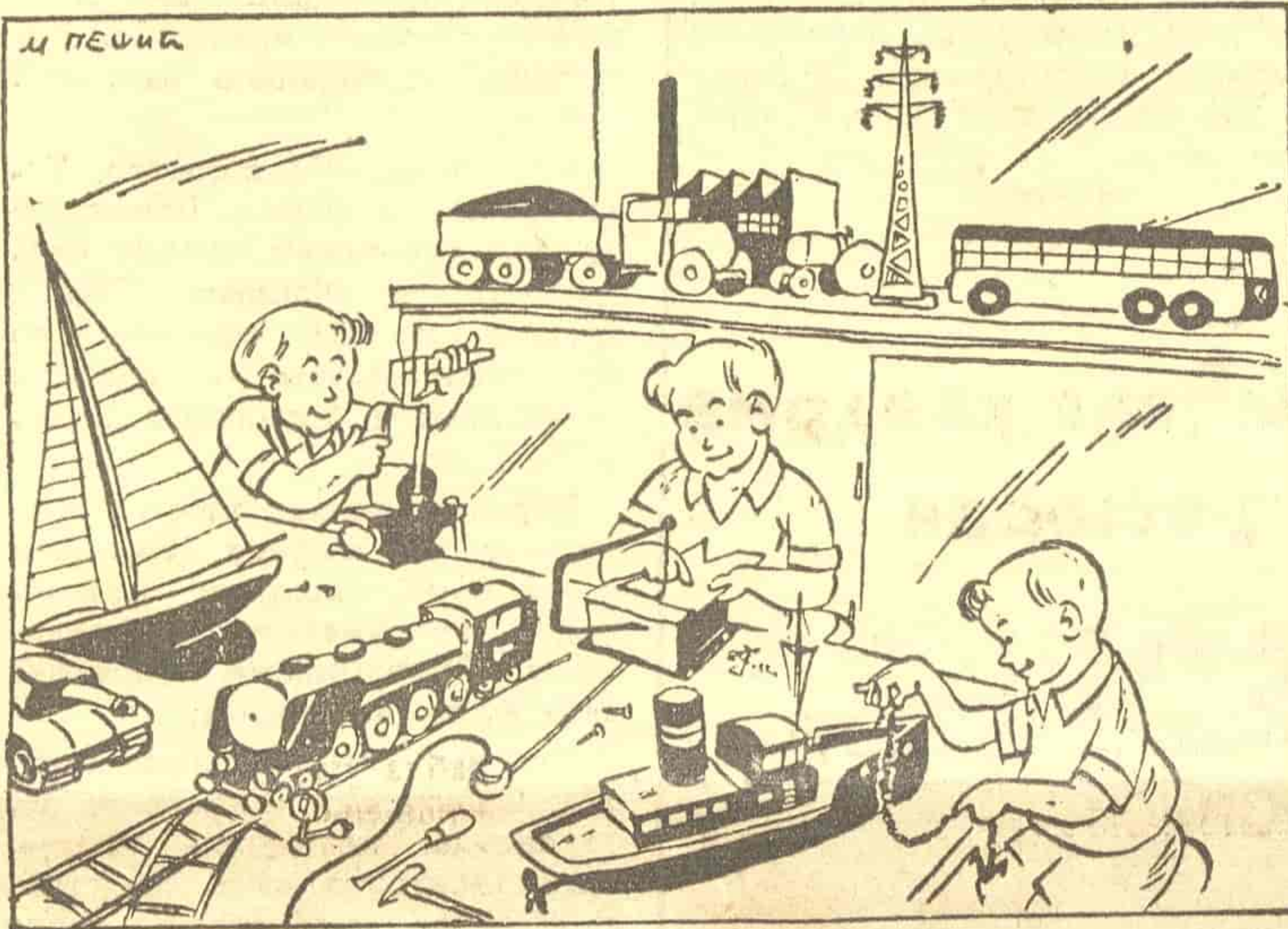
У току маја Агенција је основала још једну испоставу у Доњем граду. Број транспортних радника повећао се на 516. Просечна месечна зарада износила је 5090 динара по једном раднику. Приход Агенције је изнео 131.242 динара, а расход 72.386 динара, што значи да је Агенција у мају имала чист приход од 58.876 динара. Кад се од ове суме одбије износ губитка за прво тромесечје рада, онда се јасно види да је Агенција са приходом из месеца маја покрила све своје губитке и прешла на нормалан рад.

У месецу јуну на пет испостава Агенције било је уписано 614 радника, а просечна месечна зарада по једном раднику кретала се овако: На Сави 5685 динара, на Дунаву 5565, у Доњем граду 5810, на чукарици 4585 и у Земуну 7526. Чиста зарада Агенције у месецу јуну износила је 101.359 динара.

Досадашњу зарadu Агенција ће употребити на куповину инвентара и алата којим се транспортни радници служе у свом раду.

Овакв начин повећања рада Агенције за транспортни рад последица је правилног става који су обалски радници заузели према својој Агенцији, резултат је њиховог залагања у ваљаном обављању транспортних послова и њиховог поверења у народну власт. Из овог петомесечног прегледа рада Агенције, види се да се обим њених послова непрестано шири, да се број радника из месеца у месец нагло повећава и да се истовремено зарада запослених радника повећава, достигавши у јуну најнижу просечну зарadu од по 4585 динара по једном раднику на чукаричкој испостави, а највишу просечну зарadu од 7526 динара по једном раднику на земунској испостави. Ове чињенице говоре убедљиво да су побеђене старе форме рада и старе радне навике обалских радника, и да је Агенција за транспортни рад стала чврсто, у организационом и материјалном погледу на своје ноге, окупивши у своју организацију најбоље обалске раднике Београда. У томе је залага њеног успеха и њене будућности. Живислав ЂОРЂЕВИЋ

Дечје играчке су скупе

— На овим играчкама неће спекуланти зарађивати!

ГРАЂАНИ БЕОГРАДА предлажу

Уређење запуштеног сквера

На раскрсници улица Саве Ковачевића, Московске и Тринске налази се сквер који заузима прилично велику површину. За време окупације је он запуштен, као и други наши скверови и паркови.

После ослобођења долазиле су доброволне радне екипе фронтоваца, прекопавале га једном, два пута и одлазиле. Долазили су и плаћени радници, прекопали га, оградиле, и отишли. Трава није засејана. Ограда је упропаштена.

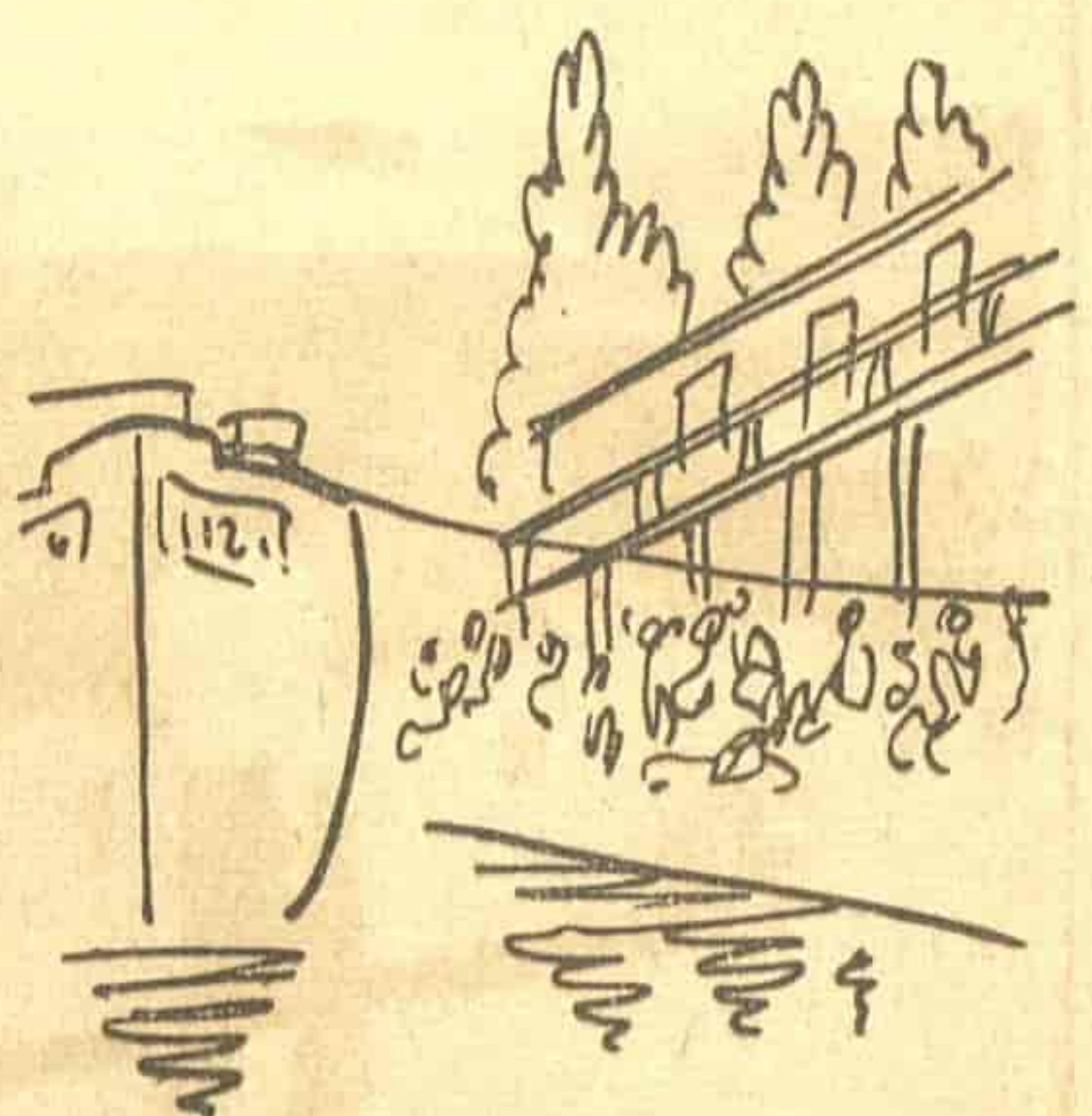
Данас тај сквер, више од две године после ослобођења, налази се у истом стању у коме се налазио за време окупације.

За уређење овога сквера не би било потребно великих материјалних издатака, па би било крајње време да о њему неко поведе рачуна.

Ј. ВУЛИЋ

ОКЛАЊАЊЕ ПЛОВНИХ ОБЈЕКТА ИСПРЕД КУПАТИЛА

На Сави и Дунаву, испред и поред градских купалишта, има доста пловних објекта,

ката, нарочито празних шлепова. Они су већином удаљени неколико метара од обале и претстављају велику опасност како за непливаче тако и за пливаче. Пошто је водена струја поред пловних објекта

та врло јака, свакога момента постоји опасност да струја одвуче под шлеп некога купача.

Главна управа речног саобраћаја требало би да о овој појави поведе више рачуна и да изда наредбу којом би се спречило остављање пловних објеката у близини купалишта. За лађе и шлепове поготову има довољно простора читавом дужином Саве и Дунава. Овакву наредбу би требало одмах издати и спровести у дело, да би се купачи слободније кретали по води и да би се спречиле евентуалне несреће.

Петар ПОЖОЊИ
Цетинска 2

НАБАВКА СИЈАЛИЦА ЗА ОСВЕТЉАВАЊЕ СТЕПЕНИШТА

Настojница сам зграде у улици Саве Ковачевића број 66, у којој су пре неког времена изгореле сијалице на степеништу и улазу. Од то доба нисам више у стању да исправно вршим своју настojничку службу, пошто без осветљења није могуће контролисати улаз у зграду, а станари и гости су сваку ноћ поново изложени опасности да им се на степеништу, у мраку, догоди какав несрећан случај.

Покупала сам да набавим сијалице за сваки други спрат, али сам одбијена и у

рејону и у Извршном одбору. Речено ми је да још нису овлаштени да издају сијалице за степеништа.

Пошто је осветљавање степеништа главни услов за правилно вршење настojничке службе и за безбедност грађана, а мој случај није усамљен него има у Београду више зграда без светла на степеништу, сматрам да би било неопходно да се сијалице осигурају за ову важну сврху.

Будимка ЂИРИЋ

СПРЕЧАВАЊЕ НЕЧИСТОЋЕ У ЦЕНТРУ ГРАДА

На углу улице Мајке Јевросиме и Кондине свакодневно се gomила све више и више ђубрета, што пружа ружну слику нечистоће у центру града. Пошто у околини нема пијаца, у близини којих има највише отпадака, очигледно је да само несвесни грађани бацају ђубре и отпатке на ово место. У топлим данима ово ђубре шири ружан задах и може да буде и извор зараза и обољења.

Да би се овакви случајеви спречили потребно је да сви грађани који примете да неко баца ђубре на улицу спрече овакве поступке и опомену такве људе на штетне последице за здравље свих људи. Органи Народне милиције требало би да кажњавају овакве грађане који стварају нечистоћу по нашим улицама.

Ј. СТАНКОВИЋ

ГРАДСКО КУПАТИЛО ЗЕМУН

(узводно од рибарске пијаце)
отпочело је рад

Најлепши поклон вашем детету за школски распуст учините ако му набавите омиљену

Детју малу књију

На стоваришту је преостала још мала количина комплета од трећег и четвртог кола.

Свако коло има десет књижица са одабраним садржајем, илустровано са више слика у бојама, на лепој хартији.

Цена трећем колу је дин. 60.—

Цена четвртом „ „ 50.—

Књижари и ревизори — имају 20% попушта.

Поруџбине слати на Штампарско предузеће Народног фронта Србије, Београд Влајковићева број 8.

Како шпекуланти набављају воће и поврће

И поред тога што свесни грађани и народна власт стају на пут пословању шпекуланта, они и даље налазе начине да дођу до лаке зараде на рачун сељака и радних људи.

Један од уносних „послова“ ове врсте „трговца“ је и откупљивање воћа и поврћа од сељака, још на самом улазу у Београд.

Већ рано изјутра, кад се пред трошаринским станицама, а нарочито на Смедеревском путу, отегну велики редови кола са воћем, поврћем и живином, појављују се ови „трговци“. Користећи журбу сељака да се што пре врате на пољске послове, који су сад у јеку, они откупљују пристиглу робу ту, на лицу места, и одвозе је у град. Али ту робу не виде београдске пијаци. Она се разнесе пиљарима по граду, као и по гостионицама и ресторанима. Тим каналима оду мање количине поврћа и воћа које тек пристиже, и на тај начин се оно појављује у приватним кафанам по скупим ценама, као деликатес. Због тога што се један део тако изгуби, на пијаци стигну недовољне количине, што неминовно изазива стварање редова.

И високе цене, нарочито код живине, последица су рада оних шпекуланата. Они откупљују пилиће на трошаринским станицама и диктирају цену.

Поред њиховог разорног рада, који кочи правилно снабдевање Београда, такво пословање омета и трошаринске службенике. Они се погађају и међусобно препиру, што држава кола пред трошаринском, где је и иначе велики посао у ово доба године.

Било би неопходно да се стане на пут оваквом раду шпекуланата, да се спречи, с једне стране, њихово бесправно богаћење, а да се, с друге стране, ослободи снабдевање Београда ових паразита.

Стеван В. МИЛИЋ
Бакана Авакума 100

Запуштено купатило на Дунаву

Прошлого лета обновљено је бивше Тачко купатило. С обзиром да има леп положај и залеђе у зеленилу, ово купатило је могло да постане и остане узорно и да грађанима пружа прави одмор и освежење.

Међутим, шта је оно данас? У данима жега, кад Београђани изиђу у великом броју, оно се претвара у ваљариште. Нико не води рачуна о реду и хигијени.

Иако стотину метара низводно постоје велике наслага најбољега песка, плажа је закоровљена, пуна камења и утабана, неравне земље, прекривена отпацима, хартијама, трулим воћем и нанесеним грањем. Око туша, где би требало да буде најчистије, да би купач после туширања могао да се обуче, образују се локве воде и блаштише.

Испод кабина, где треба да су столови и столице, влада прави хаос. Како нико не води рачуна, несавесни купачи развучу столице и столове. Остају само разбацане клупе. Што се бифеа тиче, у данима велике посете (недељом) точи се само пиво, на које се мора чекати по сат, сат и по.

Зар Угоститељско предузеће, које зна капацитет овога купатила и његово велику посету, нема начина да, у свој интересу, а и у интересу купача, снабде бифе и другим пићем и јелом.

Требало би најхитније предузети мере да се побољша стање овог великог дунавског купатила. Треба насути чист песак, отклонити коорове, истаћи табле које опомину да се отпац не бацају по месту за сунчање, а на више места поставити корпе за отпатке. Поред тога, бетонирати већи део простора око туша, а од „бифеа“ заиста начинити бифе, где ће купач моћи да добију здраву ужину.

— Јесте ли видели какву јединствену климу ми у Београду имамо? Пљусак из ведре неба!

КОМУНАЛНИ ПРОБЛЕМИ Београда

У ИНТЕРЕСУ ОДРЖАВАЊА СТАРИХ И НОВИХ ГРАДСКИХ ОБЈЕКТА

Непоштовање и упропашћивање заједничке имовине треба кажњавати

Свакодневни напори да се Београд обнови, да се уреди, да одговара у хигијенском, урбанистичком и естетском смислу потребама великог града уопште, дају све нове и нове прилоге у том смислу и стварају од Београда уреднији град.

Међутим, сви се грађани не односе према обновљеним и новим објектима, према новим уређењима и тековинама, са довољно пажње и смисла за чување заједничке имовине.

Свакодневно се дешава да се оштећују телефонске говорнице, прозори на трамвајским колима, новопосејани травњаци по парковима и скверовима, ограле, табле за плакате и други објекти. О кварењу новоуређених фасада, и да се не говори.

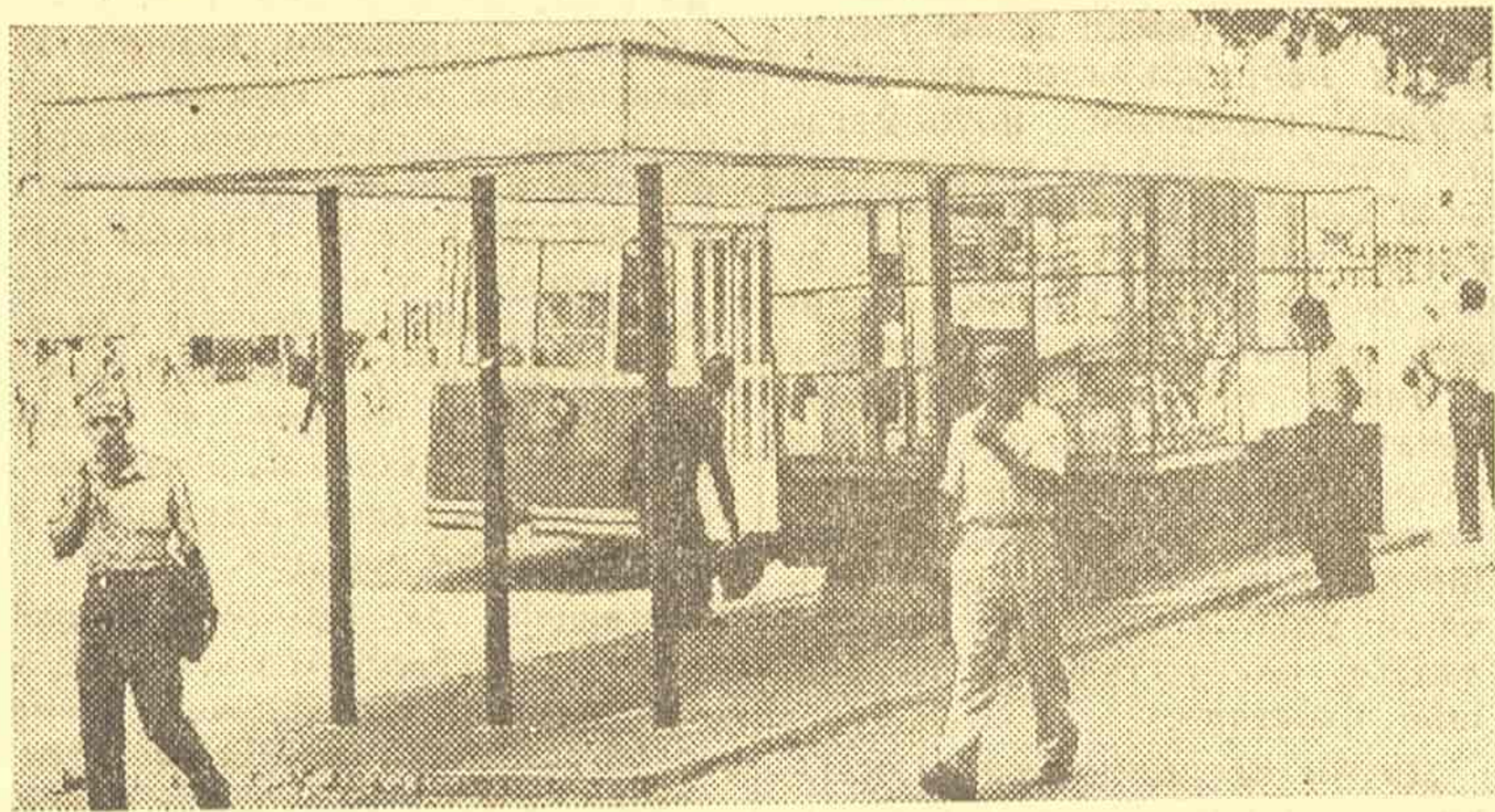
Све те прекршаје чине несавесни грађани и лоше упућена деца, са недостатком смисла за заједничку имовину, са недостатком осећања за уредно и лепо.

Народна власт је принуђена

да у интересу чувања комуналних и свих градских објеката набавља таблице са опоменама. Сви смо имали прилике да видимо мале беле таблице са написима „Не газите траву“, забодене у београдске травњаке. Тој новини, за разлику од других, не треба се радовати. Она је доказ да су грађанима потребне опомене да чувају своје заједничко добро.

Недавно је Београд добио тролејбусе и две веома укусне тролејбуске чекаонице, комбиноване са трафикама и телефонским говорницама. Сваки прави Београђанин, човек који овај град сматра за свој и који га воли, обрадовао се овим укусним павиљонима од стакла. Али несавесни се нису обуздали да и ту наносе квар. Стакла су већ у више махова разбијана и поново стављана. Врше се и друга оштећења.

Ти и такви поступци за оштету су осуду. Заједница је дужна да не дозволи да несавесни појединци штете оно што је начињено из народних средстава за заједничко коришћење. Зато би требало наћи начина да се такво нехатно, а можда и злонамерно, држање кажњава, јер се граничи са саботажом.

Нове тролејбуске чекаонице изложене су непажњи несавесних грађана

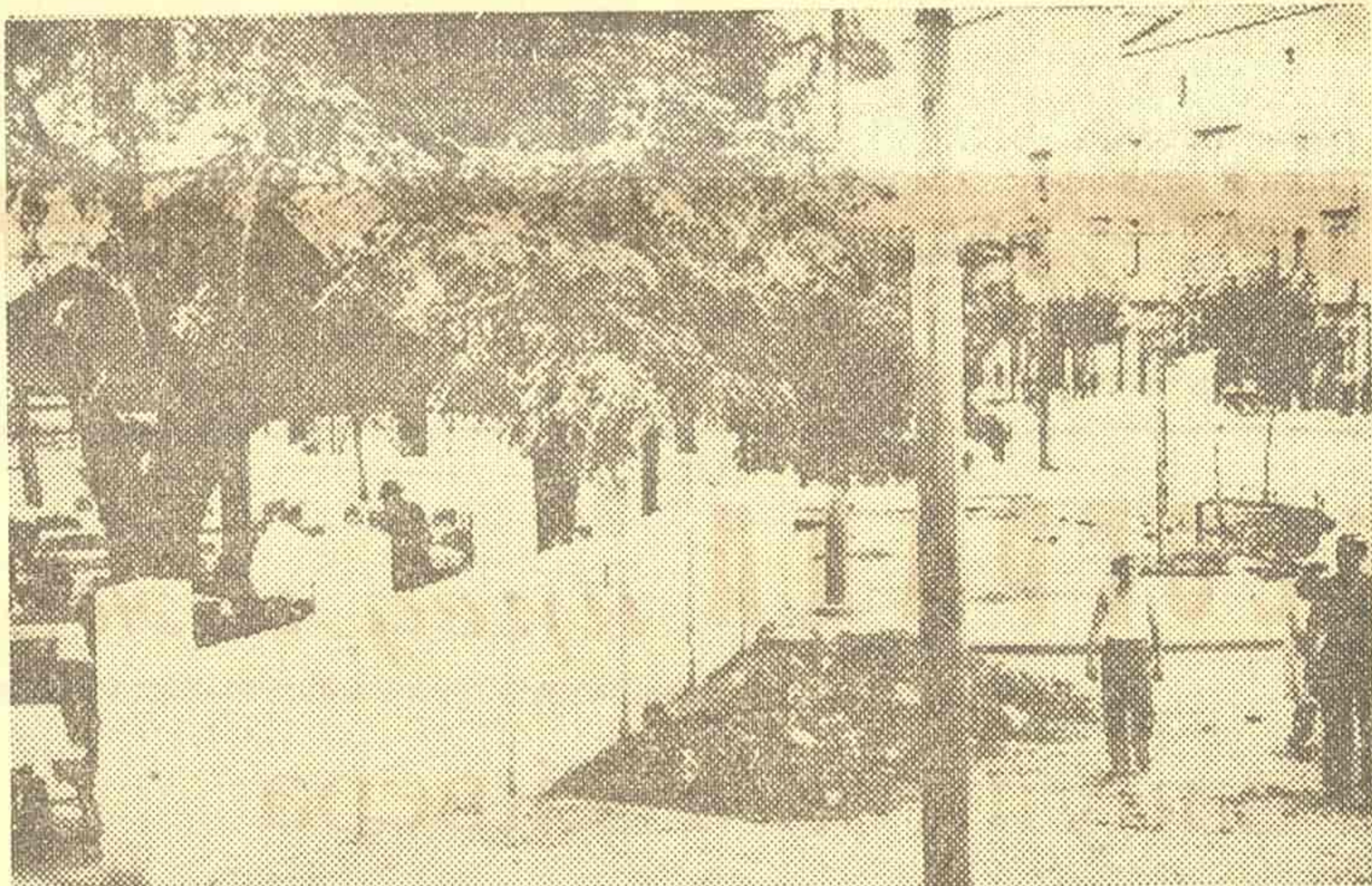
ВИШЕ КООРДИНАЦИЈЕ У РАДУ

Неуређен сквер, сметлиште и извађена калдрма окружују репрезентативни ресторан

Недавно је код Бајлонове пијаци отворен лепо уређен и репрезентативан ресторан „Скадарлија“. Овај ресторан има и делимично покривену башту са столовима испод брвова, окружену новоподигнутим уредним зидом.

Да је Београд одавно осећао потребу за оваквим ресторанима показује обилна посета. Она је доказ и за жељу Београђана да проведу сат-два у лепо уређеном амбијенту у данима жега. Градско угоститељско предузеће постигло је овим ресторанима стваран успех.

Али, није све решено и све учињено. Ресторан је окружен нередом, прљавштином и прашином. Иако је прекопута ресторана лепа „Гранатова“ продавница, а десно од њега продавница радничко-наместеничке задруге, иако би тај простор имао и разлога и потребе да буде уређен, ту се налази неуређен сквер, поломљене оградне: извориште праши-

Ресторан „Скадарлија“ и његова башта окружени су нередом и сметлиштем

не. Осим тога, уз саму ограду ресторана стовариште је извађена калдрма и ђубрета. Посебни разлог сталном нереду

на овом простору је и близина пијаци. Али, баш зато је нужно постарати се да се ту одржава чистоћа и ред стално.

Оно што треба подвући као главну потребу у раду на уређењу града и обнављању објеката јесте неопходност координације у раду. Није се смело дозволити да се приликом уређења једног репрезентативног угоститељског објекта првиди потреба двојења у ред и околине: простора око њега као и сам приступ. Не треба ни подвлачити да би уређење било неопходно како због „Гранатове“ тако и задружне продавнице.

Потреба максимирања цена намештених соба

Услед станбене кризе све сувишне станбене просторије у већим и мањим становима издају се потстанарима. Власници већих станова издају собе, наплаћујући притом закупнину према својем нахођењу. Они су се нашли на тај начин у повољном положају и гледају да свакако што скупле продају своју „комоцију“.

Потстанари су већином чиновници, радници и запослени студенти, који немају стана и приморани су најчешће да плаћају превисоке цене за намештене собе. Цене намештених

собама крећу се од 500 до 1.200 динара, па и више. Најчешће се уз ову закупнину вода и осветљење засебно плаћају, исто као и прање рубља. Овакве папрене кирије свакако смањују реалну надницу радника и намештеника.

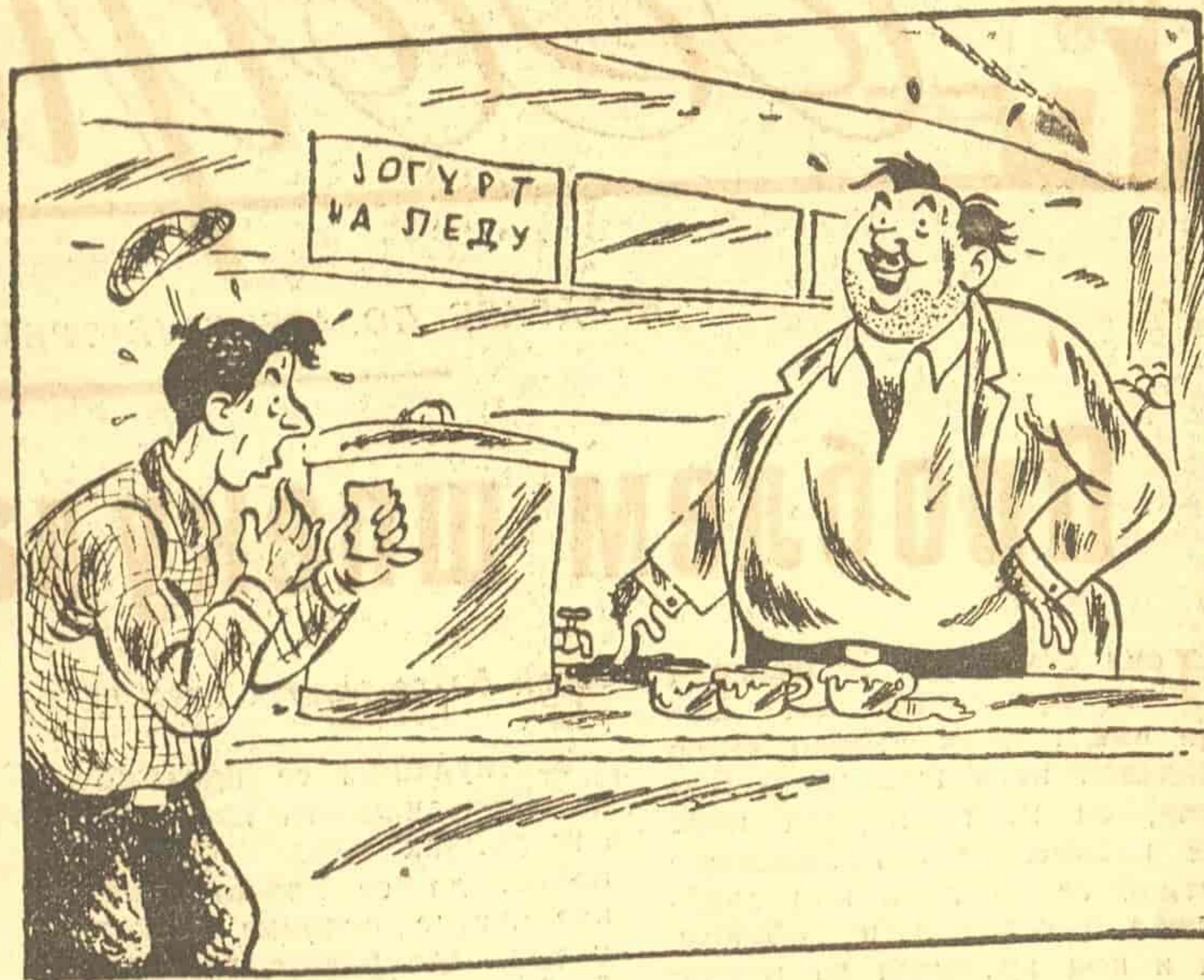
Станодавци су најчешће пензионерке или пензионери, незапослена лица или људи који су имали срећу те су се раније уселили у већи стан него што им је потребан. Радници и намештеници приморани су да плаћају високе цене за собе, јер не постоје прописи који би ограничили апетите станодавца. Шта значи за једног чиновника или радника кад плати 500 или више динара за једну собу, није потребно наглашавати. Многи од тих људи постали су прави рентнијери: примају закупнину, наплаћују колико им се свиђа и неком не морају да полагају рачуна о висини цена.

Многи од оваквих власника станова живе од издавања соба, тако да су од тога створили професију. Посао није нарочито тежак, а уносан је. Често се дешава да се у једној соби издају два и три кревета и наплаћује за сваки кревет као за засебну собу.

Није потребно наглашавати да би ово требало што пре променити. И на годишњој скупштини Месног синдикалног већа предложено је народним властима да одреде мање цене за намештене собе.

Пера МИКИЋ

Освежавајуће пиће

— Па зашто дајете кисео јогурт?
— То је намерно, јер код овакве запаре боље освежава.

★ ЖИВОТ И РАДУ СССР ★

Државна САНИТЕТСКА ИНСПЕКЦИЈА

За време рата Лењинград је, услед опсаде, био остао без воде. Непријатељ је порушио канализациона постројења. Није се располагало превозним средствима за чишћење града и изгледало је да се под таквим околностима не могу избећи страшне епидемије, још опасније и свирепије него сам рат.

Али то се није догодило. Током ратних година у Лењинграду није забележен ниједан случај заразних обољења. Лењинградски лекари самопрегорно су чували животе и здравље трудбеника и бранилаца херојског града.

Нарочито велика заслуга припада у том погледу скромним и, по самој природи њиховог рада, неприметним трудбеницима Лењинградске државне санитетске инспекције.

Специјалном владином одлуком Санитетској инспекцији поверена је целокупна превентивна контрола свих средстава и објеката снабдевања града водом, као и свих средстава за скупљање и отклањање отпадка и нечистоће.

У годинама рата лекари-стручњаци Лењинградске санитетске инспекције били су прави борци. Они су самопрегорно и одано вршили своју дужност према Лењинграду. Од раног јутра до касно у ноћ обилазили су лењинградске установе и предузећа. Често су радили изломени дејству непријатељске артиљерије и ваздухопловства. Организовали су становништво града за чишћење дворишта, улица, рејона, за добављање воде. Може се без икаквог претеривања рећи да је Санитетска инспекција одиграла одлучујућу улогу у успешној борби становника Лењинграда против епидемије.

Државна санитетска инспекција Лењинграда није велика организација, али гилотски и оперативност претстављају њене значајне карактеристике. Радом инспекције руководи искусан стручњак, одличан организатор. Он има два заменика. Инспекција је подељена у четири сектора: станбено-комунални, санитетско-прехранбени, индустријско-санитетски и школско-санитетски. У сваком сектору раде пет до шест лекара — стручњака за проблеме санитета или, како се то обично каже, санитетских инспектора.

Они спроводе санитетску контролу у целом Лењинграду.

Поред Градске санитетске инспекције у Лењинграду постоје и две рејонске санитетске инспекције. У свакој од њих ради 12 до 16 стручњака. Целокупан рад Градске инспекције, а исто тако рејонских инспекција, развија се према унапред израђеним плановима. Инспекције обављају и велики санитетско-просветни рад међу становништвом.

При свакој кући у Фрунзеовом рејону, као и у целом граду, раде комисије састављене од грађана. Тим комисијама задатак је да допринесе обнови и што бољем искоришћењу кућа у интересу лењинградских трудбеника. Активност и комисија помажу приликом организације оправке кућа и базе се културно-масовним радом међу становницима. У кућама Фрунзеовог рејона често се одржавају предавања и конференције санитетских инспектора о најважнијим питањима здравствене културе. Приказују се специјални филмови и журнапи.

Државна санитетска инспекција Лењинграда има своју богату материјално-техничку базу. Инспекцији стоје на располагању специјалне лабораторије, у којима се стално врше разне санитетске анализе. Поред тога, у Лењинграду постоје Научно-истраживачки институт за санитетску службу и хигијену, Институт за хигијену рада и професионална обољења, Градски дом санитетске технике итд. Те установе претстављају научно-практичну базу Државне санитетске инспекције.

Она има велика права и овлашћења. Може, на пример, да забрани заузимање станова у новој кући ако приликом подизања те куће нису спроведени сви битни санитетски прописи. Исто тако, може да привремено обустави рад у предузећу које се не придржава санитетског режима. Без знања Санитетске инспекције у граду се не може приступити ниједној новоградњи. Оне установе, она предузећа или приватна лица која не извршују упутства државне Санитетске инспекције позивају се на административну, а у изузетним случајевима — и на судску одговорност.

Упутства Државне санитетске инспекције састављена су у складу са законом.
Н. ЗАГОРОДНИЈ

Питање лисица у Кошутњаку и Раковици

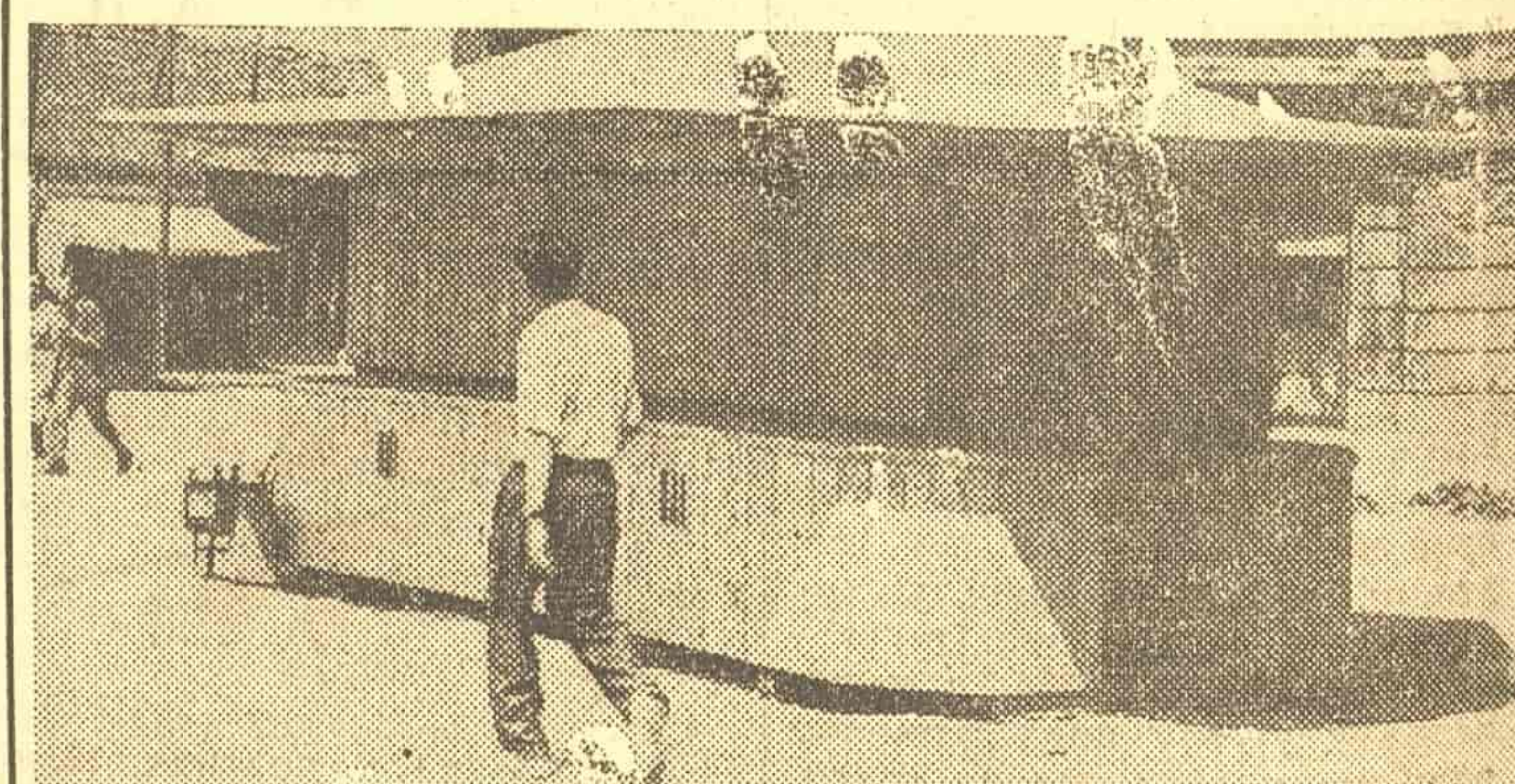
Кошутњаку у Кошутњаку, као и грађани Раковице, туже се да се у околини појавио велики број лисица. У току последњих месеца оне су се тако намножиле да су начиниле пустош по двориштима за живину. Појављују се усред дана и односе кокошке и пилиће.

Иако читава насеља говора о овој појави, београдски ловци још ништа нису предузели да се тамањена живине стане на пут и да се на тој територији, на којој је дозвољено држање живине, обезбеде живинарници.

Намеће се питање да ли се удружење београдских ловаца бави ловом искључиво као спортом за забаву, или оно има задатке, па према томе и одговорност, да у оваквим случајевима интервенише у корист целих угрожених насеља.

Било на који начин, било каквим средствима, београдски ловци су дужни да ослободе Кошутњак и Раковицу ових опасних штеточина.

Нови павиљони за продају воћа и поврћа

На многим погодним местима у Београду постављени су једнообразни павиљони за продају воћа и поврћа. Путем ових павиљона градско предузеће ће снабдевати грађане Београда, у току лета воћем и поврћем и регулисати цене пиљара у граду

ЧУВАЈМО И ПРИКУПЉАЈМО

историске споменике нашег народа

Београд је историјски град. Његову историјску прошлост срећемо на сваком корацима: у ископинама преисторијског, римског и раног словенског доба; у остацима из турског времена; у зградама и споменицима новијег доба, од 1804 до данас.

До сада су историјски споменици прикупљани и обележавани прилично несистематски, а чували су се доста нехатно. Рат је неке од њих уништио: уништени су злочинским бомбардовањем Етнографски музеј и Народна библиотека. Том приликом пропале су драгоцене књиге, рукописи и збирке. Уколико пре оно што је остало треба чувати, ново прикупљати, обновљати. Народне власти чине много у том правцу, али то није довољно. Потребна је љубав грађана према историјском Београду, љубав и смисао за чување драгоцених споменика наше прошлости и за прикупљање нових.

У том погледу било је доста нехата. Људи најлазе на старе штампане књиге и башају их, пролазе поред историјских зграда и не знајући за њихову прошлост и, што је најгоре, на очиглед свих нас много што-шта пропада. Стара зграда Доситејево Велике школе на Јовановој пијаци већ је дугом небрижљивошћу изгубила свој историјски изглед. Унутра, станари су, ко зна кад, испреграђивали ходнике, стара врата турскога типа заменили новим, а у једној соби источњачке дрвене таванице нема. Истина, једна дрвена таваница је остала, још која стара врата стоје, али ако и то ишчезне реконструкција ове историјске зграде из времена Првог устанка тешко да ће бити могућа. Данас више нема погоршања у овоме правцу. Министарство просвете и Просветно одељење ИНО-а спречили су даље кварење ове зграде — али то није довољно.

И овде, као и у свима сличним случајевима, треба да помогне Народни фронт, Културно-просветне секције при рејонским одборима Фронта треба да попишу историјске објекте у својем рејону, да их повремено погледају, да алармирају сваки квар или оштећење и, најзад, да пробуде интерес грађана, нарочито у суседству, за чување таквих историјских објеката док се они не претворе у музеје. Можда не би било тешко пронаћи и људе који би из љубави према старини радо повели рачуна о историјским објектима у својем рејону.

Затим, по кућама старих београдских породица, на таваницама, у подрумима има драгоцених старих књига, слика, можда и рукописа које би требало прикупити. Једна агитација, трајна и систематска, а не кампањска, могла би дати резултате да се много чега из овог прикупи, иначе ће, неминувано, све то пропасти.

Најзад, Београд има и свој дуг према славној прошлости из народноослободилачке борбе. Просветно одељење и Одељење за културу и уметност Извршног одбора прикупили су много драгоценог материјала, али има још много неприкупљеног. Београд је био место важних припрема за народноослободилачку борбу и место важних акција у току борбе. Има зграда које су биле места састанака високих руководилаца и доношења важних одлука; има станова у којима су радиле илегалне штампарије; има рукописа, летакта, брошура, оружја и намештаја који потсећају на поштвовани рад илегалца и ак-

тивиста из времена окупације. Све то треба пронаћи, обележити, сачувати од заборавља. Просветне власти то нису у стању саме да обаве у потпуности. Дужност је Народног фронта на првом месту да ту помогне, да прикупља. Ми ћемо несумњиво имати у Београду богати музеј народноослободилачке борбе — али да би га имали онакав каквав долик у Београду треба радити, прикупљати.

Рејонски одбори Народног фронта треба у првом реду да прикупљају историјски материјал ове врсте у својем рејону. Треба што пре записати од живих учесника и очеваца све оно што се одиграло; треба, најзад, на зграде које имају историјски значај за народноослободилачку борбу ударити спомен плоче и саставити подређено њихов историјат.

О читавом овом раду на чувању и прикупљању наших историјских споменика треба рејонски одбори Фронта, преко свих секција, да створе план рада за дужи период, срчунат и на просвећивање наших грађана у правцу интересовања за нашу историјску прошлост.

Само тако, залагањем свих, сачуваћемо драгоцен историјски материјал. Само тако имаћемо музеје и објекте које можемо показати свакоме: нашим људима, омладини, странцима који долазе у Београд. Само тако пренећемо у потпуности славну прошлост на нове генерације.

Миодраг ЈУГОВИЋ

УМЕТНИЧКИ МУЗЕЈ ПОНОВО ЈЕ ОТВОРЕН

На Дан устанка, седмога јула, поново је отворен Уметнички музеј у Београду. Он има сада пет изложбених просторија у којима су смештене збирке, које показују развјат материјалне културе народа на нашем тлу. Из Археолошког одељења улази се у Средњовековно одељење, у коме су изложени примерци српског и један део македонског сликарства. Целе зидове Средњовековног одељења покривају огромне композиције фресака,

које се сада први пут јавно излажу и показују колико је наш народ од увек имао развијен смисао за уметност. У поседбеном одељењу изложени су радови наших уметника од почетка XVII века па надаље. За сада ова збирка ликовних уметника није потпуна, пошто се преко 60 радова наших уметника налазе на изложби у Лењинграду. У Уметничком музеју изложени су и графички радови наших уметника, а у Нумизматичко-етнографском о-

дељењу изложен је стари новац.

Музеј ће отсад имати сталне изложбене просторије и биће отворен сваки дан сем понедељника од 9 до 18 часова непрекидно.

Музеј представља збир историјских докумената који носе обележје разних друштвених преображаја и људских односа кроз векове — то је уланова која треба да послужи као васпитни центар најширих народних маса. Због тога је потребно да све наше масовне организације организују колективне посете музеју, како би он постао близак народу.

Исто је тешко потребно да се издају штампани каталози — водичи, који би садржавали сва потребна саопштења о изложеним објектима. А при колективним посетама требало би такође поставити неколико музејских стручњака који би давали и усмена обавештења и водили групе по изложбеним просторијама.

ФИЛМ

„СТАРИНСКИ ВОДВИЉ“

Овај филм у бојама снимљен је по мотивима старог позоришног водвиља „Аз и Ферт“. Комад је написао Фјодоров.

Два слова — а и ф — основа су целог заплетта. Стара тетка оставила је заветаша, према коме кћи њеног синона, девојка без мираза, треба да добије теткино имање, само под условом да се до осамнаестог дана уда за човека чије име и презиме има иницијале А и Ф. У старој, до револуционарне руској забуби постојала су, међутим, два слова ф. Када се најзад појавио млади хулар, који је, чинило се, испуњавао потребне услове, испоставило се да његово друго слово није оно ф, које се тражило. Љубав младих ипак побеђује предрасуде и филм се завршава срећном свадбом.

Радња се дешава 1814 године, у данима славења победе руског народа у Отаџбинском рату против Наполеонове освајачке армије. Филм је прожет искреним родољубљем руских људи, великом радношћу и срећном победилаца. Они у свакој пјесми величају своје борбе и земљу, а главни јунак пева: „Кроз смрт и ватру носили смо лик златоглаве Москве“. Боје су омогућиле творцима филма да остваре много живописних момента руског фолклора. „Старински водвиљ“ обилује хумором, веселим заплетима, песмама и музиком, народним играма, занимљивим ликовима. У комичним типовима богате старе девојке Фирсикове и њених тетак оштрине су и исмејане ситне људске негативности, интригање, завист, предрасуде, док остале ликове, нарочито служавку Акуљку и послиног Федеја, карактеришу свежина, срдичност и животна радост,

ОТВАРАЊЕ Музеја града Београда

Дана 7 јула 1947 године отворен је Музеј града Београда, који је, због преуређења, извесно време био затворен за грађанство.

Дан отварања, 7 јул, намерно је изабран да би се и на тај начин указало на оне задатке који су се и мали постипи тим преуређењем. Наиме, у бишој ненагодној Југославији музеји су били или збирке више или мање интересантних реткости и старина, или, још чешће, установе са задатком да пруже слику прошлости одређене друштвене заједнице, али чини је материјал био тако прикупљен и тако изложен да је пружао из основе погрешну претставу како о друштвеном животу тих заједница тако и о узроцима његовог развоја. Тако, музејске збирке су се без икаквих изузетака ограничавале на излагање „знаменитих“ указа, повеља и прокламација, а затим одеља, оружја, па чак и предмета за сасвим личну употребу појединих „великих људи“.

Ван спора је да је тако прикупљена и изложена музејска грађа излазила из основе погрешну претставу о социјалним односима као и о случајних догађаја, као произвољном низу „истина“ и „забуда“, као личној животу појединих истакнутих људи, најчешће владара и њихове уже или шире околине.

Ван спора је исто тако, да ту нису биле посредни никакви погрешке, неразумевања, већ уобичајена примљена правила и методе за скупљање и излагање музејског материјала, правила и методе јавно бранење у име „чисте, нетенденциозне музеолошке науке“, а уствари скривена тежња да се поред лица не покаже и наличје, јасна намера да се поред указа, прокламација итд. не изложе и они предмети који би очигледно и недвосмислено показали посетиоцу да су ови, непосредно или у крајњој линији, израз интереса владајуће друштвене класе.

Данас, када је у нашој народној држави сва власт усретсрећена код народа, данас када се државом више не „управља“ већ и друштво и држава изграђују, проблем упознавања широких народних слојева са историјом свога народа, са историјом стварања државе, са постанком и развојем своје данашње државе, са друштвеном улогом и значајем својих устаника великих људи, са основним поставкама и методолошким проблемима социјалне наука претставља не само прворазредну културно-просветну потребу, већ и политичку неопходност.

А то су они моменти који намећу принципјелно другогачије уређење музеја него што је оно било у бишој Југославији, него што је оно уопште у буржоаским државама, поглавито у периоду отворених и заоштрених класних сукоба. То су моменти који намећу задатак и одређују методу музејским установама код нас, наме да помоћу свих предмета који су припадали одређеној друштвеној заједници пруже слику њеног целокупног друштвеног живота или једне његове стране и омогуће учовавање законитости његовог развоја. А то ће рећи да је задатак му-

зејских установа код нас да прикупљају како производна средства односно документа о њима, тако и материјалне и духовне производе одређене друштвене заједнице и да их изложе на такав начин да се омогући посетиоцу да тим путем упозна прошлост, развој те заједнице и да уочи друштвене законе развоја.

Збирка музејских докумената Музеја града Београда била је пре рата бројно сасвим незначитна, и то у толикој мери да се иста није могла по правилу уврстити у ред музеја.

За време окупације нестало је велики број предмета. Шта је то значило за бројно тако незначитну збирку, мислимо да није потребно нарочито наглашавати.

Због тога се морало приликом преуређења Музеја града Београда првенствено полагати пажњу на то да поједини издвојени предмети односно да поједине непотпуне скупине предмета не изазову, не пружају бар погрешну претставу о појединим догађајима, односно појединим периодима историје Београда. Тако, на пример, у једној од просторија Музеја, која је намењена XIX веку, биле су изложене, поред неколико примерака богато украшеног оружја које је припадало војводама из првог устанка, и две раскошне хаљине наших госпа.

Какву би претставу понео посетилац из те одеље, управо какву претставу објективно нуди само тај тако изложени музејски материјал? Из основе погрешну о неком општем благостању ондашње Србије, о „старом добром времену“.

Очигледно је, да би се са неколико још оних „обичних“ и са још више оних „најскромнијих“ женских хаљина из тог времена могле изразити на тако једноставан начин тада већ заоштрене имовинске разлике у Србији, а исто тако сигурно је да би се излагањем једноставног оружја, обичног оружја којим се борила „сиротиња раја“ омогућило исприван закључак о стварним носошима нашег народног устанка из 1804 године.

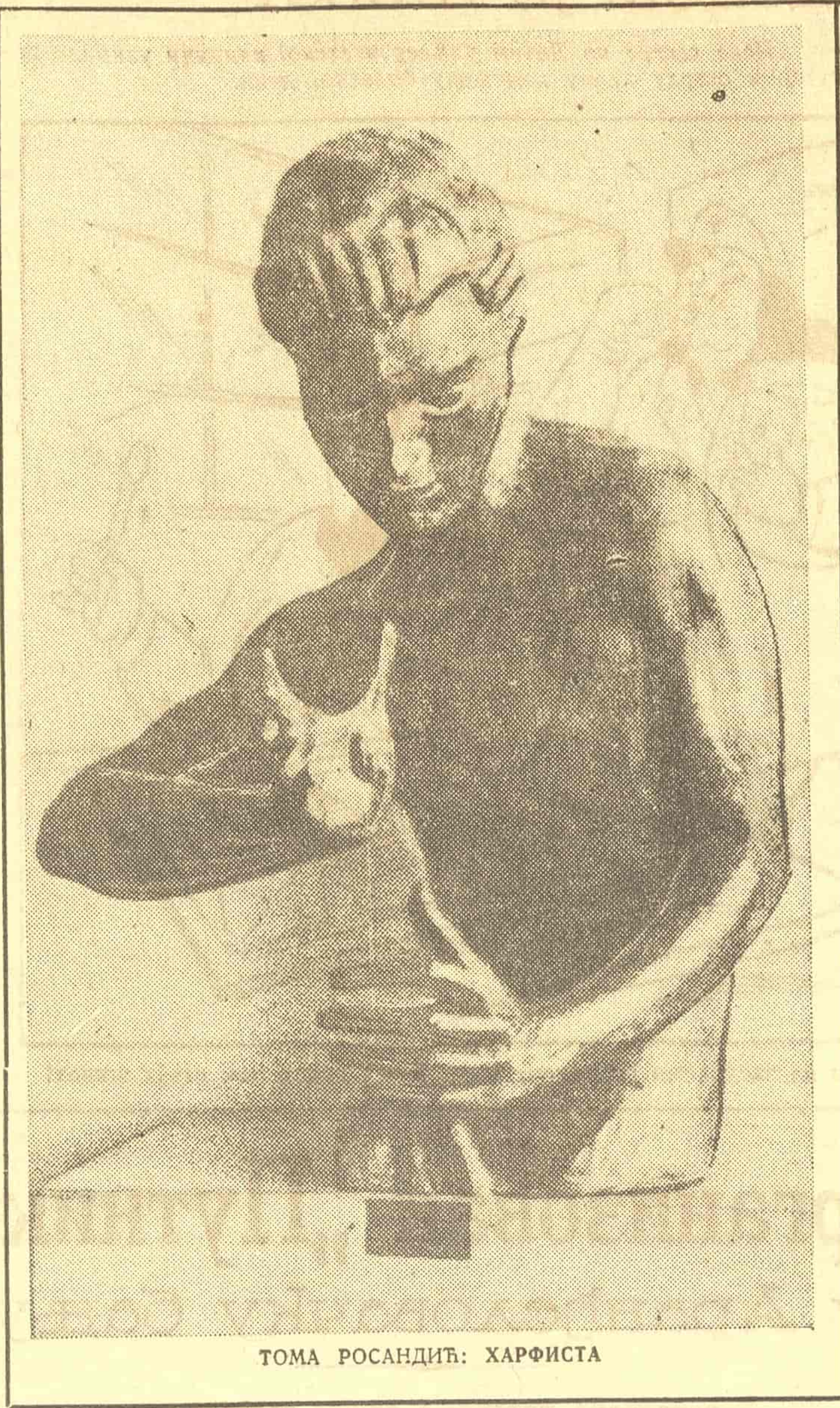
У немогућности да се тај материјал за сада прикупи, по правилу се у таквим случајевима прибегавало писаним коментарима.

У раду на уређењу одељења народноослободилачке борбе учинило је највеће залагање. Увиђајући неспорни и непосредни културно-просветни и политички значај упознавања широких народних слојева са развојем народноослободилачког покрета и борби, прикупљена је у релативно кратком времену музејска грађа за историју тог покрета и борби у Београду, и то у том облику да се помоћу те грађе даје слика главнијих момената, како тог покрета и тих борби у Београду тако и развоја који је том покрету претходио и који га је условио и омогућило.

Као што се види, несумњиво је извршен преображај у Музеју града Београда, наоу ограниченом обиму. У погледу на раније периоде Београда прибављено је доста нове музејске грађе, извршене су коректуре у излагању материјала, те тако постављена нова основа и утврђен правилан метод за даљи рад.

Одељење народноослободилачке борбе, може се рећи, изразило је у главни контурама ову величанствену улогу Београда у народном устанку 1941 год. и онај драгоцен допринос Београда народноослободилачком покрету и народноослободилачкој борби, Београда, који је први отпочео са акцијама против окупатора и његових домоваћих слугу, Београда у коме је донета одлука Централног комитета Комунистичке партије Југославије о подизању оружаног народног устанка, у коме је био седмички руководилац оружаног устанка, у коме је била илегална штампарија Централног комитета Комунистичке партије Југославије, Београда који је чувао друга Тита.

Јелена МИЛОШЕВИЋ,
В. д. управника
Музеја града Београда

ТОМА РОСАНДИЋ: ХАРФИСТА

НА ГРАДИЛИШТУ ПОШТЕ БРОЈ 2

ЦРВЕНИ КУТИЋ грађевинских радника

Пре кратког времена на пошти број 2, код Железничке станице, отворен је црвени кутић за грађевинске раднике овог градилишта. Залагањем синдикалне подружнице и управе Грађевинског предузећа Србије „Неимар“, које обавља радове, створена је могућност да се и грађевински радници могу културно-просветно уздизати и стручно усавршавати.

Овај црвени кутић разликује се од осталих. Он се сели из просторије у просторију, према обављеним грађевинским радовима. Када се заврши једна соба зачас се скидају слике, пароле, узимају клупе, сто, табла и сели се у другу просторију. А после рада, у оквиру ових просторија живо се ради на културно-просветном уздизању радника. Ту се одржавају предавања, стручни курсеви, марксистички кружоци и анафабетски течајеви. Наро-

читу је бригу Синдикална подружница овог градилишта посветила описмењавању својих радника. Они су основали сами анафабетски течај, којим руководи зидарска радница Даница Јанковић, која и сама ради као зидар на градилишту.

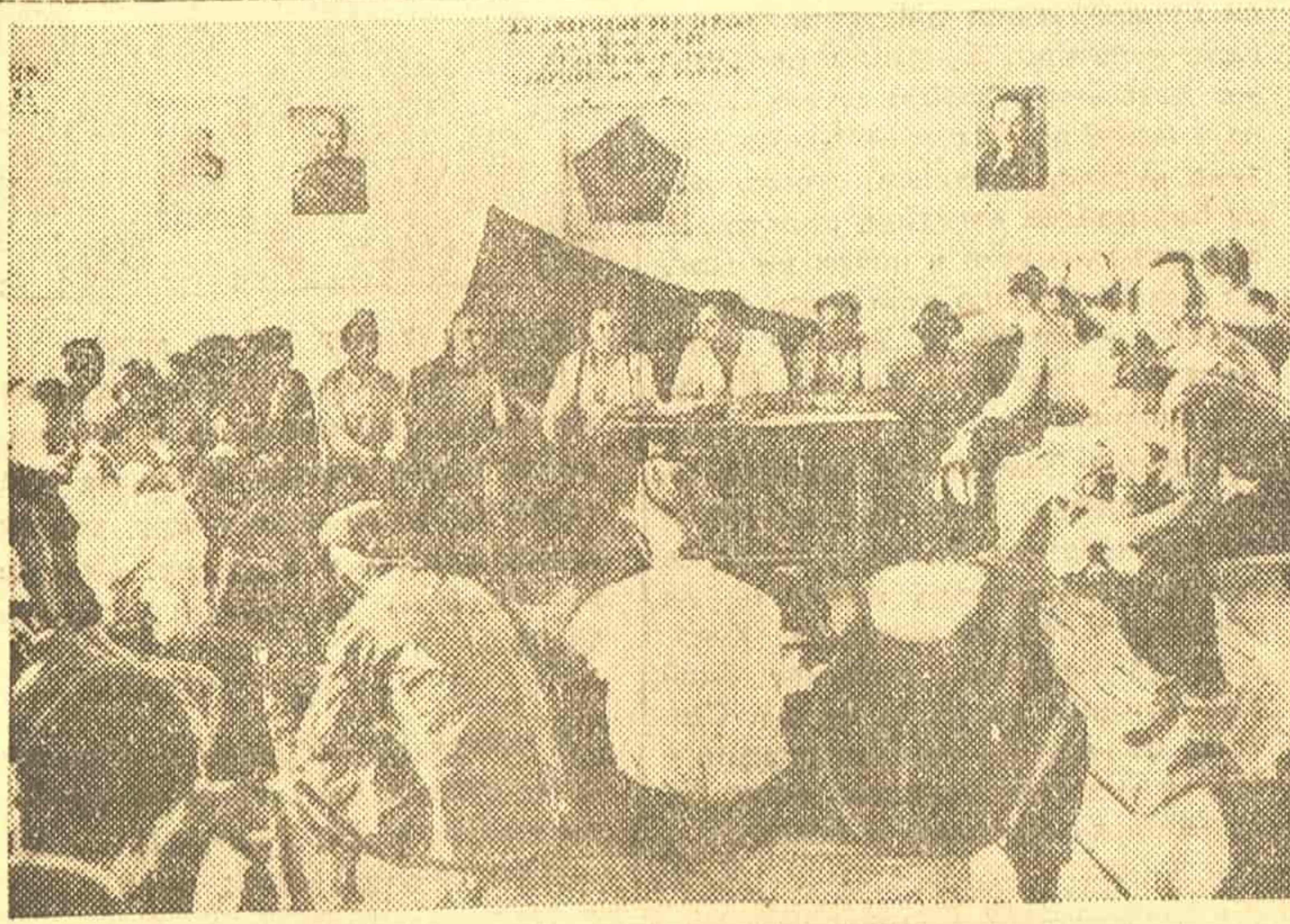
На градилишту има око 80 Шинтара, који су такође неписмени. Радница Даница Јанковић и њих учи писмености. Било би пожељно да се за Шинтаре одреди неки други руководилац течаја који би их учио писмености на њиховом матерњем језику.

Радници би желели да имају и једну приручну библиотеку. Довили су из Месног одбора грађевинараца неколико књига, али ове књиге не одговарају њиховом културном нивоу. Потребно је да се масовне организације заинтересују за културно-просветно уздизање грађевинских радника, да више поведу рачуна о томе и да прикупе књиге из популарне библиотеке, затим часописе, илустрације, а по могућству и стручне књиге из грађевинарства, и пошаљу их радницима.

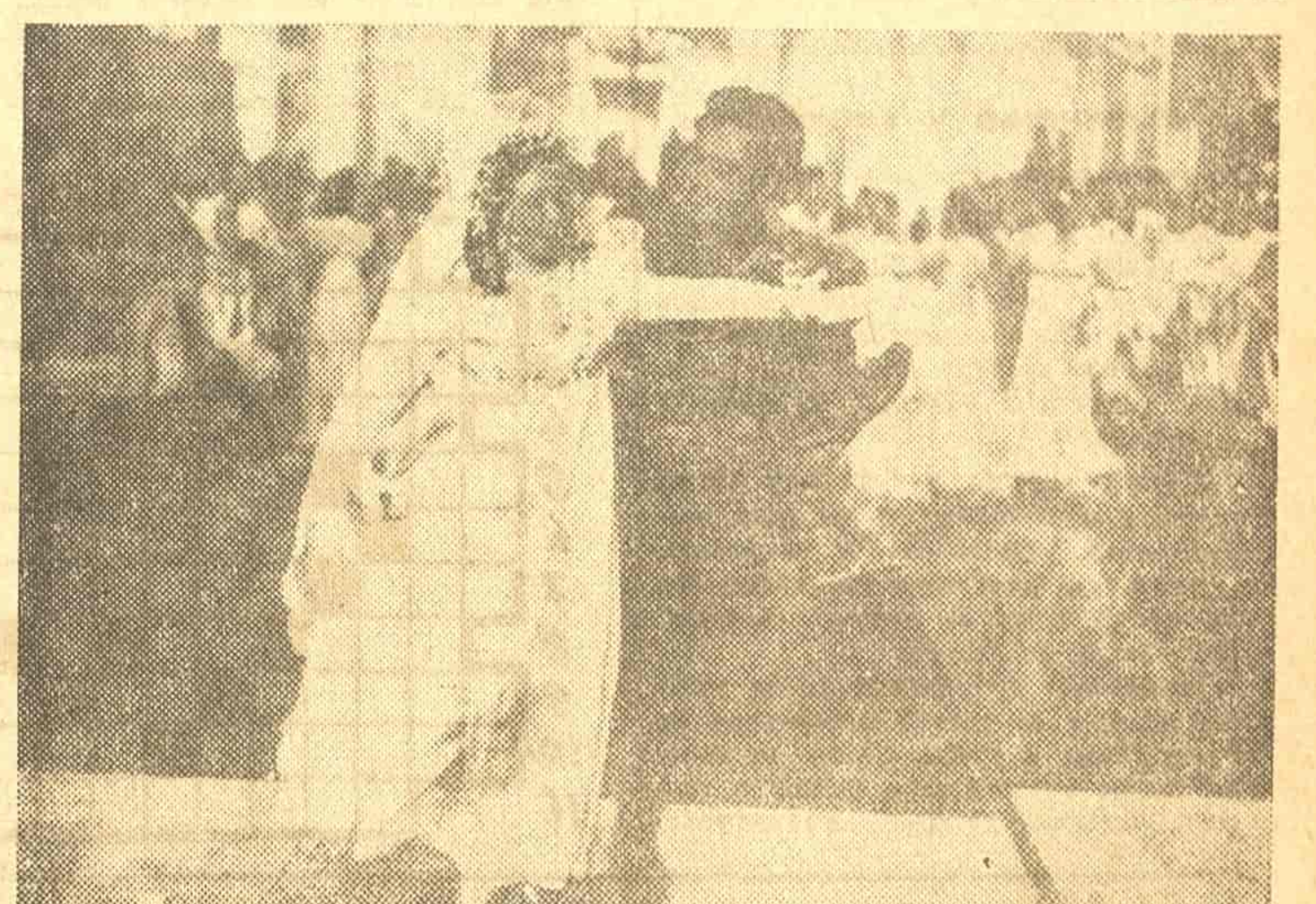
ИСПРАВКА

У прошлом броју нашега листа, на страни 9, испод чланка „Пред отварање Уметничког музеја“ омашко је стављен потпис В. Живичевић, а треба да стоји Зорица Симић-Милова-новић.

Уредништво.

Читалачка група у Црвеном кутићу на градилишту поште број 2

Једна сцена из филма „Старински водвиљ“

SPORT

ИНВЕСТИЦИОНИ ПЛАНОВИ ИЗВРШНИ ОДБОР ЗА ИЗГРАДЊУ ОБЈЕКТА У БЕОГРАДУ

НЕКОЛИКО ТЕРЕНА оспособиће се за многе спортске дисциплине

На подизању ових терена радиће добровољно фронтвци

У оквиру инвестиционог плана Извршног народног одбора Београда, физкултурни одсек Просветног одељења приступио ових дана преправљању и оспо...

Из суме, која је одређена за ово игралиште, подићи ће се и потребне трибине, оправити зграде за свлачионицу...

Овим физкултурним игралиштем служиће се претежно физкултурна друштва „Београд“ и „Славија“ и сви физкултурни сактиви Првог рејона.

Оспособљење овог терена значи велик допринос београдским друштвима и сактивима, који гравирирају према Дунаву.

У пројекту је и оспособљење терена Физкултурног друштва „Раднички“ у улици Жарка Зрењанина. Овај терен ће имати игралишта за одбојку, кошарку, фудбал и лаку атлетiku.

Терен Физкултурног друштва „Раднички“ значиће много за физкултурнике Петог и Четвртог рејона, у чијем се средишту налази, а који су до сада оскудевали у томе.

Сд недеље до недеље Кроз спортишке догађаје и сусреше

Јул — такмичење за значку

Београдска физкултурна друштва, што смо много пута истicali, нису била активна у извођењу овојих чланова на такмичења за значку физкултурника.

Сада је на београдским друштвима, а посебно и ствар сваког физкултурника који се пријавио за такмичење, да овај рок искористи у ту сврху.

Београдска друштва и физкултурници треба у овом јулском такмичењу да своје пријављене обавезе испуне, јер им је то и последња прилика.

Такмичење у вишебоју

Некада је спорт био доступан само малом броју људи. То је било погрешно, јер је он општенародна потреба.

У току августа у Београду ће се одржати такмичење београдских индустријских предузећа у вишебоју.

Такмичење у вишебоју је од великог значаја за развој физкултуре по предузећима и треба овоме такмичењу да се посвети пуну пажњу и што више учесника да узимају на такмичење.

Пред децом је живот

Неке сестре на Дечјој универзитетској клиници узимале су путер и осталу храну намењену болесној деци.

— Зашто да се не понегујемо и не засладимо под старе дане. Пред децом тек стоји живот!

Како је организован „Путников“ излет у Аранђеловачку бању

Злоупотреба поверења наших грађана

На Дан народног устанка, 7 овог месеца, организовао је „Путник“ једнодневни излет камioniма у Аранђеловачку бању.

С обзиром да је Аранђеловац једно од најлепших београдских излетишта, а и поверење у организацију реномираног предузећа за промет путника, као што је „Путник“, пријавило се 120 Београђана.

Четири отворена камиона са излетницима напустило је Београд у 6 часова изјутра. Радни људи, жељни свежине и пријатног одмора аматрали су да су нашли најбољи начин да проведу овај празнични дан.

Али, разочарења и изненађења почела су одмах.

Уместо одличним друмом, камиони су ишли кратицама, преко граница, што је било пропраћено труцкањем и прашином.

У 9 часова камиони су стигли у Аранђеловац и пошто је вођа пута објавио да ће унапред плаћени ручак (40 динара) бити послужен у 12 часова, излетници су се разишли да обиђу парк и бању, да посете купатило и изворе, да искористе време до 17,30, кад је заказан повратак.

Велики ред мештана на извору киселе воде, покварена чешма за слатку воду поред павиљона у коме се нуде алкохолна пића, отезање са послу-

гом у Старом здању, цена купања у отвореном базену од 10 динара, — све је то испунило доподне и покварило расположење.

Па ипак, није то било најгоре.

Иако су сви излетници тачно у 12 часова били пред Старим здањем, могли су да заузму места, у сали без вентилације, тек у 1 сат. Тек у 2 часа и 10

минута послужена је и последња супа, а потом је келнер обилазио госте питајући за шта се одлучују: за печење или гулаш. Показало се, међутим, да је то била само форма. Јело је дељено произвољно: сочиво, шаргарепа, тиквице, — све оно што није предвиђено.

Ручак је завршен у 3 часа, са великим отезањима. Многи су желели да забележе крити-

Турнир у Теплице — Шанову

У Теплице-Шанову, купалишту у Чехословачкој, почео је мањи међународни турнир. То је други пут у току ове године да наш шах буде репрезентован на једном међународном турниру.

Према закључцима створеним прошле године, што је потврдио на свом конгресу и Светски шаховски савез ФИДЕ, званичним кандидатима на титулу светског првака сматрају се велики совјетски мајстори Ботвиник, Керес, Смилов и амерички велики мајстори Решевски и Фајн, затим

Керес о питању светског првенства

цијама, као на пример Најдорф, Штолберг и Кејди. Против тих аспирација оштро се изјаснио нови совјетски првак Керес у једној својој изјави, коју је дао дописнику ТАСО-а.

ШАХ

бивши светски првак др Ево. Међу тим убрзо су се јавили још неки претенденти, од којих су појединци и јавно иступили са својим аспира-

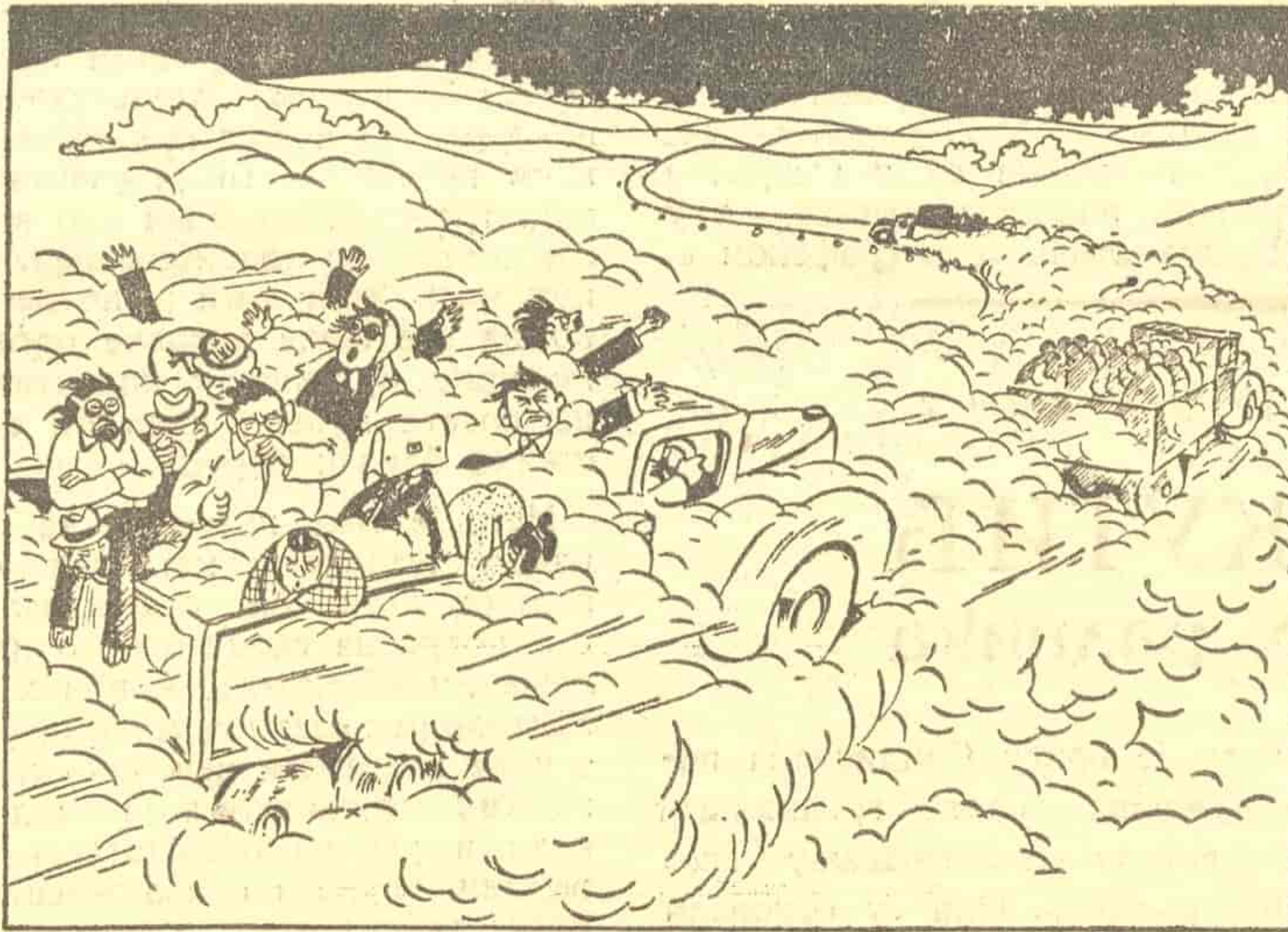
Трифункић

цијама, као на пример Најдорф, Штолберг и Кејди. Против тих аспирација оштро се изјаснио нови совјетски првак Керес у једној својој изјави, коју је дао дописнику ТАСО-а.

Керес

Са недељних излета

Једна тачка разоноде — физкултура плућа...

ку оваквог стања у књигу жалбе, међутим ње није било. Прегрејани и незадовољни излетници су изишли с ручка и успут сазнали да се неорганизовано и необезбеђено ручак могао добити много боље.

Повратак је још једном до бро продрмао и засуо прашином излетнике и многи од њих заричали су се да је то последњи „организован“ излет на који полазе са друштвом „Путник“.

Шта су излетници добили овим неорганизованим и напак организованим излетом? Место чистог ваздуха — прашину, уместо киселе или оибичне воде — алкохолна пића, уместо обезбеђеног обилног ручка — чекање и неукусно јело и, најзад, уместо одмора и освежења — умор и нерасположење.

Да ли су то биле тенденције овог излета? Да ли се може дозволити да се 120 београдских радних људи тако неодговорно млатретирају услед рђаве организације? Шта више, ово није „Путнику“ први масовни излет у „Аранђеловац“, па се намеће и питање: зар досадашњи излети нису донели никаква искуства?

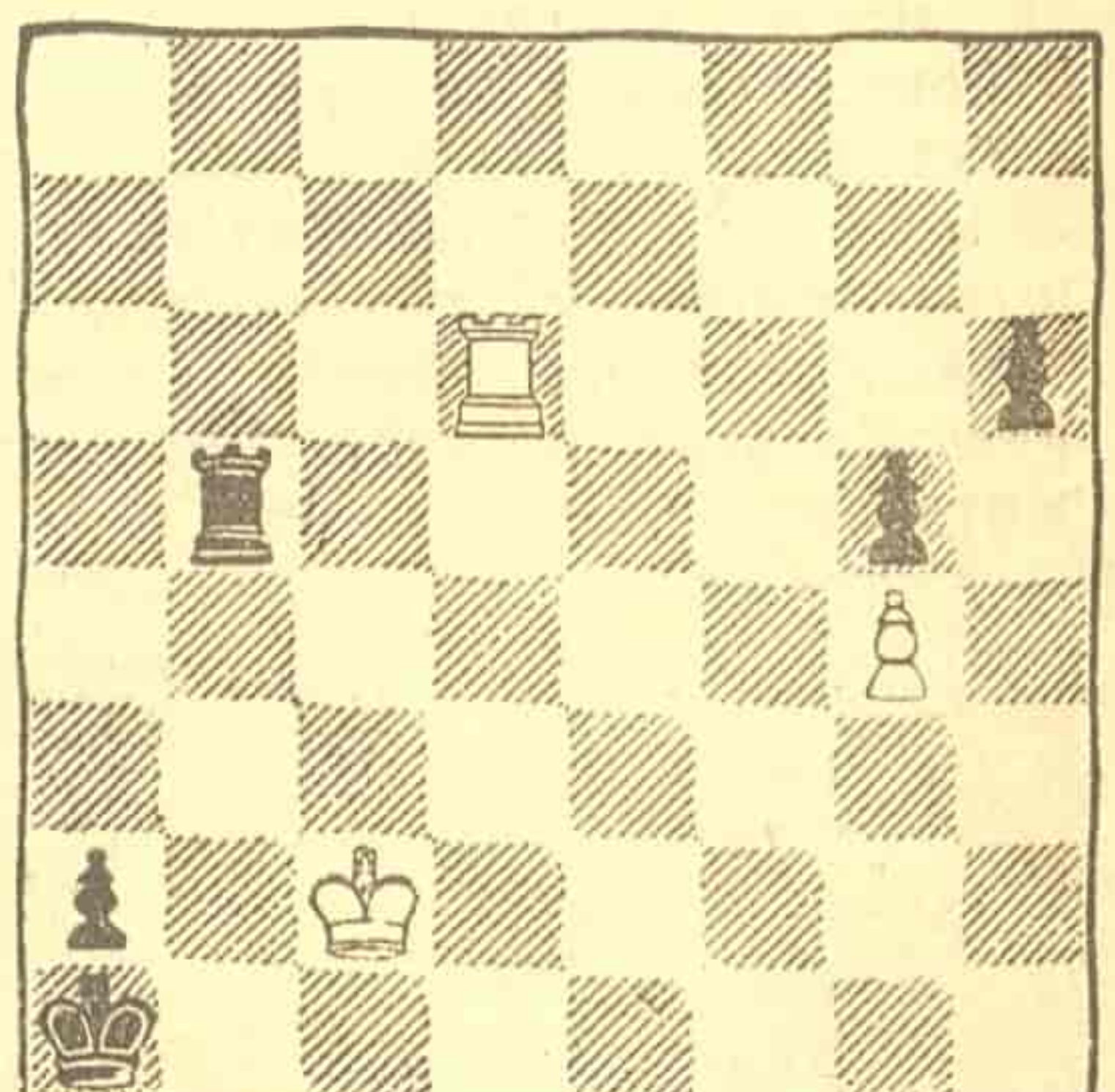
М. ПЕШИЋ

РЂАВЕ НАВИКЕ ЗЕМУНСКИХ КУПАЧА

Земун је до скоро имао само дивље плаже. Неколико „нарти“ на обали Дунава могле су да приме незнатан број купача.

Прошле године Извршни одбор саградио је крај Земунa, на обали Дунава, изнад рибарске пијаце лепо купатило. Купатило располаже довољним бројем малих кабина и може да прими неколико стотина купача.

Грађани Земунa су навикли на дивље плаже. Годинама су живели без купатила. Требало би да се одвикну од дивљих плажа и да посећују Градско купатило.

Бели на потезу добија игру.

Као што се из дијаграма види ир ни има два пешака више, а ипак треба да изгуби партију. Противна страна на тај начин добија игру, што ће црнога довести у изгудину.

У положају, објављеном прошлога пута, приј је на овај начин матирао противника у два потеза: 1) ... Sc4 —c5+; 2) d4:c5, e5—e4. мат.

УКРОПЕНЕ РЕЧИ

Хоризонтално:

- 1) Генерални секретар светске Олимпијске федерације, орган Комунистичке партије Румуније; 2) члан организације најмлађих, приштинити, припадник племена из Предње Индије; 3) извадак, велики француски писац, истакнута тачка земљишне површине, врста сена; 4) цео, зајан, опијен (француски), сугласник, ономатопеја лавеза, аждаја; 5) дивљак, ситна морска риба, ренегат, Анки; 6) осовина, путоказ нашим народима за остварење бољег и срећнијег живота, остарење председника Владе Народне Републике Србије; 7) Војно-технички завод, врста пламенитих кокошачка које носе име шанске покрајине, алкохолно пиће, место за расправу; 8) једно од седам Великих језера, два самогласника, свежа, жен-

- ско име (множина), предлог, смеђ; 9) марињ (руски), два сугласника, скитно, марињ; 10) лука у братској Албанији, употребљавана се за справљање лекова, прерија; 11) хероји рада, животински (страно).

Вертикално:

- 1) Лудолфов број, дозна, двадесет прво и треће слово азбуке; 2) популаран совјетски лист; 3) љубитељ зова, сазрелу; 4) донос, сугласник, блиска личност; 5) јед (наречење), богиња земље из грчке митологије, женско име; 6) два сугласника, тужна, стара мера за површину; 7) свежа, чувени руски музичар — композитор опере „Кнез Игор“, сугласник; 8) јапанско мушко име, турска титула, домаћа животиња (множина); 9) претседник енглеске владе, или (приморски), иницијали словеначког књижевника; 10) речним током, облик глагола слити; 11) пожртвовани борци за слободу и независност свога народа; 12) чувена шведска колоратурна певачица, жито; 13) иницијали депутата Врховног Совјета СССР, остатак од посеченог стабла, муслиманско мушко име; 14) стара ћуприја на Вишеград, горостас, свежа; 15) сугласник, петнаесто слово азбуке; 16) два сугласника, град у братској Пољској, предлог; 17) Ужичанин, уредба, стара мера за површину у Хрватској; 18) ројеви, сугласник, река у Народној Републици Хрватској; 19) наме филско предузеће, француска колонија; 20) чувени бугарски књижевник; 21) потврда реченица, река у Индији, хемиска ознака за натријум.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Хоризонтално:

- 1) Ахар, Хрват, Атлас, Прењ; 2) Трескавица, Грозе Петру; 3) аир, орава, Крик, ано, аис; 4) с, акга, пао, снет, х; 5) ати, ои, хроника, а, Ч. С. Р.; 6) Троглав, уро, они, Фила, тов; 7) Або, л, пловини, пи, дуд; 8) е, излом, Ани, бака, р; 9) ето, Бор, МНО; Фарук, убу; 10) Хенри Валас, Морис Торес; 11) аваз, Азија, криза, Марс.

Вертикално:

- 1) Ата, ара, еха; 2) Христо Ботев; 3) дер, Иго, она; 4) рс, л, Р. З. (Р. Зоговић); 5) код, алиби; 6) Харков, нова; 7) рвати, пораз; 8) вила, Ум, Ли; 9) Аца, хро, Мај; 10) та, Про, ванса; 11) као, И. Н. О.; 12) агро, уни, М. К. (М. Крлежа); 13) трк, кло, фор; 14) ло, ски, Бари; 15) А. зава, Париз; сено, фиксус; 17) пог, ни, акт; 18) пе, л, ом; 19) рга, Чад, тра; 20) Ерих Стурџер; 21) вус, род, уза.

